

RoLD in ACTION 2020

การพัฒนาเมืองและคุณภาพชีวิตด้วยเทคโนโลยี
Open Data & Technology for Better Living

เกราะป้องกันของกลุ่มเปราะบาง
Finding the Invisible Child: ONE LOVE Project

LET'S GET TOGETHER
#คิดต่างไม่เห็นเป็นไร

โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม
โครงการนำร่องซึ่งเป็นผลผลิตจากความคดีริเริ่มของกลุ่มเครือข่ายผู้บริหารและผู้นำรุ่นใหม่
หลักสูตร RoLD 2020: The Resilient Leader

สามารถอ่าน RoLD in Action 2020 ฉบับ Digital และ RoLD in Action ของปีอื่น ๆ ได้ที่เว็บไซต์ tijrold.org

RoLD in ACTION 2020

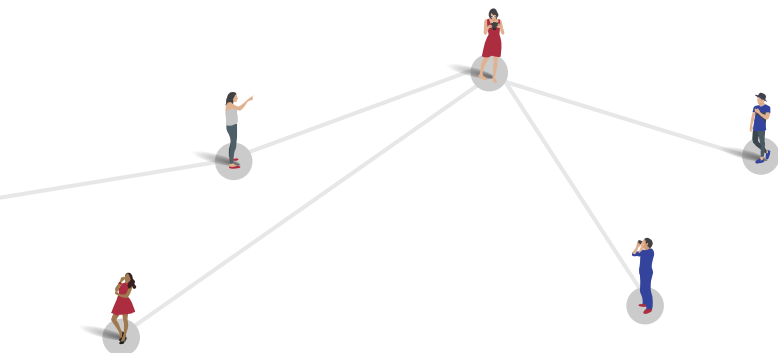
โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม
โครงการนำร่องซึ่งเป็นผลผลิตจากความคิดริเริ่มของกลุ่มเครือข่ายผู้บริหารและผู้นำรุ่นใหม่
หลักสูตร RoLD 2020: The Resilient Leader

คำนำ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย หรือ Thailand Institute of Justice (TIJ) มีบทบาทในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประเทศไทย ในกรอบความร่วมมือกับสหประชาชาติด้านการป้องกันอาชญากรรม และกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมไปถึงการส่งเสริมด้านหลักนิติธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืนให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ 16 ของ “วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ” (Goal 16 of Sustainable Development Goals) ซึ่งมีหลักนิติธรรมเป็นหัวใจสำคัญ

กอบปรักกับวิสัยทัศน์ขององค์กรในการเป็น “ผู้ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลง (Promoter of Change) ด้านการยกระดับกระบวนการยุติธรรมและเชื่อมโยงหลักนิติธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศไทย อาเซียน และระดับสากล” TIJ ตระหนักดีว่า ศักยภาพของเราเพียงองค์กรเดียวไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีพลัง โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่โลกเผชิญหน้ากับความท้าทายครั้งสำคัญในการระบาดของโควิด 19 ผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้ยังเห็นถึงความซับซ้อนของปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเปราะบาง และปัญหาที่ต้องใช้การแก้ไขด้วยชุดความรู้ในแบบสหสาขาวิชา ซึ่งหลายเรื่องมีเวลาเป็นเงื่อนไขสำคัญในการรับมือ

หลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหารด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา หรือ RoLD Program ในปี ค.ศ. 2020 “RoLD 2020: The Resilient Leader” จึงมุ่งเน้น “การสร้างผู้นำรุ่นใหม่” ให้รู้เท่าทัน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โลกยุคใหม่ ๆ ที่ท้าทาย โดยเฉพาะช่วงเวลาในการเผชิญหน้าปัญหาที่มีความผันแปร มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีความเป็นพลวัตที่ผู้นำเองย่อมต้องปรับตัว มีความยืดหยุ่นสูง และแสวงหาหนทางใหม่ ๆ ในการนำพาองค์กรหรือประเทศฝ่าวิกฤตไปข้างหน้า

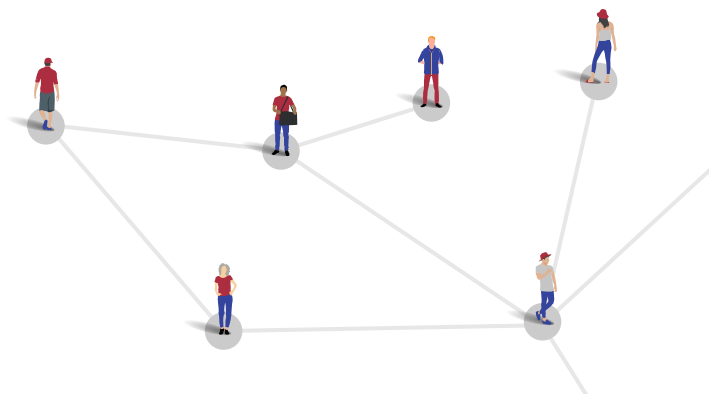
โครงสร้างของหลักสูตรจึงออกแบบให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุดกิจกรรมที่หลากหลาย นอกจากจะให้ผู้เข้าร่วมหลักสูตรตอบโจทย์โลกที่ซับซ้อนขึ้น ยังเน้นให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจและสามารถนำหลักนิติธรรมไปปฏิบัติใช้ได้จริง รวมถึงมีอุดมการณ์ร่วมในการเสริมสร้างความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง

บทวิเคราะห์จากกิจกรรม “การปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นรูปธรรม” (RoLD in Action) ในหนังสือเล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ภายใต้หลักสูตร RoLD Program 2020 ที่ผู้เข้าร่วมหลักสูตรได้ทำการศึกษา เรียนรู้ในพื้นที่จริง และวิเคราะห์ปัญหาสังคมจากโจทย์จริงในพื้นที่ โดยใช้องค์ความรู้สหสาขาวิชา ได้แก่ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ข้อมูล ชุดความรู้และสื่อใหม่ ฯลฯ มาผสมผสานกับมุมมองตาม “หลักนิติธรรม” บางส่วนจากการศึกษานำมาสู่ผลลัพธ์ที่จับต้องได้ สามารถสร้างแรงกระเพื่อมและสร้างผลกระทบเชิงบวก ขณะที่บางส่วนเป็นการวางแนวทางสำหรับการพัฒนาในอนาคตที่จะสามารถต่อยอดกลายเป็นนวัตกรรมสังคม

TIJ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เนื้อหาจากบทวิเคราะห์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านทั้งในการสร้างแรงบันดาลใจและสามารถต่อยอดชุดความรู้นี้ไปสู่การปฏิบัติ ขยายผลไปสู่การสร้างทางเลือกใหม่ ๆ ในการพัฒนาประเทศ โดยมีหลักนิติธรรมเป็นรากฐานในการบริหารเพื่อการสร้างสังคมที่เป็นธรรมอย่างยั่งยืนในอนาคต

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ)

ธันวาคม 2564

โครงการปฏิรูปหลักนิติธรรมอย่างเป็นทางการ (RoLD in Action) เป็นหนึ่งในกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้หลักสูตรอบรมสำหรับผู้บริหารด้านหลักนิติธรรมและการพัฒนา (The TIJ Executive Program on the Rule of Law and Development: RoLD Program) ซึ่งได้หยิบยกประเด็นปัญหาในสังคมที่สะท้อนความเหลื่อมล้ำเชิงโครงสร้าง ปัญหาเชิงกฎหมายที่ไม่ครอบคลุม รวมถึงการส่งเสริมวัฒนธรรมเคารพกติกา มาศึกษาด้วยการลงพื้นที่จริง ระดมความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอแนวทางแก้ไขผ่านมุมมองด้านหลักนิติธรรม โดยในปี 2564 นี้ ผู้เข้าร่วมหลักสูตรได้เลือกสามประเด็นสำคัญดังนี้

การพัฒนาเมืองและคุณภาพชีวิตด้วยเทคโนโลยี Open Data & Technology for Better Living

การพัฒนาทางเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องของมนุษย์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ส่งผลให้โลกดิจิทัล (Digital) และโลกกายภาพ (Physical) ที่เคยเปรียบเสมือนเป็นโลกคู่ขนานได้มาบรรจบกัน (Phygital) ส่งผลกระทบต่อโลกของเราในทุกมิติ การพัฒนาทางดิจิทัลจะมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์มากยิ่งขึ้นอีกในอนาคต ดังนั้น โลกดิจิทัลจึงดูเหมือนเป็นโลกแห่งความหวังและคำตอบสำคัญในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการอยู่รอดและการเจริญเติบโตของสังคมปัจจุบัน เช่น ภาวะโลกร้อน การสร้างความยั่งยืน การส่งเสริมความปลอดภัย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงชนบทสู่ความเป็นเมือง

ความท้าทายในการเข้าถึงศักยภาพของโลกดิจิทัล เริ่มจากข้อมูล (Data) ที่เป็นวัตถุดิบหลัก การเริ่มวางโครงสร้างการจัดเก็บและการบริหารข้อมูล

จึงเป็นขั้นตอนที่เป็นรากฐานสำคัญ อีกทั้งยังต้องใช้ความรู้อย่างมหาศาลในการวิเคราะห์และประมวลผล การเห็นภาพที่เป็นปลายทางเดียวกันของทุกฝ่าย รวมถึงการเข้าร่วมของผู้มีอำนาจตัดสินใจ การร่วมมือของคนทำงานทุกระดับ และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำโลกดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในโลกกายภาพได้อย่างเต็มที่

RoLD 2020 กลุ่ม T (Transparency) จึงได้นำเสนอแนวคิดที่มุ่งผลักดันให้เกิดกลไกการรวมศูนย์ข้อมูลเพื่อช่วยเปลี่ยนผ่านเข้าสู่โลกดิจิทัลของพื้นที่นาร่อง ให้เป็นพื้นที่ทางเศรษฐกิจที่อำนวยความสะดวกให้ประชาชนและธุรกิจมีความปลอดภัยสูง และลดโอกาสการเกิดอาชญากรรม โดยได้ใช้จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นพื้นที่นาร่อง ซึ่งเป็น 1 ใน 3 พื้นที่ในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดย “ข้อมูล” ที่เก็บรวบรวมหรือค้นหาเพิ่มเติมยังมีความท้าทายอย่างยิ่งทั้งในด้านความถูกต้องของการได้มาซึ่งข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการนำไปใช้เป็นเครื่องมือช่วยการตัดสินใจของผู้มีอำนาจอีกด้วย

เกราะป้องกันของกลุ่มเปราะบาง

Finding the Invisible Child: ONE LOVE Project

RoLD 2020 กลุ่ม I (Integrity) เล็งเห็นความสำคัญของกลุ่มเปราะบางที่เป็นเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิดหรืออาจตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ซึ่งถูกสังคมมองว่าเป็นเด็กที่ถูกลืมนาม (Invisible Child) ปัญหาของเด็กกลุ่มนี้เปรียบเสมือน “ระเบิดเวลา” ลูกใหญ่ของสังคมไทย จึงนำมาซึ่งแนวคิด “เชื่อมัยพวกเรา เปลี่ยนโลกได้ One Love Project” มุ่งศึกษาปัญหาและวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหามาจากพื้นที่ต้นแบบในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกระยอง ซึ่งอยู่ในการดูแลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อนำไปสู่การสร้างเกราะป้องกันมิให้เด็กกลุ่มนี้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม อันเป็นแนวปฏิบัติที่ดีตามมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการเชิงปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการจัดความรุนแรงต่อเด็ก ในด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา

ทั้งนี้ จากการศึกษาผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัญหาที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ข้อค้นพบสะท้อนให้เห็นว่า นอกจากการค้นหาเครื่องมือวิธีการ พื้นที่ปลอดภัย เพื่อสร้างโอกาสและปลดล็อกศักยภาพของเด็กกลุ่มนี้ โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางแล้ว การเสริมสร้างขวัญกำลังใจ การพัฒนาทักษะ และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่ที่ทำงานใกล้ชิดกับเด็ก รวมไปถึงการสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการแก้ปัญหา จะเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยถอดสลัก “ระเบิดเวลา” ลูกนี้ได้อย่างทันท่วงที มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

#คิดต่างไม่เห็นเป็นไร LET'S GET TOGETHER

ช่วงที่ผ่านมาความขัดแย้งในสังคมไทยได้ก่อตัวขึ้น จากปรากฏการณ์เด็กนักเรียนนักศึกษาออกมาเดินเร่เรียกร้องตามท้องถนน เห็นได้ชัดเจนว่าความคิดเห็นที่ต่างกัมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่ต่างช่วงวัยกัน ความขัดแย้งทวีความรุนแรงด้วยการด่าทอกันและเกิดปรากฏการณ์ “ทัวร์ลง” หรือ “ล่าแม่มด” ในโลกโซเชียล จนเกิดสภาวะต่างฝ่ายต่างไม่ต้องการรับฟังซึ่งกันและกัน นำไปสู่สภาวะที่อึดอัดและเกิดความไม่ไว้วางใจกันในสังคม จึงมีการตั้งคำถามว่า เหตุการณ์ความขัดแย้งเหล่านี้จะลดลงหรือดำรงอยู่ต่อไป เราจะทำอย่างไรไม่ให้เกิดความริ้วลึกหรือความเกลียดชังมากขึ้นกับคนต่างวัยในสังคม จะทำอย่างไรให้คนในสังคมหันหน้าคุยกันได้? และเป็นที่มาของการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจประเด็นปัญหาและลักษณะรูปแบบของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

RoLD 2020 กลุ่ม J (Justice) เชิญชวนคนไทยร่วมค้นหาคำตอบที่แท้จริงของคู่ขัดแย้ง (Anatomy of Conflict) ผ่านเครื่องมือแบบทดสอบ “เกมทายใจ” เพื่อทบทวนตนเองถึงการแสดงออกเมื่อต้องการเรียกร้องประเด็นทางสังคม พร้อมทั้งสำรวจความรู้สึกและความเห็นต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง จากนั้นให้ลองจินตนาการว่าหากตนเองเป็นคนรุ่นอื่น ๆ (เด็กกว่าหรือแก่กว่า) จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเดียวกันนี้อย่างไร โดยผลจากการสำรวจจะมีการพัฒนาเป็น Data Visualization และต่อยอดเป็นคู่มือ The 4E Guidebook เป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างความขัดแย้งของคนในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจ (Empathy) สะท้อนความคิดของคู่คิดต่าง รวมถึงมีมุมมองการรับรู้ปัญหาความขัดแย้งที่เปลี่ยนไป เพื่อสร้างความปรองดองในความแตกต่าง ตั้งแต่คนระดับครอบครัว คนต่างวัย คนต่างความคิด ให้สามารถอยู่ร่วมสังคมเดียวกัน ให้ประเทศไทยเดินหน้าต่อไปได้อย่างมั่นคง

สารบัญ

01

GROUP T TRANSPARENCY

10

SAFE & SMART CITY,
THE HAPPINESS FOR ALL
เมืองอัจฉริยะและปลอดภัย
เพื่อความสุขของทุกคน

01	หลักการและเหตุผล	12
02	ประเด็นศึกษาและข้อค้นพบ	16
03	แนวทางการดำเนินโครงการ	18
04	อุปสรรค ความท้าทาย	39
05	ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป	43

02

GROUP I INTEGRITY

48

โครงการ ONE LOVE:
นวัตกรรมสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
“โมเดลต้นแบบการดูแลเยาวชน
กลุ่มเปราะบาง”

01	หลักการและเหตุผล	50
02	ประเด็นศึกษาและข้อค้นพบ	54
03	แนวทางการดำเนินโครงการ	60
04	อุปสรรค ความท้าทาย	78
05	ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป	79

03

GROUP J JUSTICE

86

LET'S GET TOGETHER
คิดต่างไม่เห็นเป็นไร
แค่เปิดใจมองต่างมุม

01	หลักการและเหตุผล	88
02	ประเด็นศึกษาและข้อค้นพบ	91
03	แนวทางการดำเนินโครงการ	110
04	อุปสรรค ความท้าทาย	124
05	ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป	125

GROUP **T** TRANSPARENCY

**SAFE & SMART CITY,
THE HAPPINESS FOR ALL**

เมืองอัจฉริยะและปลอดภัย เพื่อความสุขของทุกคน

01

01

หลักการและเหตุผล

01-1 แนวคิดเมืองอัจฉริยะ (SMART CITY CONCEPT)

คำว่า “Smart City” หรือ “เมืองอัจฉริยะ” หมายถึง เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ใช้ ช่วยทำให้เมืองมีความทันสมัยและประชาชนได้รับความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาการจราจร การจัดการพลังงานที่ใช้พลังงานหมุนเวียนให้มีความมั่นคงทางพลังงาน การจัดการทางเกษตรกรรมแบบอัจฉริยะ มีระบบสาธารณสุขและการบริการต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

SMART CITY

ผลที่ได้จากการใช้เทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นปัญญาประดิษฐ์ (AI: Artificial Intelligence) หรือ IoT: Internet of Things หรือระบบรองรับอื่น ๆ ที่จะทำให้ได้มาซึ่งชุดข้อมูลขนาดใหญ่ที่เรียกว่า “Big Data” ซึ่งหากมีการบริหารจัดการการวางแพลตฟอร์มที่ดี ข้อมูลต่าง ๆ ที่เข้ามาในระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยอัตโนมัติ เมืองสามารถวิเคราะห์ข้อมูลและใช้ประโยชน์จาก Data เหล่านั้น และนำไปสู่การพัฒนาเมืองให้เป็น Smart City ได้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเมืองไปสู่การเป็น Smart City ยังมีมิติที่ซับซ้อนและมีประเด็นท้าทายอีกมาก ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุตามเป้าหมายจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับประเด็นอื่น ๆ นอกจากการมุ่งเน้นเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงอย่างเดียว

จากการลงพื้นที่และร่วมหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของทีมงาน RoLD 2020 กลุ่ม T ในการศึกษาระณีของท้องถิ่น ทำให้เห็นว่าเป้าหมายที่แท้จริงของคนในพื้นที่ คือ ต้องการเมืองที่มีความน่าอยู่ (Livable City) และเป็นเมืองที่สามารถรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ได้ (Resilience) ไม่ว่าจะเป็นน้ำท่วม ภัยพิบัติ หรือการแพร่ระบาดของโควิด 19 เช่นในปัจจุบัน โดยเมืองที่มีความสามารถในการปรับตัวจะสามารถกลับเข้าสู่ภาวะเมืองปกติได้อย่างสมบูรณ์และก้าวไปข้างหน้าได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังเป็นเมืองที่ผู้อยู่อาศัยทุกคนมีส่วนร่วมและผู้ที่มีความหลากหลายได้รับการยอมรับ (Inclusive) อีกทั้งยังได้รับการเอาใจใส่ด้วยหลักนิติธรรม สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้ทุกคน เป็นเมืองที่มีประสิทธิภาพในการจัดการ ให้ความสำคัญในเรื่องสิ่งแวดล้อม มีน้ำอุปโภคและบริโภคที่สะอาด อากาศบริสุทธิ์ และที่สำคัญผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองต้องรู้ว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งหากช่วยกันสร้างเมืองให้มีลักษณะดังกล่าวได้ ก็จะทำให้เมืองมีการพัฒนาที่ยั่งยืน และจะนำไปสู่เมืองแห่งความสุข (Happiness City) ที่ผู้อยู่อาศัยมีความสุขและมีความสงบในการดำรงชีวิต

เมืองอัจฉริยะและปลอดภัย เพื่อความสุขของทุกคน

01-2 GLOBAL INITIATIVES AND SDGs

การพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางสำคัญภายใต้ข้อตกลงการพัฒนาร่วมกันของประเทศสมาชิกในสหประชาชาติ ทั้ง 193 ประเทศ ในปี ค.ศ. 2015 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส โดยมีเป้าหมายที่จะบรรลุร่วมกัน ในปี ค.ศ. 2030 โดย SDG Goals ประกอบด้วย 17 เป้าหมายเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการพัฒนา เพื่ออนาคตที่ดีของประชาคมโลกตามนโยบาย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

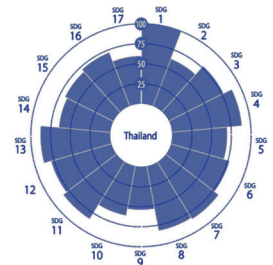
การพัฒนาเมืองเกี่ยวข้องกับ SDGs หลากหลายมิติ ทั้ง SDGs 11 ในเรื่อง Sustainable Cities and Communities และ SDGs 16 ในเรื่อง Peace, Justice and Strong Institutions สำหรับประเทศไทย ได้มีการกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับนานาประเทศที่จะต้องบรรลุเป้าหมาย SDGs ในปี ค.ศ. 2030 แต่จากรายงานล่าสุดในปี ค.ศ. 2020 พบว่าประเทศไทยได้รับการจัดอยู่ในอันดับที่ 41 จาก 166 ประเทศ ที่มีการรายงานข้อมูล แม้ว่าอันดับของประเทศไทยจะถือว่าอยู่ในระดับที่ดี แต่หากพิจารณาในรายละเอียดแล้วจะถือว่ายังห่างไกลจากเป้าหมาย และในบางตัวชี้วัดอาจจะต้องได้รับการปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญ

THAILAND

East and South Asia

OVERALL PERFORMANCE

CURRENT ASSESSMENT - SDG DASHBOARD

SDG TRENDS

Notes: The full title of Goal 2 "Zero Hunger" is "End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture".
The Full title each SDG is available: <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/sustainabledevelopmentgoals>

ที่ผ่านมารัฐบาลไทยได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศและเชื่อมโยงกับ SDGs นอกจากการขับเคลื่อนนโยบายระดับประเทศแล้ว ยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งที่สำคัญในการบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน คือการวางเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนระดับพื้นที่หรือที่เรียกว่า SDG Localization ภายใต้แนวทางดังกล่าวที่ผ่านมาสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยมีการกำหนดพิจารณาศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่ มีจังหวัดฉะเชิงเทราที่ถือว่าเป็นพื้นที่นำร่องและเป็นตัวแทนของภาคตะวันออกที่อยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) เพื่อให้สร้างความสะดวกในพื้นที้นำร่องเหล่านี้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและส่งเสริมให้มีการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนบูรณาการ SDGs ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและพัฒนาท้องถิ่น การนำแนวคิดเมืองอัจฉริยะหรือ Smart City มาปรับใช้ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงเป็นแนวทางสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพ ความปลอดภัยของเมืองที่ใช้เทคโนโลยีและข้อมูลเป็นฐาน ไปพร้อมกับการสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความสุขให้คนโดยรวมที่จะสามารถนำไปขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

การขับเคลื่อน
SDGs
ในระดับพื้นที่

มิติการพัฒนาคมน 7 ตัวชี้วัด

มิติด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง 10 ตัวชี้วัด

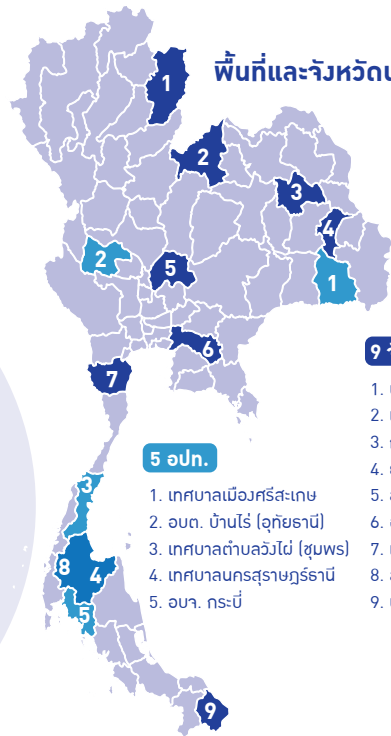
มิติด้านสิ่งแวดล้อม 3 ตัวชี้วัด

มิติด้านสันติภาพและยุติธรรม 1 ตัวชี้วัด

มิติด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา 3 ตัวชี้วัด

พื้นที่และจังหวัดนำร่อง

9 จังหวัด

1. น่าน
2. เลย
3. กาฬสินธุ์
4. ยโสธร
5. ลพบุรี
6. ฉะเชิงเทรา
7. เพชรบุรี
8. สุราษฎร์ธานี
9. นราธิวาส

5 อบก.

1. เทศบาลเมืองศรีสะเกษ
2. อบต. บ้านไร่ (อุทัยธานี)
3. เทศบาลตำบลวังไผ่ (ชุมพร)
4. เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
5. อบจ. กระบี่

02

ประเด็นศึกษาและข้อค้นพบ

02-1 ศักยภาพของจังหวัดฉะเชิงเทรา

จุดเด่นของจังหวัดฉะเชิงเทรา คืออยู่ใกล้เมืองใหญ่ที่มีการพัฒนาแล้ว เช่น กรุงเทพฯ ชลบุรี หรือระยอง นอกจากนี้ ยังเป็นที่ตั้งของโครงการขนาดใหญ่ที่กำลังจะเกิดขึ้นในประเทศไทย เช่น จุดเชื่อมต่อของรถไฟความเร็วสูง หรือที่เรียกว่า ท่าเรือบก ซึ่งจะเป็จุดเชื่อมต่อของการขนส่งต่าง ๆ และมีแนวคิดที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการผลิต อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาคนในประเทศ และในจังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เพื่อเสริมสร้างการพัฒนา ด้านทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพที่เพียงพอต่อความต้องการของ อุตสาหกรรมที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ในเชิงพื้นที่แล้วจังหวัดฉะเชิงเทรา นับเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์และเหมาะกับการทำด้านเกษตรกรรม แม้ว่าจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นจังหวัดที่มีโรงงานอุตสาหกรรมไม่มากนัก แต่สามารถสร้างมูลค่าและสร้าง GDP ให้กับประเทศไทยในภาพรวมค่อนข้างมาก

จากจุดเด่นของ
จ.ฉะเชิงเทรา
สู่การเป็น
SMART CITY

พื้นที่ EEC ใกล้กรุงเทพฯ
ใกล้ระบบคมนาคมที่สำคัญ
เช่น ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
และท่าเรือแหลมฉบัง เป็นต้น

เป็นที่ตั้งของโครงการขนาดใหญ่ เช่น มอเตอร์เวย์
โครงการรถไฟรางคู่
และโครงการรถไฟความเร็วสูง

มีการจัดตั้งศูนย์การผลิต
และพัฒนาคอนอาชีวศึกษา
เขตพัฒนาพิเศษจังหวัดฉะเชิงเทรา
เพื่อเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ

มีความเข้มแข็งทางด้านอุตสาหกรรม มีโรงงาน
และนิคมอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพโดยเฉพาะ
เช่น รถยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า
และที่สำคัญคือ อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า
และอุตสาหกรรมยั่งยืนทางด้านพลังงาน

มีผู้นำภาครัฐที่เข้มแข็ง
พร้อมร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่

02-2 จะเชิงเทราในมุมมองของภาคเอกชนในพื้นที่

ในมุมมองของภาคเอกชนในพื้นที่ คำว่า Smart City จะเกิดขึ้นได้ไม่เพียงแต่ต้องมีองค์ประกอบครบถ้วนตามหลักนิยามของตัวเอง แต่สิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาเมืองในระดับพื้นที่นั้นก็คือ **“วิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของชุมชนหรือจังหวัดนั้น ๆ”** กรณีการขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City ของจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นตัวอย่างที่ดี เพราะมีผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราให้เป็น Smart City อย่างแท้จริง ด้วยการทำงานบนหลักคิดที่ว่า “เรื่องที่จะเกิดได้ยากในที่อื่นสามารถเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้นที่นี่” โดยเฉพาะความชัดเจนของเป้าหมายในการออกแบบและพัฒนาเมืองให้มีความหลากหลาย เป็นเมืองที่น่าอยู่ และสามารถสร้างความสุขในการดำรงชีวิตของคนในพื้นที่ เป็นสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่มีความคล่องตัว มีความสะดวกสบาย และมีโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมผลักดันให้เกิดการลงทุนในระดับพื้นที่มากยิ่งขึ้น

ด้วยองค์ประกอบและความพร้อมในการพัฒนาสู่การเป็น Smart City กอปรกับที่ผ่านมาจังหวัดฉะเชิงเทราได้ยื่นเรื่องเพื่อขอเป็น Smart City แล้ว ยิ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาให้เป็นจังหวัดนำร่องที่พัฒนาแบบครอบคลุมทุกด้านในการพัฒนาเมืองไปสู่ Smart City ควบคู่ไปกับการพัฒนาเมืองในเขตพัฒนาพิเศษตะวันออก

ฉะเชิงเทรา SMART CITY

เป็นเมืองที่น่าอยู่

- มีคุณภาพชีวิตที่ดี
- มีอาชีพที่ยั่งยืน
- มีบริการสาธารณสุขที่สะดวก

เป็นพื้นที่น่าลงทุน

- ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ

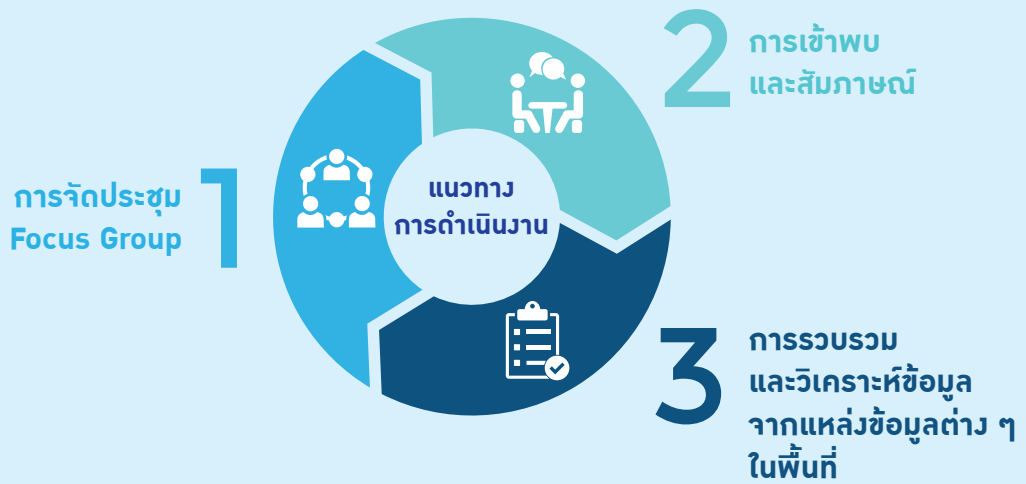
เป็นสถานที่น่าเที่ยว

- ก่อ่งเตี้ย
- เขียวฉะเชิงเทรา
- ก่อ่งเตี้ย
- เขียวฉะเชิงเทรา

03

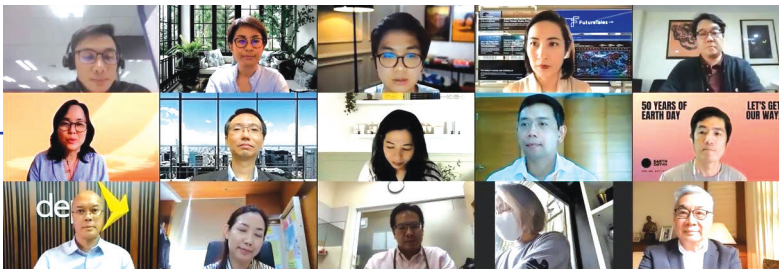
แนวทางการดำเนินโครงการ

ในการดำเนินโครงการนั้น RoLD 2020 กลุ่ม T ได้มีการจัดประชุม Focus Group เพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังได้มีการเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่สำคัญต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

03-1 การจัดประชุม FOCUS GROUP

- วันที่ 7 เมษายน 2564 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจงานของสถาบันในเรื่อง ยุติธรรมชุมชน ในหัวข้อ “การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในระดับชุมชนโดยยุติธรรม ชุมชน” โดยมีนางกรรณิการ์ แสงทอง อดีตรองปลัดกระทรวงยุติธรรม นายถาวร กุลศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดฉะเชิงเทรา นายไพบูลย์ สุนทรประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดนนทบุรี และนางสาววิภา เฟื่องฟูดำรงชัย ประธานศูนย์ยุติธรรมชุมชนพนมสารคาม ร่วมให้ข้อมูลและแนวทางในการดำเนินโครงการ

- วันที่ 28 เมษายน 2564 การหารือกับ ดร.ภาสกร ประถมบุตร รองผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) และคุณกฤษฎาพงษ์ ต้นทอง กรรมการผู้จัดการ บริษัท ซิตี เดต้า ออเนลติกส์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของบริษัท ภูเก็ตพัฒนาเมือง จำกัด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อ “การพัฒนาเมืองด้วยเทคโนโลยี จากประสบการณ์ตรงของผู้ปฏิบัติจริง” ผ่านระบบแอปพลิเคชัน Zoom

- วันที่ 14 พฤษภาคม 2564 หารือกับคุณฐิติพงษ์ เหลืองอรุณเลิศ ผู้ร่วมก่อตั้ง บูมมีแล็บ (Boonmee Lab) ผ่านระบบแอปพลิเคชัน Zoom เพื่อแลกเปลี่ยนหลักแนวคิดและเครื่องมือที่จะช่วยในการขับเคลื่อนพัฒนาเมืองด้วยเทคโนโลยี การรวบรวมข้อมูล และการบริหารจัดการข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่ค้นพบระหว่างการดำเนินโครงการที่ผ่านมา เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมและสามารถบริหารจัดการด้วยข้อมูลที่ได้รับให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

03-2 การเข้าพบและสัมภาษณ์

สัมภาษณ์

นายโมตรี ไตรทีลานันท์

ผู้อำนวยการจังหวัดฉะเชิงเทรา

ฉะเชิงเทราจะเป็นจังหวัดอัจฉริยะภายในไม่เกิน 5 ปีจากนี้ ยิ่งรัฐบาลมีนโยบายให้จังหวัดฉะเชิงเทราเป็น 1 ใน 3 จังหวัด EEC ก็ยิ่งมีความพร้อมมากขึ้น แต่โจทย์คือ จะทำอย่างไรให้ความพร้อมแปลงไปสู่ความทันสมัย สะดวกสบาย และผู้คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี จนทำให้ฉะเชิงเทราเป็นเมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว น่าลงทุน

นี่จึงเป็นที่มาของการนำแนวคิด Smart City เข้ามาช่วยบริหารจัดการ มีการแบ่งโซนอุตสาหกรรม และมีพื้นที่สีเขียวเพื่อรองรับเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีของ EEC โดยใช้ Smart Environment หรือสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ ซึ่งปัจจุบันทางจังหวัดได้ดำเนินการจัดการเรื่องมลภาวะทางน้ำและทางอากาศ

ด้านการจราจร ฉะเชิงเทรารถติดมาก ปัจจุบันมีนวัตกรรม iTIC ซึ่งเป็นระบบรายงานสถานการณ์การจราจรแบบเรียลไทม์ ทำให้ผู้ใช้รถใช้ถนนมีทางเลือกในการเดินทางมากขึ้น เวลาไปไหนจะรู้เลยว่าถนนเส้นไหนรถติด เส้นทางไหนการจราจรคล่องตัว แม้ว่าเราจะมีเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมดีอย่างไร แต่หากชาวฉะเชิงเทราเข้าไม่ถึงหรือไม่มีองค์ความรู้ก็ไม่เกิดประโยชน์อะไรก็ดี ต้องยอมรับว่าการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ก็มีส่วนทำให้ Smart People เกิดได้เร็วขึ้น

นอกจากนี้ จังหวัดฉะเชิงเทราก็ถือว่ามีความเจริญเติบโต GDP/GPP ของจังหวัด เป็นอันดับ 5 ของประเทศ พื้นที่ของจังหวัดมี 4 ล้านกว่าไร่ เป็นพื้นที่เกษตร ถึง 2 ล้านกว่าไร่ แต่มีรายได้จากภาคเกษตรไม่ถึง 10% ส่วนใหญ่ราว 80-90% มาจากภาคอุตสาหกรรม ดังนั้น การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี อัจฉริยะเข้ามาใช้ในภาคการเกษตร ภาคบริการและภาคการท่องเที่ยวจึงเป็น เรื่องสำคัญในอนาคต

อีกสิ่งที่สำคัญคือ “ฉะเชิงเทราจะต้องเป็นเจ้าบ้านที่ดี” ที่พร้อมต้อนรับผู้มาเยือน โดยภาคราชการต้องมีการบริหารจัดการและการบริการเพื่อเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันให้สะดวกสบายขึ้น จึงจะเรียกได้ว่าเป็น Smart Living

การที่ TIU เข้ามาช่วยวางแผนให้จังหวัดฉะเชิงเทรามีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ประชาชนเข้าถึงความเป็นธรรมได้ง่ายและทั่วถึง นับเป็นเรื่องที่ดี เมื่อภาคราชการวางแผนเดินหน้า ภาคเอกชนให้ความร่วมมือทุกด้าน เช่น หากภาคราชการขาดงบประมาณ ขาดองค์ความรู้ หรือขาดกำลังคนก็ช่วยกัน ผลักดันเต็มที่ ขณะเดียวกันประชาชนชาวฉะเชิงเทราตระหนักถึงความสำคัญ เห็นประโยชน์ และให้ความร่วมมือ นี่คือปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ยั่งยืน

สัมภาษณ์
พล.ต.ต. รัชชัย ปิตะนิละบุตร
อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค 2

นโยบายและปรัชญาสำคัญในการทำงานของตำรวจมี 2 ประการสำคัญ ประการแรก Community Oriented Policing เป็นเรื่องของ การให้ตำรวจ ผืนีกกำลังกับประชาชนในชุมชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหา อาชญากรรม ซึ่งมีได้จำกัดเฉพาะเรื่องของการตรวจค้นจับกุม แต่ยังรวมถึง การแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ ยกตัวอย่างเช่น ถ้ารู้ว่าสามมีภรรยาทะเลาะกัน นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม แทนที่จะรอให้เขาฆ่ากันแล้วค่อยแก้ปัญหา ควรเข้าไปจัดการที่ต้นเหตุของการทะเลาะเบาะแว้งก่อน เป็นต้น

ประการที่ 2 ทฤษฎีเรื่องของ Broken Windows คือสร้างชุมชนให้น่าอยู่ ยกตัวอย่างเช่น การที่เราไม่ปล่อยให้มึบ้านรกร้างในชุมชน เพราะบ้านรกร้าง ในชุมชนจะทำให้คนในชุมชนรู้สึกหวาดกลัวอาชญากรรมหรืออาจจะเป็นแหล่ง มั่วสุมได้

ในการทำงาน เราต้องเข้าไปติดตามปัญหา เข้าไปดูว่าประชาชนต้องการ แก้ปัญหาอะไร อย่างไร เช่น ถ้ามีโจทก์ว่าต้องการแก้ปัญหาไม่ให้มียาเสพติด ในแนวความคิดของ Community Oriented Policing ทางชุมชนจะเป็น คนกำหนดมาตรฐานนั่นเองว่ามีจำนวนเท่าไรหรือจะอยู่ในจุดที่ยอมรับได้ และนำเอาทฤษฎี Broken Windows มาดูแลเรื่องสภาพแวดล้อมควบคู่กันไป

สำหรับบทบาทของเทคโนโลยีต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นั้น ต้องใช้เทคโนโลยีเป็นตัวตั้งแล้วพาคนให้ตามให้ทัน ยกตัวอย่างเช่น เมื่อช่วงเช้าที่ผ่านมา มีการอบรมใบอนุญาตการใช้วิทยุคมนาคม มีคนอบรมทั้งหมด 9,000 คน เป็นการอบรมผ่านระบบออนไลน์ทาง Facebook และ Clubhouse ใช้เวลาอบรมแค่ 3 ชั่วโมง หลังจากนั้นให้ผู้เข้าอบรมทำข้อสอบออนไลน์ หากผ่านเกณฑ์ 75% ขึ้นไป ก็จะออกใบอนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ทันทีที่เป็น e-certificate ปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการพัฒนาทดลองระบบ Virtual Running for Police ที่มีเป้าหมายต้องการให้ตำรวจรักสุขภาพ และรักการออกกำลังกาย นี่เป็นตัวอย่างที่เทคโนโลยีสามารถเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ แต่ก็ต้องใช้เวลาคนของเราในการพัฒนา ต้องให้ทั้งโอกาสและเวลา

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อรองรับ Safe and Smart City น่าจะสามารถนำมาใช้ได้ในทุก ๆ ด้าน ทั้งในเรื่องของงานสอบสวน การแจ้งความออนไลน์ การนัดหมายล่วงหน้า เรื่องของการใช้กล้องวงจรปิด ในด้านตรวจเพื่อความโปร่งใสของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการทำงาน และสามารถใช้เพื่อประสิทธิภาพในการทำงานด้วย ล่าสุดท่านผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้อนุมัติให้มีการจัดตั้ง Smart Safety Zone โดยให้นำร่องในแต่ละจังหวัด เพื่อนำกล้องวงจรปิดมาใช้ในการสร้างระบบ Smart City แล้ว

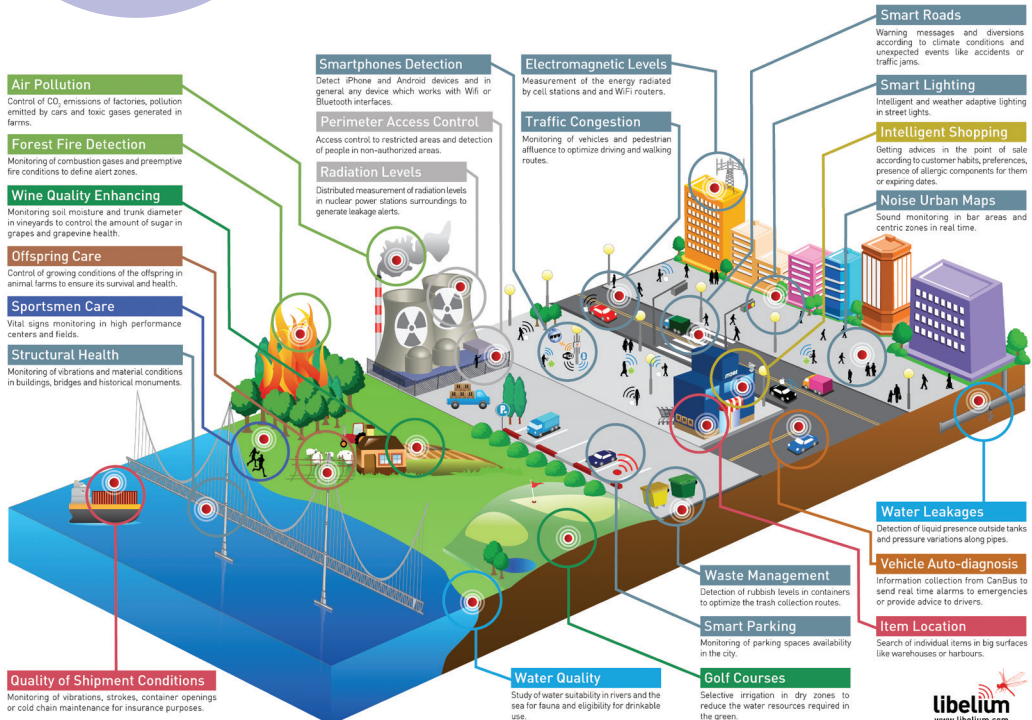
03-3 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

1) ข้อมูลกับเมืองอัจฉริยะ

ในการพัฒนาเขตจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นเมืองอัจฉริยะ เพื่อให้เป็นเมืองที่ดี ประชาชนใช้ชีวิตอย่างปลอดภัยและมีความสุขนั้น สามารถใช้เทคโนโลยีข้อมูล Big Data เข้ามาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยวิทยาการข้อมูล (Data Science) ในหลากหลายมิติ ดังเช่นตัวอย่าง Libelium Smart World

LIBELIUM SMART WORLD

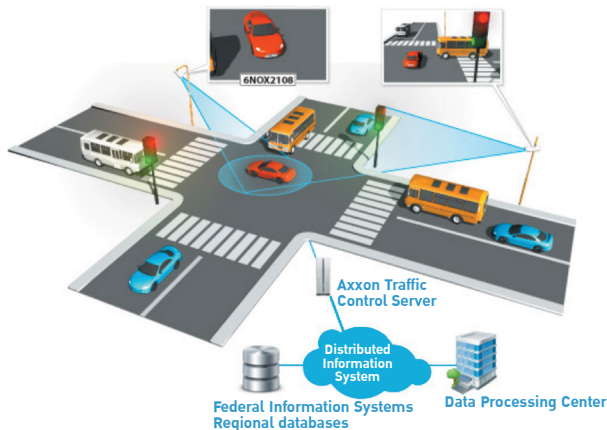
ภาพนี้เป็น Infographic ของบริษัท Libelium ที่แสดงให้เห็นว่าแต่ละช่วงเวลา แต่ละชั่วโมง คนชอบโทร. มาร้องเรียนเรื่องอะไร ชะวะเห็นได้ชัดว่ามี Use-case เต็มไปหมด เช่น ในรูปด้านบนขวาคือเป็นรูปการตัดสินใจเรื่องพลังงานแสงอาทิตย์ ว่ามีแสงอาทิตย์เป็นอย่างไรบ้าง เพื่อให้คนตัดสินใจว่าจะติดตั้ง พลังงานแสงอาทิตย์หรือไม่ หรืออุปชวลา เป็นการทำความเข้าใจความสะอาดถนน เป็นต้น

รูปแบบการเชื่อมต่อข้อมูลเพื่อเป็นเมืองที่ก่

จะเห็นได้ว่าการทำเรื่องเมืองอัจฉริยะมีความท้าทายอย่างมากเนื่องจากสามารถทำได้หลายแง่มุมอย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอเกี่ยวกับรูปแบบการเชื่อมต่อข้อมูลเพื่อเป็นเมืองที่ดี 2 รูปแบบ

รูปแบบที่ 1: การเชื่อมต่อเพื่อการปฏิบัติการเฉพาะหน้า คือ การตอบสนองโดยอัตโนมัติของอุปกรณ์อัจฉริยะ เช่น การขับเคลื่อนยานพาหนะไร้คนขับ การควบคุมสัญญาณไฟจราจร

ตัวอย่างการเชื่อมต่อแบบปฏิบัติการกันที่กันถ้วน IoT บริเวณสี่แยก รถขับเองได้ เมื่อเดินเข้ามา รถจะเบรก และไฟจราจร จะเชื่อมต่อกันทันที

รูปแบบที่ 2: การเชื่อมต่อเพื่อการตัดสินใจเชิงระบบ คือ การกำหนดแผนหรือนโยบายอย่างชาญฉลาด เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการซ่อมแซมหรือบำรุงรักษาสาธารณูปโภคควรออกเดินทางเวลาเท่าไร ใช้เส้นทางใด จัดลำดับจุดใดก่อน-หลัง เพื่อให้ส่งผลกระทบต่อสภาพการจราจรน้อยที่สุด หรือควรติดตั้งแผงเซลล์แสงอาทิตย์จำนวนเท่าไร ในบริเวณใด เพื่อให้ได้พลังงานไฟฟ้าคุ้มค่าที่สุด

ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเชิงระบบ

เป้าหมายในการใช้เทคโนโลยีข้อมูล... เพื่อชีวิตคนเมือง

การใช้เทคโนโลยีข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เมืองอัจฉริยะเพื่อตอบสนองความคาดหวังด้านความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตของคนเมือง ประกอบด้วย 3 เป้าหมายหลัก ได้แก่

ประสิทธิผล (Effectiveness)

เป็นการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นเหตุ เช่น ลดอัตราการก่ออาชญากรรม ลดปริมาณคดีความ/อุบัติเหตุ ลดปัญหาในชีวิตคนเมือง

ประสิทธิภาพ (Efficiency)

เป็นการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เช่น ลดระยะเวลาเดินทาง ไปยังที่เกิดเหตุ เพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ลดต้นทุนและเวลาการซ่อมแซม/ต่อเติมระบบสาธารณูปโภค ตามที่ได้รับร้องเรียน

ความไม่เอนเอียง (Unbiasedness)

เป็นการเสริมสร้างความเสมอภาคทางสังคม เพื่อลดอคติของเจ้าหน้าที่ที่เกิดจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ และเพิ่มคุณภาพในการบริการให้แก่ประชาชนทุกพื้นที่ ทุกชนชั้นอย่างเท่าเทียมกัน

3 เป้าหมาย ของการใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

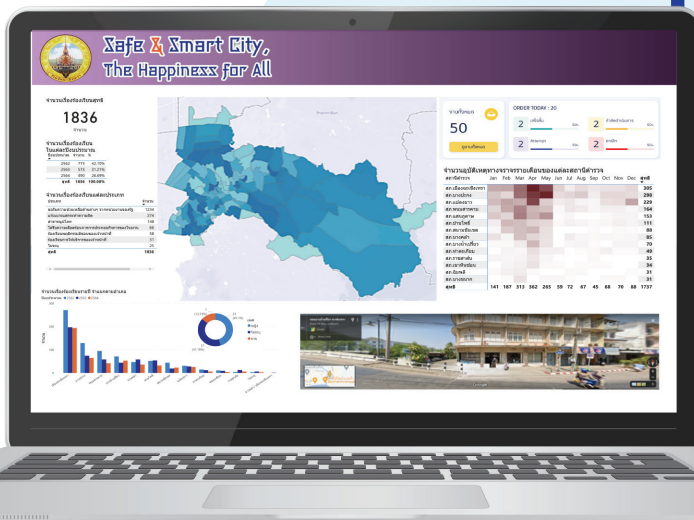
2) กรณีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

กรณีของจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่ม T เริ่มวิเคราะห์เจาะลึกจาก 3 ถึงข้อมูลที่มีความพร้อมสูงสุด คือ 1. ข้อมูลร้องเรียน 2. ข้อมูลคดีจราจร และ 3. ข้อมูลคดีอาญา โดยนำมาจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่หลายแหล่งของจังหวัด ได้แก่ ศูนย์ตำรวจธรรม สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานพัฒนาสังคม ตำรวจ อัยการ สำนักงานพัฒนาเมืองอัจฉริยะ รวมถึงข้อมูลจาก ETDA และบริษัท สยามเมทริกซ์ คอนซัลติ้ง จำกัด เพื่อนำมาพิจารณาว่าจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลอย่างไรจึงจะบริหารเมืองฉะเชิงเทราให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และไม่เอนเอียง

2.1) การพัฒนา Dashboard

ในการบริหารจัดการจังหวัดฉะเชิงเทราให้เกิดประสิทธิภาพสามารถรวบรวมแผนภูมิแสดงมิติต่าง ๆ มาพัฒนาเป็น Dashboard ได้

USE-CASE 1: DASHBOARD ภาพรวม SAFE & SMART CITY

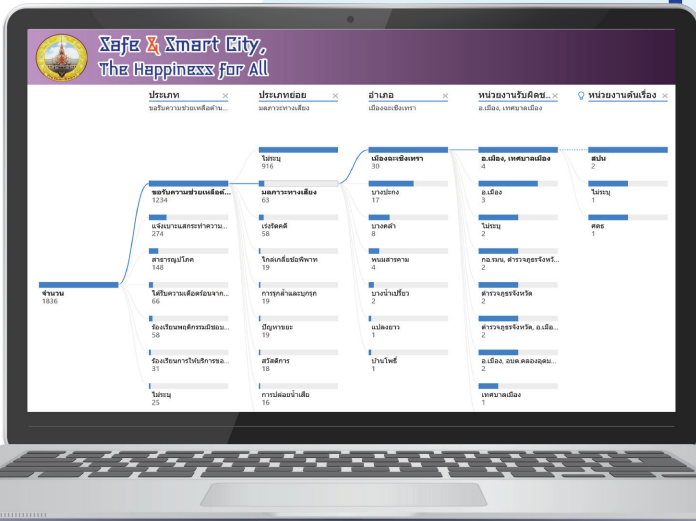
ตัวอย่างหน้า Dashboard เพื่อการบริหารจัดการ จังหวัดฉะเชิงเทรา

จะทำให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมของเมือง เช่น จำนวนเรื่องร้องเรียน และการกระจายตัวภายในพื้นที่ในจังหวัด โดยสามารถจำแนกได้ตามประเภทคดีหรือเพศของผู้ร้องเรียน รวมทั้งสามารถแสดงสถานะของเรื่องร้องเรียนและตัวชี้วัด และสามารถเชื่อมกับ Google Street View เพื่อตรวจสอบสภาพบริเวณที่มีการร้องทุกข์ได้

USE-CASE 2A: DASHBOARD ย่อยประเภทเรื่องร้องเรียน

ตัวอย่างหน้า Dashboard แสดงสถิติ เรื่องร้องเรียน

ผู้เข้าชมสามารถคลิกประเภทเรื่องร้องเรียนหนึ่ง ๆ เพื่อเจาะลึกประเภทย่อย พื้นที่ และหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานศึกษาสถิติภาพรวมตามความต้องการได้อย่างรวดเร็ว และนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานเพื่อแบ่งความรับผิดชอบเรื่องร้องเรียนร่วมกันได้ในอนาคต

USE-CASE 2B: DASHBOARD ย่อยประเภทเรื่องร้องเรียน

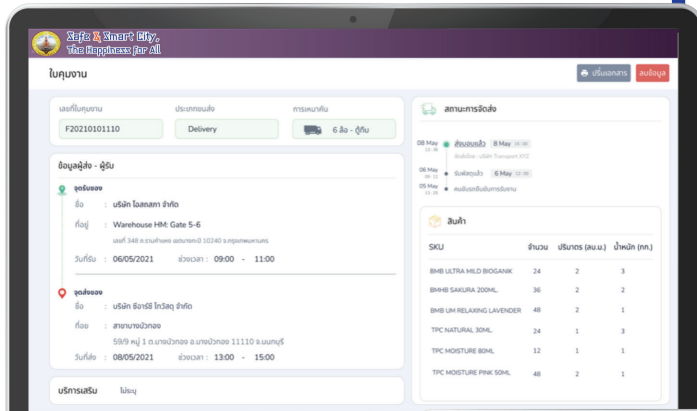
ตัวอย่าง Dashboard แสดงสถิติ เบาะแสสถิติความ

ข้อมูลแจ้งเบาะแสสถิติความก็สามารถนำมาสร้าง Dashboard แสดงประเภทคดีหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งจากข้อมูลพบว่า ร้อยละ 51 เป็นคดีอาชญากรรมซึ่งข้อมูลเชิงลึกนี้อาจนำไปใช้จัดลำดับความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหรือวางมาตรการเชิงรุกเพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมได้

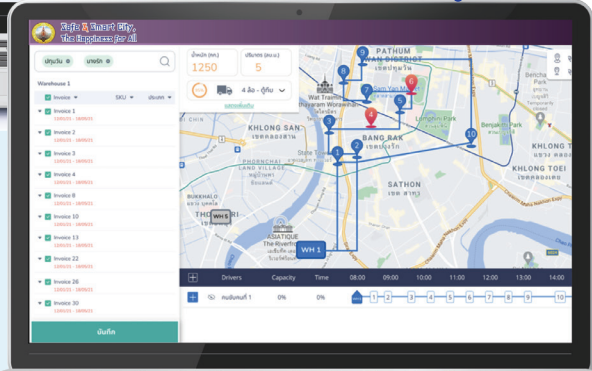
ใน Use-case สองกรณีแรกอยู่ใน Dashboard ที่เป็น Descriptive Analysis คือ มีข้อมูลใส่เข้ามาและแสดงผลออกไปว่าตอนนี้สถานการณ์เป็นอย่างไร ซึ่งในปัจจุบันแม้กระทั่งภาคเอกชนเองก็ยังไม่ถึงจุดนี้ ในหลาย ๆ บริษัทพบว่าสามารถดำเนินการได้ยาก เพราะไม่สามารถดึงข้อมูลได้โดยอัตโนมัติ ต้องทำการป้อนข้อมูลใหม่ ประเด็นความยากในวันนี้อยู่ที่การเชื่อมต่อข้อมูล จาก Use-case 1 กับ Use-case 2 และที่สำคัญกว่านั้นคือประสิทธิภาพ และความถูกต้องของข้อมูล

USE-CASE 3: ระบบติดตามเรื่องและวางแผนงาน

คำนวณ
และวางแผนเส้นทาง
การทำงานด้วย
OPTIMIZATION

ประมวลผล
ของเทศบาล

ตัวอย่าง Dashboard ติดตามเรื่องและวางแผนงาน

การวิเคราะห์ข้อมูลไม่ได้จำกัดเพียงการวิเคราะห์แบบ Descriptive Analytics เท่านั้น แต่อาจเป็นการวิเคราะห์เชิงพยากรณ์ (Predictive Analytics) เพื่อคาดการณ์ว่าจะเกิดเหตุการณ์ใดและนำไปสู่การป้องกันก่อนเกิดเหตุ หรือเชิงกำหนด (Prescriptive Analytics) เช่น มีการคำนวณระยะเวลาที่ใช้และหาตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุด (Optimization) เพื่อใช้วางแผนการทำงานได้อย่างเหมาะสม

2.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก

ที่มงานยังได้มีการนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลภายนอกมาใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงลึก เพื่อทำความเข้าใจสาเหตุและคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลอาชญากรรมอาจเชื่อมโยงกับข้อมูลจุดสังเกต ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ข้อมูลรายได้และอัตราว่างงาน เป็นต้น

ตัวอย่างชุดข้อมูลภายนอกที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงลึก...

● ข้อมูลหลายตัวดีกว่าตัวเดียว แต่สุดท้ายต้องอยู่ใน “ถึงใหม่” เดียวกันได้

ข้อมูลอาชญากรรม

ข้อมูลพิกัดเหตุอาชญากรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อมูลพิกัดจุดสังเกต

ข้อมูลพิกัดจุดสังเกตจากฐานข้อมูล DeepMap ของ Siometrics โดยจุดสังเกตแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ โรงเรียน ฯลฯ

ข้อมูลประชากรจากภาพถ่ายดาวเทียม

ข้อมูลจำนวนประชากรจากภาพถ่ายดาวเทียมของ Facebook ซึ่งทำให้ได้ค่าประมาณจำนวนประชากรของแต่ละพื้นที่ที่มีความแม่นยำและเป็นปัจจุบันกว่าผลสำรวจสำมะโนครัวทั่วไป

ข้อมูลรายได้และอัตราว่างงาน

ข้อมูลรายได้ประชากรของแต่ละพื้นที่จากฐานข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ รวมถึงข้อมูลจำนวนผู้ว่างงานและอัตราการว่างงานของแต่ละพื้นที่

ข้อมูล Street View ของ Google

ข้อมูลภาพถ่าย Street View บนถนนจาก Google

ข้อมูลความยากจน

ข้อมูลจำนวนและสัดส่วนคนยากจน วัดจากจำนวนผู้ถือสวัสดิการแห่งรัฐ

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาวิเคราะห์ได้หลากหลายมิติ โดยในที่นี้ได้กำหนดบริบทตามระดับความซับซ้อน หลักการวิเคราะห์ข้อมูลจึงประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่

1. มิติรูปแบบการเกิดเหตุ พิจารณาการเกิดเหตุที่มีแนวโน้มเกิดในบริเวณเดิม ๆ คดียาเสพติดที่มีการกระจายตัวกว่าคดีทั่วไป หรือดูจากจำนวนคดีที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

2. มิติด้านเศรษฐกิจและสังคม พิจารณาจากบริเวณที่มีความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจและสังคมหนาแน่นของการก่ออาชญากรรมมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ และพื้นที่เขตเมืองที่มี POI (Point of Interest) ประชากรหนาแน่น มีอิทธิพลต่อการเกิดการก่อเหตุอาชญากรรม

3. มิติสภาพแวดล้อม ดูจากปัจจัย POI สภาพแวดล้อมมีความเชื่อมโยงต่อการเกิดอาชญากรรม สถานีตำรวจและโรงพยาบาลมีความเชื่อมโยงกับการเกิดเหตุมากที่สุด

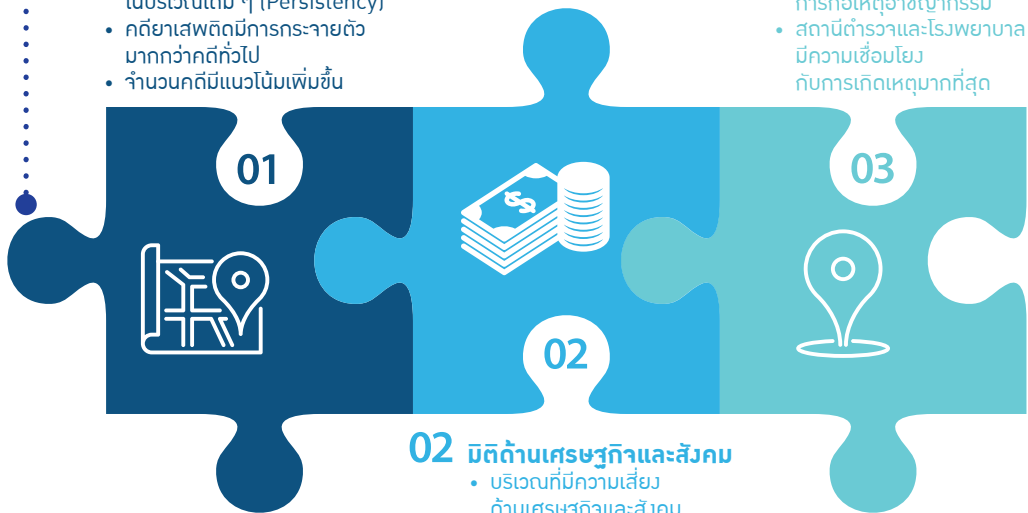
3 มิติหลักการในการวิเคราะห์ข้อมูล

01 มิติรูปแบบการเกิดเหตุ

- การเกิดเหตุมีแนวโน้มเกิดในบริเวณเดิม ๆ (Persistence)
- คดียาเสพติดมีการกระจายตัวมากกว่าคดีทั่วไป
- จำนวนคดีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

03 มิติสภาพแวดล้อม

- ปัจจัย POI แวดล้อมมีความเชื่อมโยงต่อการเกิดการก่อเหตุอาชญากรรม
- สถานีตำรวจและโรงพยาบาลมีความเชื่อมโยงกับการเกิดเหตุมากที่สุด

02 มิติด้านเศรษฐกิจและสังคม

- บริเวณที่มีความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจและสังคมมีความหนาแน่นของการก่ออาชญากรรมสูงกว่าบริเวณอื่น ๆ
- พื้นที่เขตเมือง (มี POI ประชากรหนาแน่น) มีอิทธิพลต่อการเกิดการก่อเหตุอาชญากรรม

โมเดลรูปแบบการเกิดเหตุ

Use-case 4: วิเคราะห์ความชุกของการเกิดเหตุ (Hotspot Analysis)

เป็นการวิเคราะห์ที่นิยมมากที่สุด เพื่อดูว่ามักเกิดเหตุการณ์บริเวณใด ซึ่งจากข้อมูลอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราในห้วงเวลา 2-3 ปีล่าสุดจะเห็นว่ามีการกระจุกตามถนนใหญ่ ๆ เป็นหย่อม ๆ แต่เมื่อศึกษาอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน พบว่ามีรูปแบบการกระจายตัวกว้างกว่าและมักมีแนวโน้มเกิดขึ้นบริเวณรอบนอกเมือง ซึ่งอาจสันนิษฐานเบื้องต้นว่าเป็นเพราะผู้ประสบเหตุขับขี่ด้วยความเร็ว หรือไม่สวมใส่หมวกนิรภัย

เมื่อวิเคราะห์ความชุกของคดียาเสพติดเทียบกับคดีทั่วไป พบว่าความหนาแน่นของคดีทั้งสองประเภทไม่สอดคล้องกัน โดยคดีที่ไม่ใช่ยาเสพติดมีรูปแบบการกระจุกตัวกันสูงที่สุดที่ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา แต่คดียาเสพติดค่อนข้างกระจายตัวอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม อาจยังไม่สามารถสรุปได้ชัด เนื่องจากยังไม่ได้ดูว่าจะมีความผิดพลาดในเรื่องการนำเข้าสู่ข้อมูลหรือไม่ อย่างไร

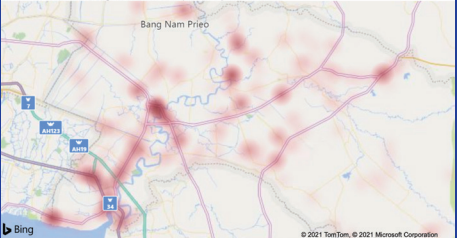
แผนที่แสดงผลวิเคราะห์ความชุกของอุบัติเหตุทางถนน >
อุบัติเหตุทางถนนมักเกิดแบบกระจุกเป็นหย่อม ๆ แต่การเสียชีวิตมีการกระจายอยู่รอบเมือง

แผนที่แสดงจำนวนอุบัติเหตุทางจราจร

แผนที่แสดงจำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางจราจร

แผนที่แสดงผลวิเคราะห์ความชุกของคดียาเสพติดเทียบกับคดีอื่น >
คดียาเสพติดมีการกระจายทั่วทั้งจังหวัด ขณะที่คดีทั่วไปกระจุกตัวแน่นบริเวณตำบลหน้าเมือง

ความหนาแน่นของคดียาเสพติด

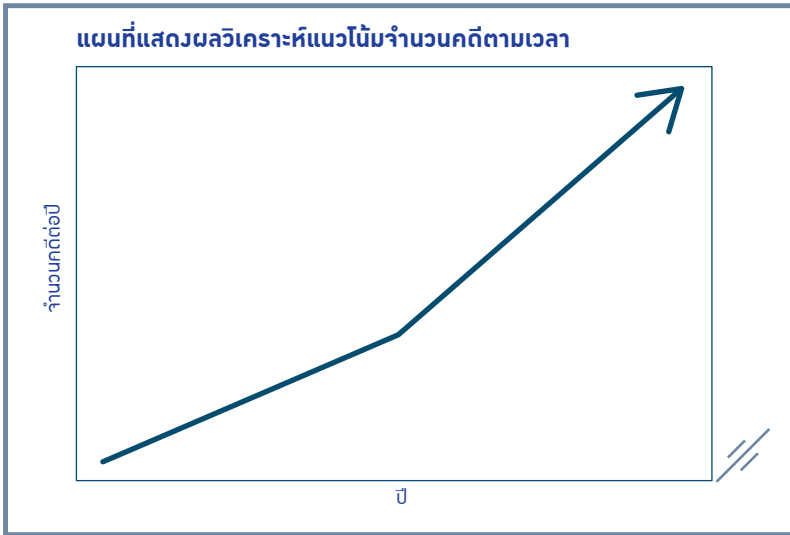

ความหนาแน่นของคดีที่ไม่ใช่ยาเสพติด

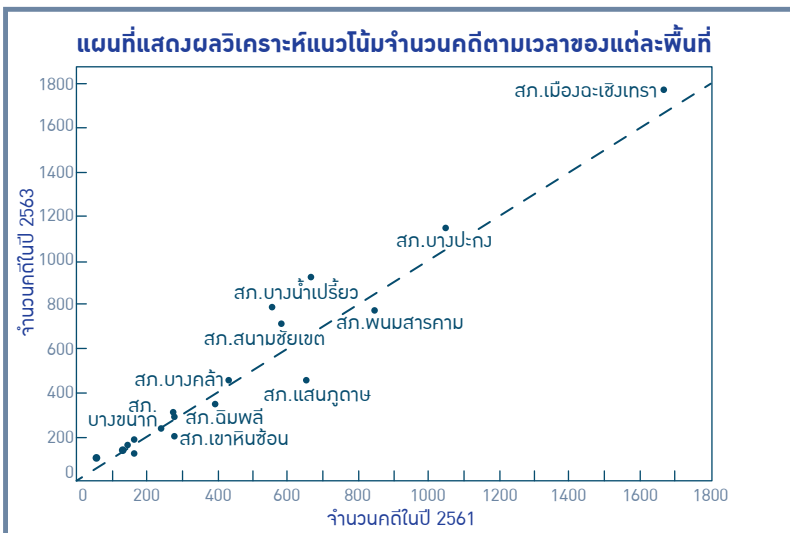
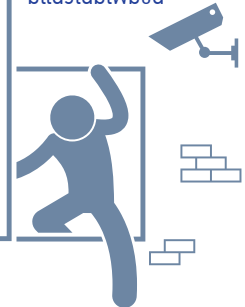

Use-case 5: แนวโน้มจำนวนคดีตามเวลา

เรายังสามารถใช้แกนเวลาดูแนวโน้มคดีที่เพิ่มขึ้น และอาจพิจารณามิติของพื้นที่เพิ่มเติมได้ เช่น เทียบจำนวนคดีในพื้นที่ดูแลของสถานีตำรวจแต่ละแห่งระหว่างปี 2561 และปี 2563 ก็สามารถระบุได้ว่าพื้นที่ใดมีจำนวนคดีเพิ่มขึ้นหรือลดลง โดยใช้เส้นประ 45° เป็นเส้นบรรทัดฐาน จุดที่อยู่เหนือเส้นประหมายถึงพื้นที่สถานีตำรวจที่มีจำนวนคดีในปี 2563 สูงขึ้นจากปี 2561

ข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2561-31 พฤษภาคม 2564 เฉพาะข้อมูลอาชญากรรมครอบคลุมการแจ้งเหตุ 30,508 ครั้ง พบว่าจำนวนคดีต่อปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

สถานีตำรวจที่มีจำนวนคดีเหนือเส้นประ 45° เป็นสถานีที่มีจำนวนคดีสูงขึ้นในปี 2563 เทียบกับปี 2561

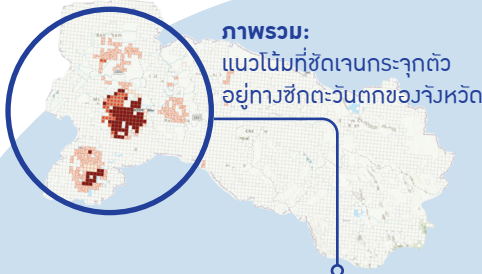

Use-case 6: Emerging Hotspot Analysis

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่และเวลายังสามารถใช้ระบุบริเวณที่มีแนวโน้มการเกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ หรือจุดชุกเกิดใหม่ (Emerging Hotspot) และบริเวณที่เกิดอาชญากรรมซ้ำแล้วซ้ำเล่า หรือจุดชุกคงที่ (Persistent Hotspot) ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิเคราะห์อุบัติเหตุทางถนน

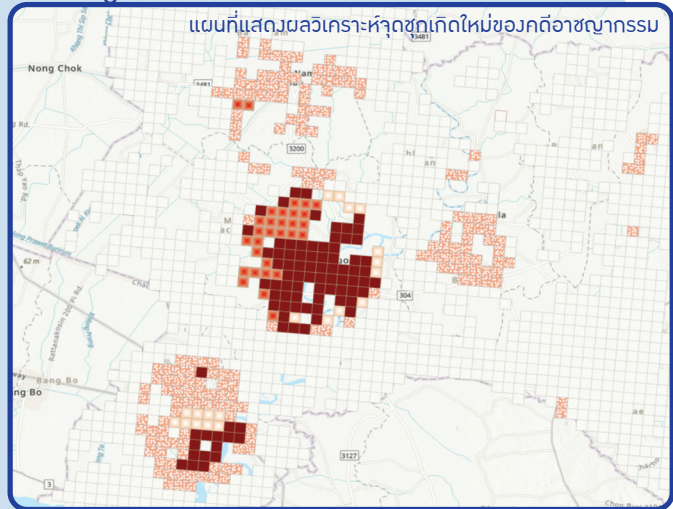
ความหมายของแต่ละสี

- New Hot Spot
- Consecutive Hot Spot
- Intensifying Hot Spot
- Persistent Hot Spot
- Diminishing Hot Spot
- Sporadic Hot Spot
- Oscillating Hot Spot
- Historical Hot Spot
- New Cold Spot
- Consecutive Cold Spot
- Intensifying Cold Spot
- Persistent Cold Spot
- Diminishing Cold Spot
- Sporadic Cold Spot
- Oscillating Cold Spot
- Historical Cold Spot
- No Pattern Detected

Emerging Hotspot Analysis

คือการวิเคราะห์แนวโน้มของแต่ละกริดในพื้นที่ว่าจำนวนคดีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ลดลง หรือมีรูปแบบที่มีนัยสำคัญทางสถิติแบบอื่น ๆ อย่างไร แต่ละกริด = 1 km x 1 km

จากภาพตีความได้ว่า

- บริเวณกลางเมือง จำนวนคดีมีแนวโน้มสูงขึ้น อย่างคงที่
- บริเวณรอบ ๆ เมือง มีการแกว่งขึ้นลงบ้าง แต่โดยรวมยังเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
- นอกเขตเหล่านี้ แนวโน้มไม่มีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ ยังสามารถประเมินได้ว่าบริเวณใดที่เกิดคดีสูงสุดจะยังคงเป็นบริเวณที่เกิดคดีสูงสุดซ้ำในเวลาต่อมา เช่น เดือนหน้าพื้นที่นี้จะครองที่ 1 ในการเกิดคดีอีกหรือไม่ มาตรการนี้เรียกว่า การคำนวณ “ความเหน็ด” ของการเกิดคดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเฝ้าระวัง หรือกำหนดนโยบายแก้ไขเร่งด่วนเป็นพิเศษได้

มิติเศรษฐกิจและสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถทำความเข้าใจปัญหาให้ลึกซึ้งไปอีกระดับ เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร เช่น จากการดูความสัมพันธ์ระหว่างการก่อเหตุอาชญากรรมกับความเป็นเมือง ความยากจน จำนวนและโครงสร้างประชากร และอัตราว่างงาน พบว่าบริเวณที่มีความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจและสังคมสูงมักมีความหนาแน่นของคดีอาชญากรรมสูง เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ยังสามารถศึกษาอิทธิพลของแต่ละปัจจัยว่ามีผลต่อการก่ออาชญากรรมมากน้อยเพียงใด

Use-case 7A: ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเศรษฐกิจและสังคมกับการก่อเหตุอาชญากรรม

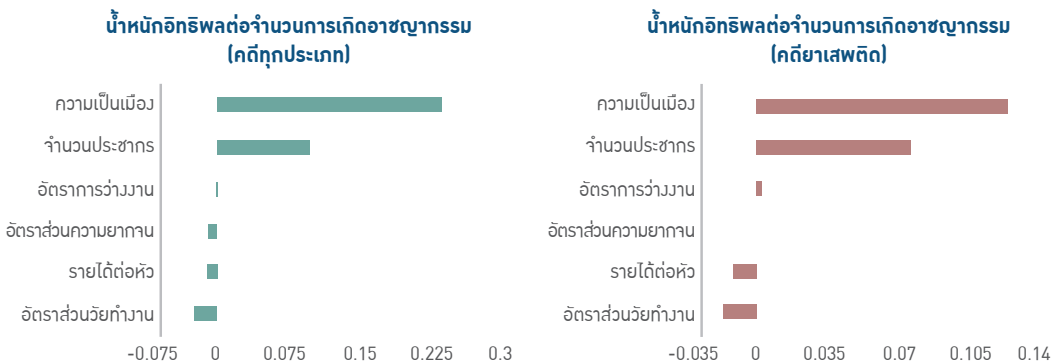

ดัชนีความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ความเป็นเมือง
- ความยากจน
- จำนวนและโครงสร้างประชากร
- อัตราว่างงาน

พบว่า บริเวณที่มีความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจและสังคม จะมีความหนาแน่นของการก่ออาชญากรรมสูงกว่าบริเวณอื่น ๆ

Use-case 7B: ประเมินความสัมพันธ์ด้วยสถิติ

สรุปได้ว่า ความเป็นเมืองมีอิทธิพลเชิงบวกสูงสุด กล่าวคือ ความเป็นเมืองที่เพิ่มขึ้นสัมพันธ์กับจำนวนการเกิดอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด และอัตราส่วนวัยทำงานมีอิทธิพลน้อยที่สุด

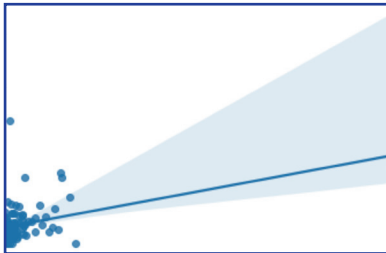

มิติสภาพแวดล้อม

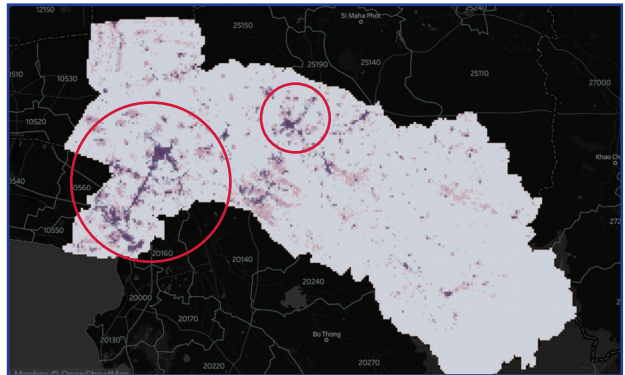
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดเหตุกับสภาพแวดล้อมระดับย่อยให้ละเอียดขึ้นไปอีกนั้น สามารถทำได้โดยการเชื่อมโยงเข้าหาจุดสังเกตหรือจุดสนใจ (Point of Interest: POI) ที่น่าจะส่งผลต่อการก่ออาชญากรรมในแต่ละพื้นที่ เช่น ตลาด ร้านสะดวกซื้อ สถานีขนส่ง ธนาคาร โรงพยาบาล และสถานีตำรวจ

Use-case 8A: ความสัมพันธ์ระหว่าง POI และการเกิดเหตุอาชญากรรม

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพบว่าละแวกที่มี POI จำนวนมากมีความเกี่ยวข้องกับแนวโน้มการเกิดเหตุอาชญากรรมสูงขึ้น

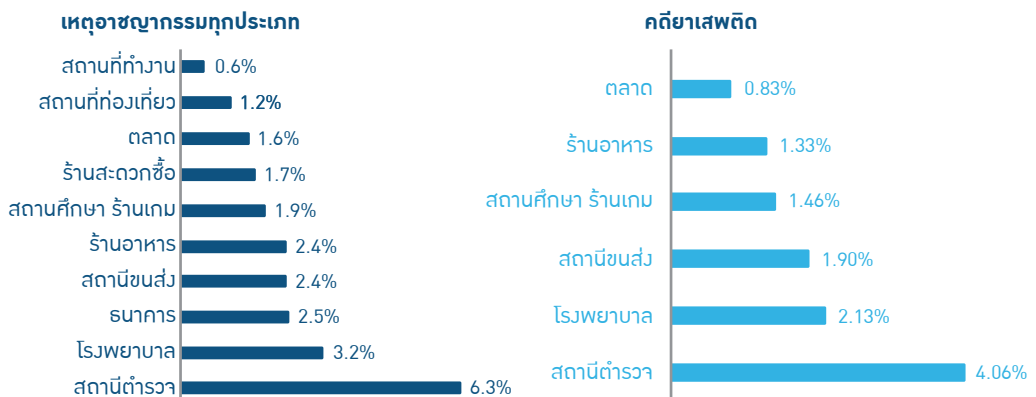
คดีอาชญากรรมเกิดขึ้นหนาแน่นในบริเวณที่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจสูง

สีม่วงคือบริเวณที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมและมีจำนวน POI สูง เมื่อเทียบกับบริเวณอื่น ๆ

Use-case 8B: วิเคราะห์เจาะลึกลงไปในระดับประเภท POI

การศึกษาโอกาสการก่อเหตุยังเชื่อมโยงกับแต่ละประเภท POI

ผลการวิเคราะห์พบว่า สถานีตำรวจเป็นพื้นที่เสี่ยงก่อเหตุมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ถึง 20 เท่า สาเหตุอาจมาจากการบันทึกข้อมูลโดยใช้สถานีตำรวจแทนจุดเกิดเหตุจริง ซึ่งเป็นตัวอย่างที่อาจสรุปผลผิด จึงต้องใช้วิธีการวิเคราะห์ประกอบการแปลผลวิเคราะห์

3) ความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ข้อมูล

จากกรณีศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ทีมงานมองเห็นความเป็นไปได้ในการพัฒนาแนวทางการเก็บจัดและประยุกต์ใช้ผลวิเคราะห์ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่

1

แพลตฟอร์มร้องทุกข์ ที่ตอบไถ่ประชาชน ได้อย่างแท้จริง

โดยมีแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถปฏิบัติงานแก้ไขเรื่องร้องเรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและมี KPI ที่วัดได้โดยประชาชนให้ผู้ร้องเรียนสามารถติดตามและประเมินได้

2

Predictive Engine เพื่อเมืองปลอดภัย

เป็นเครื่องมือพยากรณ์อุบัติเหตุและอาชญากรรมเพื่อจัดสรรทรัพยากรตามสถานที่ เวลา และโอกาส เช่น รถพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่ต้องพิจารณาประเด็นความไม่เอนเอียงให้ถี่ถ้วน

3

การวัดผลนโยบาย

เพื่อสะท้อนว่านโยบายสามารถแก้ไขปัญหาได้เพียงใด ด้วยการเปรียบเทียบสถิติข้อมูลก่อนและหลังการเริ่มรณรงค์หรือการดำเนินนโยบายต่าง ๆ เช่น การตั้งด่านตรวจจวัดระดับแอลกอฮอล์ของผู้ขับขี่ยานพาหนะ ซึ่งที่ผ่านมา นโยบายของประเทศไทยมักไม่ค่อยถูกวัดผล แต่ต่อไปนี้จะเริ่มเห็นหลักฐานมากขึ้น โดยการขยายผลการวิจัยจากระดับเทศบาลสู่ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

4

การวางแผน เพื่อเพิ่มความสุข และความสะดวก ของชีวิตคนเมือง

โดยเชื่อมต่อข้อมูลทั้งหมดของจังหวัดฉะเชิงเทรา และความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ เช่น เรื่องพลังงาน การจราจร สาธารณสุข ผังเมือง ฯลฯ ที่จะช่วยเพิ่มความสะดวกให้คนในพื้นที่

4) การพัฒนาคุณภาพข้อมูลให้สมบูรณ์มากขึ้น

เพื่อให้สามารถสร้างเมืองอัจฉริยะด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพข้อมูล หรือมีข้อควรคำนึงถึงในการพิจารณานำข้อมูลไปใช้ดังนี้

1

กำหนดรูปแบบมาตรฐานของข้อมูล

เพราะข้อมูลในความหมายของแต่ละคนไม่เหมือนกัน การจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบ PDF, Word, Found หรือแม้กระทั่ง Excel ที่ไม่มีความต่อเนื่อง มีข้อผิดพลาด หรือมีการแก้ไขระหว่างทาง ถือว่าเป็นข้อมูลที่ไม่พร้อม และทำให้เสียเวลา ในการจัดการมากถึง ร้อยละ 90-100 ข้อเสนอแนะคือ ให้จัดเก็บข้อมูลใหม่ โดยไม่นำไปปะปน กับข้อมูลเก่าที่ไม่สมบูรณ์

2

ปรับปรุงกระบวนการสร้างข้อมูล

ต้องมั่นใจที่มาของข้อมูล หรือ “Data Generating Process” ควรมีการตรวจสอบ และควบคุมคุณภาพข้อมูล ตั้งแต่ต้นทาง

3

กำหนดเป้าหมายการนำไปใช้ตั้งแต่ก่อนเก็บข้อมูล

เพราะจะช่วยกำหนด โครงสร้างของข้อมูล ทำให้จัดเก็บข้อมูล ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือแสวงหาข้อมูลอื่น จากแหล่งภายนอก มาประกอบการวิเคราะห์ และจะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น หากทุกภาคส่วนของเมืองได้ มีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าประสงค์และแนวทางการจัดการระบบข้อมูล ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4

วางแผนระยะยาว

ไม่จำเป็นต้องรีบเกินไป หรือทำงานแบบ “เฉพาะกิจ” แต่ควรมีการพิจารณา ระบุขั้นตอน การปฏิบัติงาน ที่เอื้อต่อการเก็บข้อมูล คุณภาพให้ได้ปริมาณ เพียงพอ

04 อุปสรรค ความท้าทาย

จากการศึกษาพบว่า หากต้องการให้ประชาชนมีความสุขโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยนั้น การพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทราให้เป็น Smart City เพียงอย่างเดียวอาจยังไม่ตอบโจทย์ เพราะถึงแม้ว่าจะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้ แต่หากปัญหาที่ประชาชนเดือดร้อนยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนย่อมไม่มีความสุข ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตอบสนองต่อปัญหาของประชาชนในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราได้ตรงตามความต้องการ โดยประชาชนทุกคนจะต้องสามารถเข้าถึงช่องทางการร้องเรียนเพื่อขอความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในรูปแบบดั้งเดิมและผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อเป็นทางออกจากปัญหาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทางในจังหวัดฉะเชิงเทราพบว่ามีประเด็นปัญหาหลัก 3 ประการ ได้แก่

1. กติยาเสพติด เป็นปัญหาหลักที่ต้องเร่งแก้ไข เนื่องจากมีจำนวนสถิติคดีสูงที่สุดเมื่อเทียบกับคดีอาญาประเภทอื่น ๆ หรือคิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ดังนั้น ทางจังหวัดฉะเชิงเทราควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นอันดับแรก โดยกำหนดนโยบายให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานบูรณาการในการทำงานร่วมกับกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ควบคู่กับการใช้มาตรการเชิงรุก เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน และป้องกันเด็กรุ่นใหม่ไม่ให้เข้าไปสู่วงจรยาเสพติด โดยการส่งเสริมครอบครัวให้มีความอบอุ่น เข้มแข็ง

2. กติการาช การเกิดอุบัติเหตุจรรยาส่วนใหญ่มักมีสาเหตุมาจากการกระทำผิดกฎหมายจราจร แม้ว่าในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราจะมีการนำกล้องวงจรปิดไปใช้ในการควบคุมเพื่อป้องกันการกระทำผิดกฎหมายจราจรแล้วก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้ผล เนื่องจากผู้ขับขี่ขาดจิตสำนึกและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ขับขี่บางส่วนไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียนใช้ป้ายทะเบียนสีแดง ปกปิดป้ายทะเบียน หรือติดแผ่นป้ายในลักษณะที่ไม่สามารถมองเห็นป้ายทะเบียนได้ ทำให้กลุ่มผู้ขับขี่เหล่านี้ไม่เกรงกลัวต่อกฎจราจรปิด เพราะไม่สามารถระบุป้ายทะเบียนผู้กระทำความผิดกฎหมายจราจรได้ ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายจึงไม่สามารถพึ่งกล้องวงจรปิดเพียงอย่างเดียว ตำรวจจราจรจำเป็นต้องปรากฏตัวและจับกุมผู้ที่ละเมิดกฎหมายอย่างเคร่งครัด

สำหรับการแก้ปัญหาในระยะยาว ควรมีการแก้ไขกฎหมายจราจรเพื่อเพิ่มบทลงโทษกับผู้ที่จงใจกระทำผิดกฎหมาย การยกเลิกการใช้แผ่นป้ายทะเบียนสีแดง การบังคับให้ติดแผ่นป้ายทะเบียนทั้งด้านหน้าและหลังรถจักรยานยนต์ การจัดตั้งศาลจราจรเพื่อลงโทษและยึดรถที่ใช้กระทำความผิด ตลอดจนการพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรายงานการละเมิดกฎหมาย และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพราะประชาชนจะเข้าใจสภาพปัญหาในพื้นที่ของตัวเองได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่

3. ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ส่วนใหญ่เรื่องที่ร้องเรียนจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเดือดร้อนรำคาญจากเพื่อนบ้าน ขยะส่งกลิ่นเหม็น ผลกระทบจากโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาเศรษฐกิจการเงิน และการร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ประเด็นปัญหาเหล่านี้ เป็นสิ่งที่จะสะท้อนความพึงพอใจของประชาชนมากที่สุด หากเจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้อย่างตรงจุด รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา และจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ จากผลของการศึกษาข้อมูลดิบย้อนหลัง 3 ปี ที่ได้มาจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ามีประเด็นปัญหาที่สำคัญและไม่สามารถมองข้ามได้ ดังนี้

04-1 ความถูกต้องเที่ยงตรงในการบันทึกข้อมูล

ความถูกต้องของข้อมูลต้นทางเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการวิเคราะห์ข้อมูล หากข้อมูลต้นทางผิด การวิเคราะห์เพื่อพยายามค้นหารูปแบบที่สำคัญเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหา ก็จะผิดพลาดไปด้วยทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนของสถิติคดีอาญา-จราจร ข้อสังเกตที่พบคือ จุดพิกัดที่เกิดเหตุอยู่ที่สถานีตำรวจหรืออยู่นอกจังหวัดฉะเชิงเทรา สาเหตุอาจเกิดจากความเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล หรือขาดกลไกการตรวจสอบข้อมูล ดังนั้น จึงต้องมีกลไกการตรวจสอบให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง

04-2 การติดตามและประเมินผล

ในส่วนของการบันทึกข้อร้องเรียนจากหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า มีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีการกำหนดโครงสร้างของข้อมูลประเภทข้อร้องเรียน จึงทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จากข้อมูลดิบ ไม่มีการบันทึกผลการติดตามและประเมิน จึงไม่สามารถประเมินความพึงพอใจของประชาชนได้ ซึ่งประเด็นนี้เป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน

04-3 มาตรฐานในการปฏิบัติงาน

ตามนโยบายของ พล.ต.อ. สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ปี 2564) ได้กำชับให้สถานีตำรวจทั่วประเทศปฏิบัติหน้าที่ตามขั้นตอนและมาตรฐานในการทำงาน (Standard Operation Procedures: SOPs) ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับงานคดี ดังนั้น ในส่วนของการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ถูกจำแนกตามประเภทต่าง ๆ ก็ควรจะมีการกำหนด SOPs เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานในจังหวัดละเอียงเทราถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานในการทำงานแบบเดียวกัน

04-4 การสรุปภาพรวมของปัญหาสำหรับผู้บริหาร

เครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารเห็นสภาพปัญหาและลงไปช่วยแก้ไขได้อย่างตรงประเด็น คือ การใช้เทคโนโลยีเพื่อสรุปข้อมูลภาพรวมสำคัญที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยเฉพาะสภาพปัญหาและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น สิ่งที่เป็นข้อมูลภาพรวมทั้งหมดที่ผู้บริหารควรรู้จะต้องสรุปเป็น Single Page Dashboard ให้กับผู้บริหารได้รับทราบเพื่อใช้ประกอบในการตัดสินใจ และสามารถเข้าไปดูรายละเอียดของปัญหาในแต่ละประเด็นได้

05

ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป

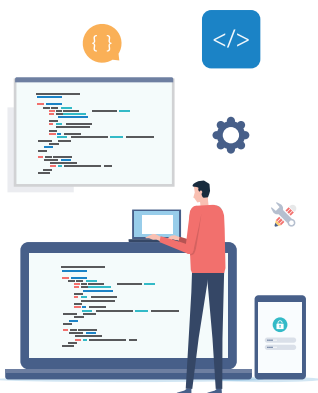
05-1 แผนระยะสั้น: การบูรณาการในการทำงานร่วมกัน

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น หนึ่งในอุปสรรคที่สำคัญคือ การขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน กรณีการรับแจ้งเรื่องร้องเรียนจากประชาชน เป็นตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่า แต่ละหน่วยงานมีระบบในการรับเรื่องร้องเรียนของตัวเอง และกำหนดโครงสร้างข้อมูลประเภทของเรื่องร้องเรียนแตกต่างกัน แม้ว่าจะเป็นเรื่องเดียวกันก็ตาม ทำให้ยากต่อการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรเชิญทุกหน่วยงานในจังหวัดฉะเชิงเทราพร้อมประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางในการกำหนดประเภทและบันทึกข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน โดยแผนระยะสั้นควรเริ่มจากใช้โปรแกรม Google Form ในการสร้างต้นแบบ โดยให้ทุกหน่วยร่วมกันออกแบบเพื่อให้สามารถรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนในแบบฟอร์มเดียวและบูรณาการระหว่างหน่วยงานเพื่อแชร์ข้อมูลในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนบันทึกผลการดำเนินการเพื่อใช้ในการประเมินผลและวัดความพึงพอใจของประชาชน

05-2 แผนระยะกลาง: การนำระบบการมอบหมายและติดตามงานไปใช้เพื่อติดตามเรื่องร้องเรียน

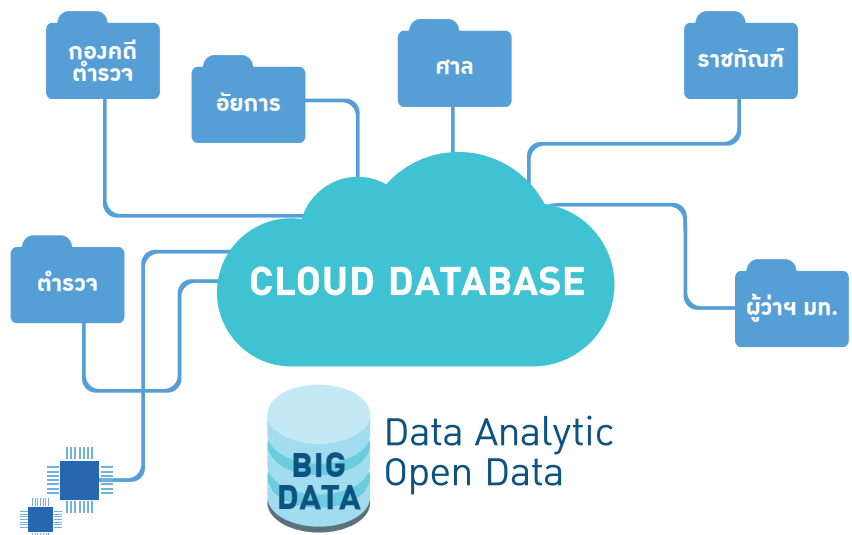
เมื่อสามารถพัฒนาต้นแบบและมีข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในระยะสั้นได้แล้ว จึงค่อยพิจารณาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานโดยการนำระบบการมอบหมายและติดตามงานไปใช้ ซึ่งจะเกิดผลดีทำให้เจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานและประชาชนสามารถตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการนำระบบไปใช้ อาจเลือกใช้บริการระบบงานที่มีการพัฒนาไว้อยู่แล้วทั้งของไทย ได้แก่ โปรแกรม You Pin หรือของต่างประเทศ ได้แก่ โปรแกรม Zendesk นอกจากนี้ยังสามารถจ้างพัฒนาระบบงานขึ้นมาโดยตรงหรือเลือกใช้โปรแกรมฟรีในลักษณะ Open Source เมื่อมีการเลือกใช้ระบบที่เหมาะสมและสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว จะสามารถใช้รูปแบบการทำงานของจังหวัดฉะเชิงเทราไปขยายผลเพื่อแก้ไขปัญหาในการทำงานของจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศต่อไป

05-3 แผนระยะยาว: การวางแผนเพื่อดำเนินการ ในอนาคตอย่างยั่งยืน

1) การพัฒนาแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อใช้เป็นช่องทางหลักในการติดต่อแบบสองทางระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชน เป็นสิ่งที่ควรวางแผนดำเนินการในภาพรวมของประเทศ โดยนำระบบปัญญาประดิษฐ์มาช่วยวิเคราะห์ ตอบคำถามที่พบบ่อย รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารรับทราบสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการแจ้งเตือน ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับประชาชน การโอนเงินเพื่อช่วยเหลือเยียวยา การทำประชามติ และอาจนำไปสู่การเลือกตั้งทางอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต

2) การพัฒนาระบบบริหารจัดการงานคดีสำหรับกระบวนการยุติธรรมเพื่อบูรณาการให้ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมใช้งานผ่านระบบคลาวด์และฐานข้อมูลขนาดใหญ่ร่วมกัน เนื่องจากข้อมูลคดีในกระบวนการยุติธรรมประกอบด้วยข้อมูลคดีเบื้องต้นจากสถานีตำรวจ ข้อมูลความเห็นทางคดีของพนักงานอัยการ ข้อมูลผลการพิพากษาของศาล ข้อมูลการลงโทษจำคุกและปล่อยตัวผู้ต้องหา โดยราชทัณฑ์ ดังนั้น การบูรณาการดังกล่าว จะส่งผลดีทำให้ข้อมูล

แต่ละคดีรวมเป็นก้อนเดียวกัน เจ้าหน้าที่และประชาชนสามารถตรวจสอบสถานะทางคดีล่าสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สำคัญคือ ข้อมูลจะได้รับความถูกต้องเที่ยงตรง เนื่องจากมีกลไกการตรวจสอบระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และความเปลี่ยนแปลงของงบประมาณ เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องเที่ยงตรง จะส่งผลให้การนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำข้อมูลสถิติที่เป็นประโยชน์ไปเผยแพร่ในรูปแบบของ Open Data เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ

3) การน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างความสุขให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน โดยนำกรณีศึกษาของผู้ที่ประสบความสำเร็จในการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในทางปฏิบัติได้จริงอย่างเหมาะสมตามความหลากหลายของฐานะ อาชีพ เพศ อายุ เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้กับประชาชนได้เลือกปฏิบัติตามรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของตนเอง

ดร.การดี เสียวไพโรจน์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์
หัวหน้าคณะที่ปรึกษา FutureTales Lab by MQDC

รศ. นพ.กิตติคุณ กิจวิทย์

ผู้ช่วยคณบดีคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี

นายกิตติภูมิ เนียมหอม

ผู้อำนวยการสำนักกิจการต่างประเทศและประสานนโยบาย TIJ

ผศ. ดร.ชนิษฐา แท้มบุญเลิศชัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายคมกฤษ พิพัฒน์ภาณุกุล

กรรมการผู้จัดการ บริษัท มูฟวี พาร์ทเนอร์ จำกัด

ดร.ชญาตี ชัยอนันต์

ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

นายชัยชนะ มิตรพันธ์

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA)

ดร.ณภัทร ชาติศรีพิทักษ์

ผู้ก่อตั้งและกรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท สยามเมทริกซ์ คอนซัลติ้ง จำกัด

นายณัฐวัฒน์ กฤษณามระ

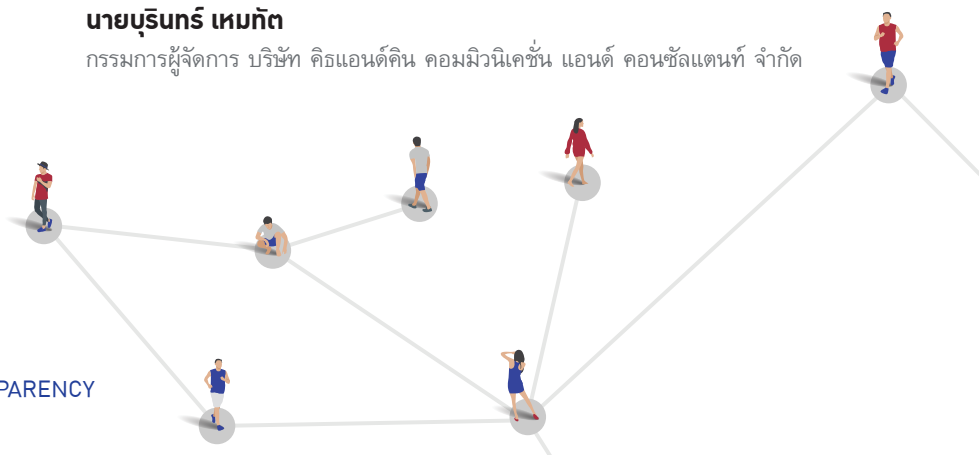
อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

พล.ต.ท. นิเวศน์ อากาศสิน

ผู้บังคับการตรวจสอบและวิเคราะห์อาชญากรรมทางเทคโนโลยี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นายบุรินทร์ เหมกัท

กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดิจเอนต์คิน คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ คอนซัลแตนท์ จำกัด

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

นางสาวปฐมา จันทรักษ์

รองประธานกลุ่มอินโดจีน และกรรมการผู้จัดการใหญ่
บริษัท ไอบีเอ็ม ประเทศไทย จำกัด

ผศ. ดร.ประภาภรณ์ ทิวยานนท์ มงคลวนิช

คณบดีวิทยาลัยโลกคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นางประราลี รัตน์ประสาพร

รองกรรมการผู้จัดการใหญ่
บริษัท ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

นางสาวพรรณณลิน มหาวงศ์ริกุล

ประธานเจ้าหน้าที่บริหารการเงิน
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

นางแพตริเซีย มงคลวนิช

ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
กระทรวงการคลัง

นางสาวยุพาพิภคร์ วัชรากัย

เลขานุการประจำคณะกรรมการธิการการพัฒนาการเมือง
การสื่อสารมวลชน และการมีส่วนร่วมของประชาชน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายเลิศรัตน์ ระตะนกุล

ผู้อำนวยการอาวุโส
บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (DTAC)

นายสมโภชน์ อานุชัย

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
บริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน)

นางสาวสรายุภักธ อมฤตราชิก

อธิบดีกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รศ. ดร.สุพันธ์ุ์ ทีวีจตุกุลมับ

อธิการบดีมหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล

นางสาวสุภาวดี โชติกัญญา

บริษัท มาร์ส ประเทศไทย

นายอริวงรณ์ วงศ์ไวยสุวรรณ

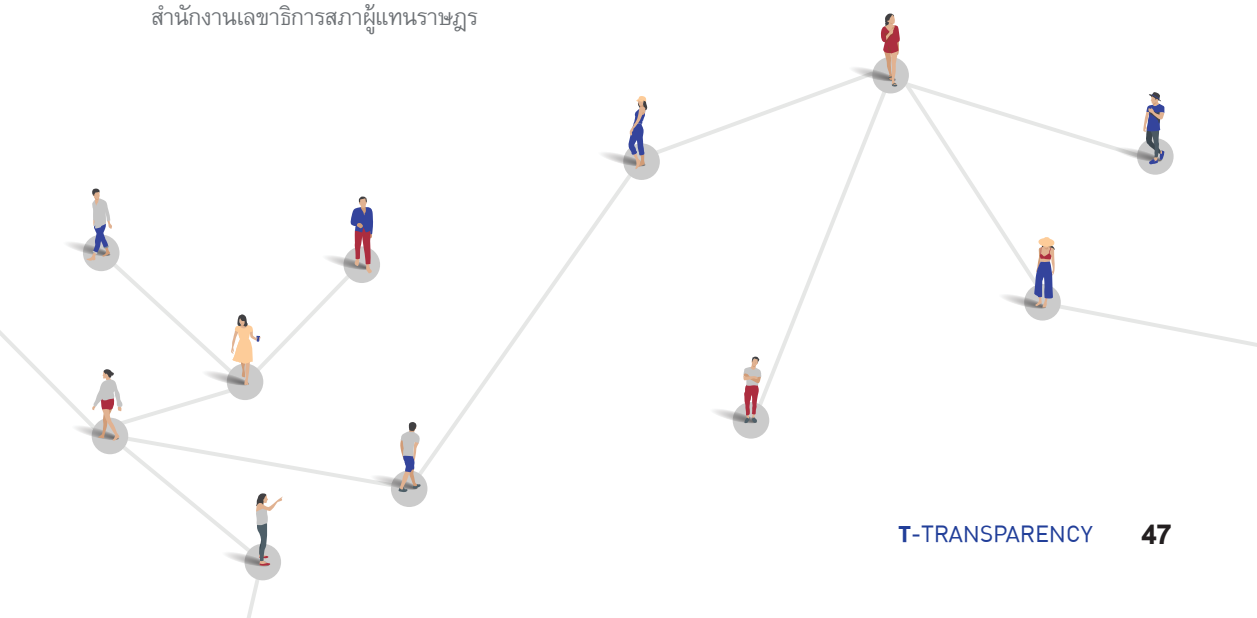
ที่ปรึกษา Thoughtworks

นายจักรพงศ์ ชินประทีป

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
สำนักงานศาลยุติธรรม

นายอิทธิพร แก้วทิพย์

อธิบดีอัยการ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ

GROUP | INTEGRITY

โครงการ ONE LOVE:
นวัตกรรมสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
“โมเดลต้นแบบการดูแลเยาวชนกลุ่มเปราะบาง”

002

01

หลักการและเหตุผล

เมื่อเด็กที่มีปัญหาสังคมที่หลากหลายและสะท้อนออกมาด้วยปัญหาพฤติกรรม ถูกนำมาอยู่รวมกันในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ทั้งยังขาดความเข้าใจ ในการดูแลจากเจ้าหน้าที่ ทำให้เด็กกลุ่มนี้กลายเป็น “เด็กที่ถูกลืม” (Invisible Child) เพราะถูกมองว่าเป็นเด็กที่ไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้ ในขณะเดียวกัน ก็นับเป็นระเบิดเวลาลูกใหญ่ในสังคมไทย ที่มีความเปราะบางและเสี่ยงต่อการกระทำความผิดหรือตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในปัจจุบัน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจในด้านการจัดสวัสดิการแก่เด็กและเยาวชน โดยเป็นการจัดบริการให้แก่เด็กในสถานรองรับ 30 แห่งทั่วประเทศ รวมจำนวน 4,177 คน (ข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ 2564) อันเป็นสวัสดิการที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และเยาวชนอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีพัฒนาการตามช่วงวัย เต็มโต เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีสิทธิขั้นพื้นฐานและได้รับโอกาสต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกันจากรัฐ โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กเสี่ยงต่อการกระทำความผิด หรือเด็กที่ประสบปัญหาทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน เด็กประพฤติดนไม่เหมาะสม เด็กที่ถูกทารุณกรรม หรือเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

เด็กในสถานรองรับ
30 แห่งทั่วประเทศ
4,177 คน

เด็กและเยาวชนทุกคนควรมี “สิทธิ” ขั้นพื้นฐาน และได้รับ “โอกาส” ต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน

ข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ 2564

ที่มา: Facebook สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกระยอง จังหวัดระยอง

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกระยอง จังหวัดระยอง เป็นสถานรองรับเด็ก รูปแบบหนึ่งในจำนวน 30 แห่งทั่วประเทศ ที่ให้การอุปการะเด็กชาย และเด็กหญิง อายุ 6-18 ปี ที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ได้แก่ เด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด เด็กที่มีปัญหาความประพฤติ ตลอดจนเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษาอบรม และฝึกอาชีพ ตลอดจนแก้ไขความประพฤติ บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจแก่เด็ก และสอดส่องติดตาม ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือเด็กที่ออกจากสถานคุ้มครองฯ ไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอำนาจหน้าที่ของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพจะถูกกำหนดไว้ชัดเจนและครอบคลุมเพื่อให้การแก้ไขปัญหาลูกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากแต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า สถานคุ้มครองสวัสดิภาพในประเทศไทยซึ่งมีอยู่เพียง 2 แห่ง คือ ที่จังหวัดระยอง (รับทั้งเด็กชายและเด็กหญิง) และจังหวัดขอนแก่น (รับเฉพาะเด็กชาย) ยังมีลักษณะการทำงานแบบตั้งรับ ขาดการทำงานเชิงรุกที่เป็นระบบ ขาดแคลนทรัพยากร และองค์ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะความเชี่ยวชาญของเจ้าหน้าที่ในด้านการทำงานกับเด็กและครอบครัวซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบาง ทำให้การแก้ไขปัญหาลูกยังไม่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การแก้ไขปัญหาลูก
ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังพบว่าเด็กในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกระยองถูกส่งตัวมาจาก สถานรองรับอื่นทั่วประเทศเนื่องจากมีปัญหาพฤติกรรม รวมถึงเด็กที่ถูกส่งตัว มาตามคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วประเทศเนื่องจากได้กระทำความผิด ตามกฎหมาย ดังนั้น ปัญหาของเด็กในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพที่แต่ละคน ประสบมากับปัญหาพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกจึงมีความหลากหลายและยากยิ่ง ต่อการรับมือของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดูแลและปรับพฤติกรรม

การทำความเข้าใจสถานการณ์และสภาพปัญหาที่แท้จริงของเด็กกลุ่มนี้ รวมถึง การดำเนินงานของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพในปัจจุบัน ร่วมกับการมอง ภาพของปัญหาแบบองค์รวม น่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการเรียนรู้ปัญหา เข้าใจในข้อท้าทาย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและหาเครื่องมือในการแก้ปัญหา ได้ตรงจุด เป็นระบบ และยั่งยืน เน้นการมีส่วนร่วมของเด็ก ตลอดจนเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง อาศัยกระบวนการ เครื่องมือ นวัตกรรม การบูรณาการความร่วมมือ และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ก่อนนำไปสู่การขยายผลไปยังพื้นที่อื่น ๆ ร่วมกับการผลักดันข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โครงการ One Love มุ่งเน้นที่จะทำความเข้าใจในสถานการณ์สภาพปัญหา และระบุช่องว่างด้านการดำเนินงานและบริหารจัดการของสถานคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กกระยอง จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เลือกเป็นพื้นที่ Sandbox เพื่อทดลองหาแนวทาง เครื่องมือ กระบวนการ นวัตกรรมที่เหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมาย เพื่อช่วยพัฒนาให้สถานคุ้มครองฯ เป็นพื้นที่ที่จะสร้างทักษะชีวิต เป็นภูมิคุ้มกันและพัฒนาโอกาสในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และเป็น โมเดลต้นแบบการดูแลเยาวชนกลุ่มเปราะบางต่อไป

เชื่อว่า
พวกเรา เปลี่ยนโลกได้

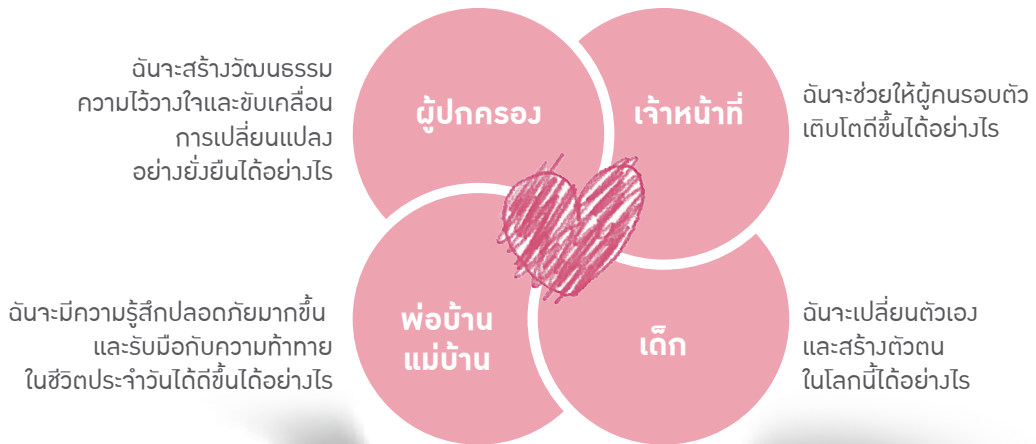
02

ประเด็นศึกษาและข้อค้นพบ

จากการจัด Empathy Workshop ด้วยเครื่องมือ Lego Serious Play ซึ่งใช้กระบวนการเล่นมาเชื่อมโยงจิตใจ ความรู้สึกของคน ให้เล่าเรื่องของ เขาออกมาผ่านโมเดล ทำให้ทีมงาน RoLD 2020 กลุ่ม I ได้มีโอกาส “เข้าใจ” ปัญหาที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อนของ “เด็กที่ถูกกลืน” ตลอดจน “เข้าถึง” กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่การออกแบบ กระบวนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยแก้ปัญหาเด็กเหล่านี้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีความยั่งยืน

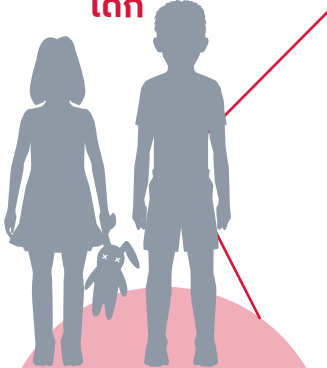
เข้าใจ

สิ่งสำคัญอันดับแรกคือ การทำงานด้วยหัวใจ เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

สิ่งที่ทีมงานค้นพบเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ สามารถสรุปแยกตามกลุ่มได้ดังนี้

เด็ก

เป้าหมายหลัก:
เด็กสามารถค้นหา
ค้นพบตัวเอง
มีความเชื่อในตัวเอง
และเดินไปสู่จุดนั้นได้

- พวกเขาปรารถนาอยากได้ความรัก การมองเห็นคุณค่า จากพ่อบ้านแม่บ้าน หรือคนที่ดูแลพวกเขา
- พวกเขาเติบโตและใช้เวลาในสถานคุ้มครองฯ เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ขาดทักษะเชิงสังคม
- พวกเขาไม่ได้เป็นที่ยอมรับในชุมชน
- พวกเขาไม่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ บางคนแม้เรียนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว แต่ยังไม่สามารถอ่านออกเขียนได้อีกก็ไม่พร้อมที่จะออกไปทำงานหาเลี้ยงดูตัวเองได้จริง
- เด็กประมาณ 80% ที่อยู่ในสถานคุ้มครองฯ ไม่เคยได้รับการติดต่อจากครอบครัว ซึ่งทำให้มีความเป็นไปได้สูงมากที่พวกเขาจะไม่มี “บ้าน” ที่จะกลับไป เมื่ออายุครบ 18 ปีตามเกณฑ์ที่จะต้องออกจากสถานคุ้มครองฯ

**ผู้ดูแลเด็ก
หรือ
“พ่อบ้านแม่บ้าน”**

เป้าหมายหลัก:
ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย
สามารถรับมือกับ
ความท้าทายต่าง ๆ
ในแต่ละวันได้

- กลุ่มพ่อบ้านแม่บ้านเป็นกลุ่มที่มีผลกระทบ (Impact) กับเด็กสูงที่สุด เพราะมีความใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด
- พวกเขาขาดความรู้สึกรับผิดชอบในการทำงาน รู้สึกว่าสามารถโดนตำหนิจากเด็กได้ตลอดเวลา รวมทั้งไม่มีหลักประกันในชีวิต และความมั่นคงของครอบครัว ในกรณีเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน
- พวกเขาไม่มีความสุขในการทำงาน ขาดความรู้สึกรับผิดชอบ มีภาระหนักกว่าร้ายเป็นเรื่องปกติ
- พวกเขาไม่มีความเห็น้อยลำและเกรียดสะสมงานบางครั้งนำไปสู่การใช้ความรุนแรงกับเด็ก
- พวกเขาไม่มีความคิดและความเชื่อในการจัดการ ดูแล และสร้างเด็กที่แตกต่างกันไป มีทั้งกลุ่มที่ใช้คำพูดรุนแรง และกลุ่มที่ใช้หลักจิตวิทยาที่ได้เรียนรู้
- พวกเขาไม่มีความหวังว่าจะได้รับการรับฟัง โดยเฉพาะเรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ ไม่สามารถบังคับใช้ได้ทุกกรณี เพราะเป็นการทำงานกับคนซึ่งมีพลวัตการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

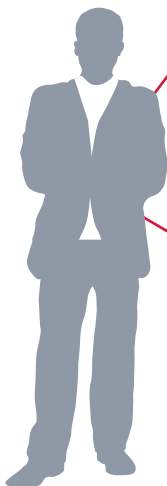
เจ้าหน้าที่ (นักสังคมสงเคราะห์ และนักจิตวิทยา)

- เป็นกลุ่มที่เข้ามาทำงานด้วยความตั้งใจจริง
อยากจะใช้ความรัก จุดแข็งต่าง ๆ มาสร้างการเปลี่ยนแปลงในชีวิตเด็ก
- พวกเขา มีความเหนื่อยล้าและเครียดสะสม ไม่ค่อยมีเวลาพักผ่อน
- พวกเขา รู้สึกรู้ว่า ต้องใช้กำลังความรู้ความสามารถ
และเวลาให้กับการทำงานสูง รู้สึกรู้ว่าจะต้องแก้ปัญหาตลอดเวลา
- แม้ว่าจะมีไฟ มีใจในการทำงาน แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ปรารถนา
อยากจะมีความสุขในชีวิตด้วย

เป้าหมายหลัก:
สนับสนุนการทำงาน
การ “เติบโต”
ของเพื่อนร่วมงาน
และเด็กในความดูแล

ผู้บริหาร (ผู้ปกครอง สถานคุ้มครองฯ)

- ประสบปัญหาในการขับเคลื่อนการสร้างการเปลี่ยนแปลง
โดยสร้างความสมดุลในการใช้ภาวะผู้นำกับการใช้อำนาจ
- ประสบปัญหาการสร้างเชื่อมั่น ไว้วางใจ (Trust)
ให้เกิดขึ้นภายในทีม และสร้างแนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดการสร้างเด็กให้เติบโตและมีความสุข
เป็นเป้าหมายเดียวกัน

เป้าหมายหลัก:
การสร้างวัฒนธรรม
แห่งการเชื่อมั่น
ไว้วางใจในทีมงานร่วมกัน
และนำไปสู่การสร้าง
การเปลี่ยนแปลง
อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ผลสรุปจากการจัด Empathy Workshop ด้วยเครื่องมือ Lego Serious Play นั้น ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยทางการแพทย์เกี่ยวกับ เด็กกลุ่มเปราะบาง โดยเฉพาะเรื่องความต้องการของเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งมี 3 ข้อพื้นฐานด้วยกัน ได้แก่ ความรัก ความปลอดภัย และความสำเร้จ

ความรัก (Love)
ความปลอดภัย (Safe)
ความสำเร็จ (Success)

นิยามของเด็กเปราะบาง

เด็กเปราะบาง คือ เด็กที่ได้รับความเครียดที่รุนแรงและต่อเนื่อง ทั้งที่จริง ๆ แล้ว ความเครียดสามารถเป็นได้ทั้ง Positive Stress หรือ Tolerable Stress ซึ่งส่งผลดี คือช่วยให้เด็กเรียนรู้และเติบโต แต่ปัญหาของเด็กเปราะบาง คือความเครียดที่เกิดขึ้นมีลักษณะที่เป็นพิษ (Toxic) โดยเฉพาะจากการ ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการดูแลปัญหาเรื่องการถูกล่วงละเมิดถูกกระทำ ความรุนแรง การปล่อยปละละเลย ความเครียดเหล่านี้หากเกิดการสะสม เรื้อรัง ไม่ได้รับการดูแลรักษา ก็จะสร้างการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ของเด็กอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยกระตุ้น Stress Hormones ไม่ว่าจะเป็นสาร Cortisol, Adrenaline, Norepinephrine ซึ่งจะกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาตอบสนอง (Reactive) ต่อเหตุการณ์ที่พบ เกิดความดันโลหิตสูงขึ้น น้ำตาลที่หลั่งออกมา ในระบบสูงขึ้น และทำให้เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Disease: NCDs) มากขึ้นเรื่อย ๆ รวมถึงผลกระทบสำคัญต่อการเรียนรู้ ความจำ แรงจูงใจ และการควบคุมตนเอง ทั้งในเชิงพฤติกรรมและอารมณ์ ที่เป็นลบ ซึ่งตรงข้ามกับฮอร์โมนที่เกี่ยวกับความสุข เช่น Serotonin, Dopamine, Oxytocin ที่จะหลั่งมากขึ้นเมื่อเกิดความรู้สึกที่ได้รับความรัก หรือความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีการวิจัยว่าฮอร์โมน Oxytocin หลั่งมาก ในหญิงตั้งครรภ์ที่คลอดบุตร ดังนั้น ในช่วงครึ่งชั่วโมงแรก Oxytocin จะสูงมาก หากเราให้ลูกมาอยู่ที่หน้าอกแม่และดูดนมแม่ ตามสัญชาตญาณนี้จะสร้างความผูกพันระหว่างแม่และลูกอย่างมาก เพราะช่วงนั้น Oxytocin จะสูงมาก และจะลดลงเรื่อย ๆ จนทดแทนด้วยความปวด

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ในเด็กที่มีความเครียดที่เป็นพิษอย่างสะสมเรื้อรังนั้น เซลล์สมองจะมีการเชื่อมโยงกันน้อยมาก เมื่อเทียบกับเซลล์สมองของเด็กปกติ เช่นผลการ MRI สมองของเด็กกำพร้าตั้งแต่แรกเกิดจนโต จะเห็นได้ว่าพื้นที่สมองส่วนที่รับรู้ความรู้สึกแทบจะไม่มีเลย ในขณะที่เด็กปกติจะมีสีแดงสีเหลือง ซึ่งสื่อให้เห็นถึงปฏิกิริยาและรีแอ็กชันต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนี้จะมีผลกระทบโดยตรงต่อพัฒนาการของเด็กกลุ่มเปราะบางนี้ เด็กจะรู้สึกไม่ไว้วางใจผู้คน มีความผูกพันกับคนอื่นได้ยากเพราะไม่เชื่อใจ มีความระแวงและความบกพร่องในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การควบคุมตัวเอง ระบบการรับรู้การประมวลผล กระบวนการด้านทักษะสังคม ทักษะในการเรียนรู้ รวมไปถึงการมีอารมณ์ พฤติกรรมที่ไม่ปกติ

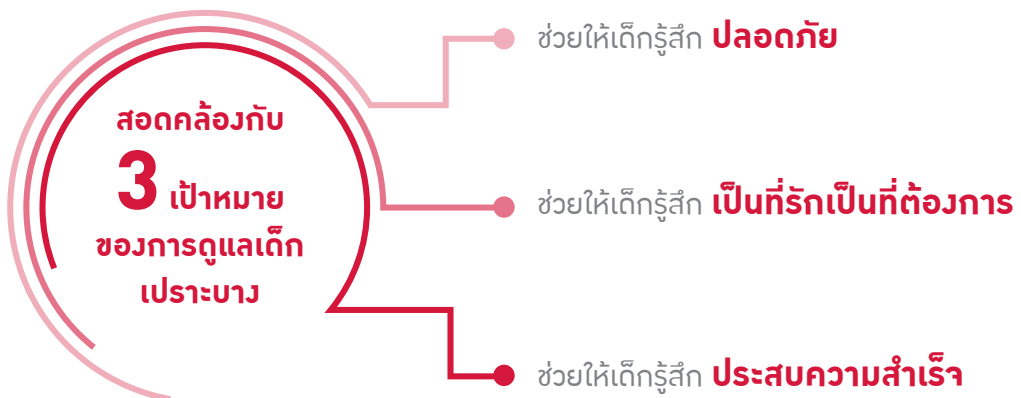
ผลงานวิจัยดังกล่าวทำให้เกิดความเข้าใจต่อสาเหตุและผลกระทบเชิงพฤติกรรมของเด็กเปราะบาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ถึงที่มาที่ไปเชิงวิทยาศาสตร์และการแพทย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

03

แนวทางการดำเนินโครงการ

จากข้อค้นพบใน Empathy Workshop และผลงานวิจัยทางการแพทย์เกี่ยวกับเด็กกลุ่มเปราะบาง นำไปสู่หลักคิดในการดำเนินงานโครงการ One Love คือ การให้ความรัก (Love) ความไว้วางใจ (Trust) และโอกาส (Opportunity) โดยสอดคล้องกับเป้าหมายของการดูแลเด็กเปราะบาง 3 ข้อสำคัญ ได้แก่ ทำอย่างไรให้เด็กรู้สึกปลอดภัย ทั้งในเชิงสภาพแวดล้อมไม่ให้ใครมาทำร้าย และปลอดภัยในเชิงบุลลี่ (Bully) จากการพูดประชดประชันหรือดูต่ำกว่ากล่าวอย่างไม่มีเหตุผล ทำอย่างไรให้เด็กรู้สึกเป็นที่รัก เป็นที่ต้องการ เพราะเป็นสิ่งที่เขาขาดมาทั้งชีวิต และสุดท้ายคือ ทำอย่างไรให้เขารู้สึกว่าเขาสามารถทำอะไรที่ประสบความสำเร็จได้ แม้เป็นเรื่องเล็กน้อย

ทั้งนี้ กลุ่มคนที่มีความสำคัญมาก หรือ “Key Person” ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คือ “กลุ่มผู้ดูแลเด็ก” โดยเฉพาะ “พ่อบ้านแม่บ้าน” อย่างไรก็ตาม จากการค้นพบอุปสรรคและข้อท้าทายหลาย ๆ ประการตามที่ปรากฏในผลการทำ Empathy Workshop ดังนั้น โจทย์ที่สำคัญคือเราจะสร้างความผูกพัน หรือ Motivation Engagement ให้กับพ่อบ้านแม่บ้านอย่างไร เพื่อที่พวกเขาจะสามารถส่งมอบสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็กได้ เพราะ “ไม่มีใครสามารถให้ในสิ่งที่เขาไม่มีได้ (You cannot give what you don't have)” นั้นหมายความว่าถ้าพ่อบ้านแม่บ้านไม่ได้รู้สึกผูกพันกับงานที่ทำ ไม่ได้รู้สึกปลอดภัย หรือรู้สึกว่าการทำนั้นจะประสบความสำเร็จได้ พวกเขาก็ไม่สามารถมอบสิ่งเหล่านี้ให้กับเด็กได้เช่นกัน

โครงการ One Love จึงมุ่งเน้นพัฒนาและสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่ม Key Person โดยมีแนวทางการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

03-1 การสร้างแรงจูงใจ สร้างทีมงาน และสร้างบรรยากาศ

มีผลงานวิจัยของ MIT เกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจ แรงจูงใจ และความผูกพันให้กับคนในองค์กร ซึ่งในที่นี้เราหมายถึง กลุ่มพ่อบ้านแม่บ้าน เพื่อให้พวกเขาสามารถทำงานอย่างมีความสุข และผูกพันกับงานที่ทำ โดยผลวิจัยพบปัจจัย 3 อย่าง ได้แก่

- 1) อิสระในการทำงาน สามารถมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอหรือให้ข้อเสนอแนะในการทำงาน
- 2) ระบบที่ส่งเสริมให้มีความชำนาญในด้านนั้น ๆ อย่างเต็มที่ ด้วยการอำนวยความสะดวกด้านเวลา เนื้อหา และทักษะที่จำเป็น
- 3) แสดงให้พวกเขาเห็นว่า งานที่ทำมีคุณค่าต่อสังคม

ต่อมาคือ ทำให้เข้าใจและค้นพบด้วยตัวเองว่างานที่ทำนั้นมีคุณค่าเชื่อมโยงกับจุดหมายในชีวิตของพวกเขาอย่างไร โดยองค์กรอาจจะบังคับให้เกิดสิ่งนี้ไม่ได้ แต่สิ่งที่ทำได้คือ การสร้างกิจกรรมและสร้างสภาพแวดล้อมให้รับรู้และค้นหาด้วยตนเอง

หลังจากนั้น ต้องทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกว่าเป็น “Winning Team” คือทีมที่จะประสบความสำเร็จ เพราะหากอยู่ในทีมที่รู้สึกว่าจะแพ้หรือไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างแน่นอน ก็จะไม่สามารถสร้างให้เกิดการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ได้ ดังนั้น ต้องสร้างภาพในฝันของทีมงานร่วมกันว่าจะบรรลุความสำเร็จอะไรบ้างในระยะสั้นและระยะยาว ทำให้รู้สึกว่าคุณเองเป็นสมาชิกที่มีค่าของทีม (Valued Member) สามารถกำหนดบทบาทที่สำคัญของตัวเองที่จะเชื่อมโยงไปสู่ความสำเร็จของทีมร่วมกันได้ และสุดท้ายคือการสร้างสภาพแวดล้อมของการเชื่อใจซึ่งกันและกัน (Environment of Trust)

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดเรื่อง “Source of Influences” ที่น่าจะปรับใช้ในการทำงานกับกลุ่มพ่อบ้านแม่บ้านได้เช่นกัน แนวคิดนี้ประกอบด้วย 6 หัวข้อที่มีผลเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกัน หากสามารถทำได้ทั้งหมด ก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของโครงการคือ การให้ความรัก ความปลอดภัย และทำให้เด็กรู้สึกประสบความสำเร็จ

แนวคิด Source of Influences

ประกอบด้วย

2 เรื่อง

- 1 แรงจูงใจ (Motivation)
- 2 ความสามารถ (Ability)

3 ด้าน

- 1 ด้านปัจเจก (Personal)
- 2 ด้านสังคม (Social)
- 3 ด้านโครงสร้าง (Structure)

6 หัวข้อ

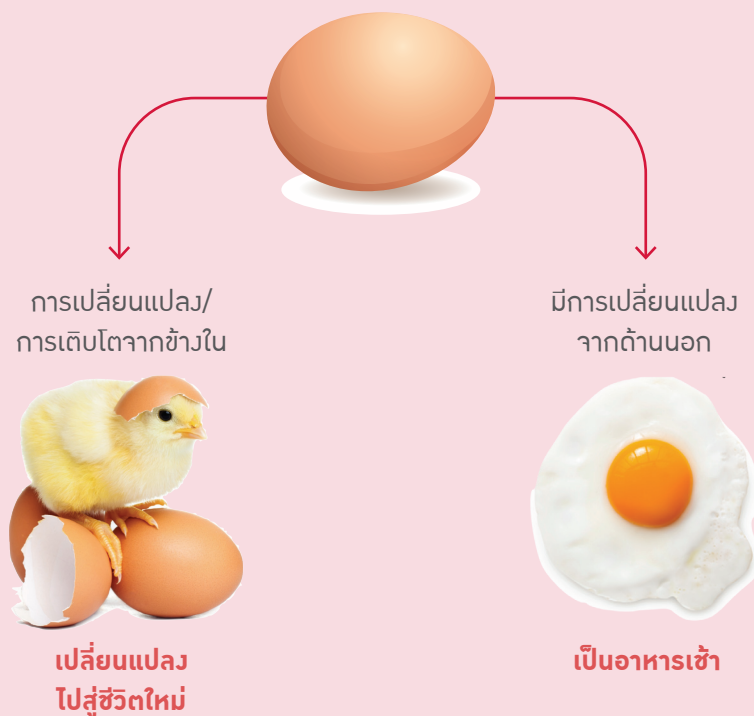
- 1 แรงจูงใจส่วนบุคคล (Personal Motivation) - ทำให้สิ่งที่ไม่พึงประสงค์เป็นที่พึงปรารถนา
- 2 ความสามารถส่วนบุคคล (Personal Ability) - ก้าวข้ามขีดจำกัด
- 3 แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) - ควบคุมแรงกดดันจากคนรอบข้าง
- 4 ความสามารถทางสังคม (Social Ability) - ค้นหาจุดเด่นจุดแข็งของการเป็นสมาชิก
- 5 แรงจูงใจเชิงโครงสร้าง (Structural Motivation) - ออกแบบรางวัลและความรับผิดชอบ
- 6 ความสามารถด้านโครงสร้าง (Structural Ability) - เปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม

	Motivation	Ability
Personal	1 Make the Undesirable Desirable	2 Over Invest in Skill Building
Social	3 Harness Peer Pressure	4 Find Strength in Numbers
Structural	5 Design Rewards and Demand Accountability	6 Change the Environment

หากเปรียบเทียบองค์กรหรือคนเป็นเหมือนไข่ จะเห็นได้ว่า หากผู้ดูแลเด็กได้เรียนรู้และเติบโตจากภายใน จะนำไปสู่ชีวิตใหม่ (Transform) แต่หากการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการบังคับมาจากภายนอก สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็คือ “ไข่ดาว” ซึ่งเป็นเพียงอาหารเข้ามือนึ่งเท่านั้น และนี่เป็นอีกหลักการดำเนินงานของโครงการ One Love ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงที่ต้องเกิดจากการ “ระเบิดจากข้างใน” อันเป็นหลักการพัฒนาคนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

หลักการ “ระเบิดจากข้างใน”

ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนา ให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัว หรือตัวยังไม่พร้อมที่จะใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

ดนตรีเปลี่ยนโลก

UNESCO เป็นหนึ่งในองค์กรที่เชื่อว่า ดนตรีสามารถเปลี่ยนแปลงโลก และสังคมได้ โดยหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนสังคม ป้องกันความขัดแย้ง ความเลวร้าย และสงคราม ทารกเริ่มได้ยินเสียงตั้งแต่อายุ 45 วัน นั่นหมายความว่า คนเราได้พัฒนา การรับรู้ด้วยการฟังก่อนการมองเห็น อริสโตเติลเชื่อว่าตาเป็นอวัยวะ ที่รับรู้สิ่งล่อใจ หูเป็นอวัยวะที่รับรู้เรื่องการเรียนการสอน เพราะฉะนั้น เวลาที่เราได้ฟังอะไร เราจะสามารถเรียนรู้และจดจำได้มากกว่าแค่การอ่าน

ดนตรีมีอิทธิพลกับมนุษย์และมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ในหลายรูปแบบ ทั้งทางร่างกาย สภาพจิตใจ และพฤติกรรม ดนตรีสามารถทำให้สิ่งที่ ไม่น่าเป็นไปได้เกิดขึ้นได้จริง ส่งเสริมให้คนที่ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน สามารถอยู่ด้วยกัน แบ่งปันความรู้สึกดี ๆ และมีความสุขร่วมกันได้ เช่น การทำกิจกรรมดนตรีที่โรงเรียน เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างเด็ก และระหว่างครูกับเด็ก

จากโครงการที่ทางคณะดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดลได้ดำเนินการจริงพบว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนบอกว่าเด็ก ๆ ที่ออกหัด ห้ามฟังเพลงเศร้าหรือเพลงออกหัด เพราะจะยิ่งทำให้เกิดโรคซึมเศร้าได้ แต่ในความเป็นจริงนั้น ในแง่ของดนตรี การได้ฟังเพลงออกหัดจะสังเกตได้ว่า เด็กรู้สึกผูกพันเพราะรู้สึกอย่างน้อยมีคนที่เข้าใจเขา และเพลงนั้นสร้างความรู้สึกร่วมกับเขาได้จริง ซึ่งได้นำมาพัฒนาการปรับพฤติกรรมเด็กผ่านดนตรี โดยเฉพาะเด็กเล็กอายุไม่เกิน 10 ปี จะได้เรียนรู้เรื่องอารมณ์แบบต่าง ๆ และการควบคุมอารมณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะไปสัมผัสกับอารมณ์นั้น ๆ ในโลกแห่งความเป็นจริง เท่ากับว่าดนตรีสามารถเสริมพลังบวก ทำให้สังคมเราดีขึ้น

สำหรับบทบาทของดนตรีในการทำงานโครงการ One Love นั้น นอกจากพลังด้านการบำบัดรักษา เป็นที่พ่ักใจ ให้พลัง สร้างแรงจูงใจแล้ว ดนตรียังสามารถดึงความเป็นตัวตน รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงเด็ก ๆ และเจ้าหน้าที่ในสถานคุ้มครองฯ ทำให้พวกเขาเปิดใจและสร้างบรรยากาศในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจ ก่อนนำไปสู่การปลดล็อกและพัฒนาศักยภาพต่อไป

03-2 การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถผ่านแพลตฟอร์มเทคโนโลยี

โครงการ One Love เชื่อมมั่นในการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างแพลตฟอร์ม เพื่อสร้างการเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งจะช่วยลดข้อจำกัดหรืออุปสรรคในด้านการเดินทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่สังคมไทยยังได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 และกลุ่ม Key Person ที่เราต้องการพัฒนาขีดความสามารถเป็นลำดับแรก คือ กลุ่มพ่อแม่บ้านและเจ้าหน้าที่ในสถานคุ้มครองฯ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะที่จำเป็นในการดูแลเด็กให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการต่อไป

แพลตฟอร์มดังกล่าว ใช้หลักการจัดการองค์ความรู้ด้านการสื่อสารเชิงบวก เป็นแกนในการเรียนรู้และทำงานร่วมกับพ่อแม่บ้านและเจ้าหน้าที่ในสถานคุ้มครองฯ ระยองเป็นหลัก โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มพ่อแม่บ้านและเจ้าหน้าที่จากสถานคุ้มครองเด็กอื่น ๆ ทั่วประเทศ สามารถมาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน เพื่อให้เกิดการแบ่งปันแนวคิด แนวทางการทำงานจากเพื่อนร่วมทางที่มีหัวอกเดียวกัน คอยสนับสนุนและเติมกำลังใจ เติมความรู้ และเติมทักษะซึ่งกันและกัน

พัฒนา วิธีการเรียน

ผู้นำกลุ่ม

พ่อบ้านแม่บ้าน
อาสา

พ่อบ้านแม่บ้าน

กลางวัน: 10 นาที

กลางคืน: 90 นาที

วันที่ 1

แนะนำ

อธิบายวิธีเรียน
แนะนำสมาชิก

วันที่ 2-6

เนื้อหา

ปรับเนื้อหาตามเป้าหมาย
การเรียนรู้และความสนใจ
ของผู้เรียน

วิชาดีกับตัวเอง
วิชาดีในการทำงานกับเด็กรายคน
วิชาดีในการทำงานกับเด็กรายกลุ่ม
วิชาดีในการบริหารความสัมพันธ
ในการทำงาน

แบ่งปันประสบการณ์กลุ่ม
แบบออนไลน์

วันที่ 7

การประยุกต์

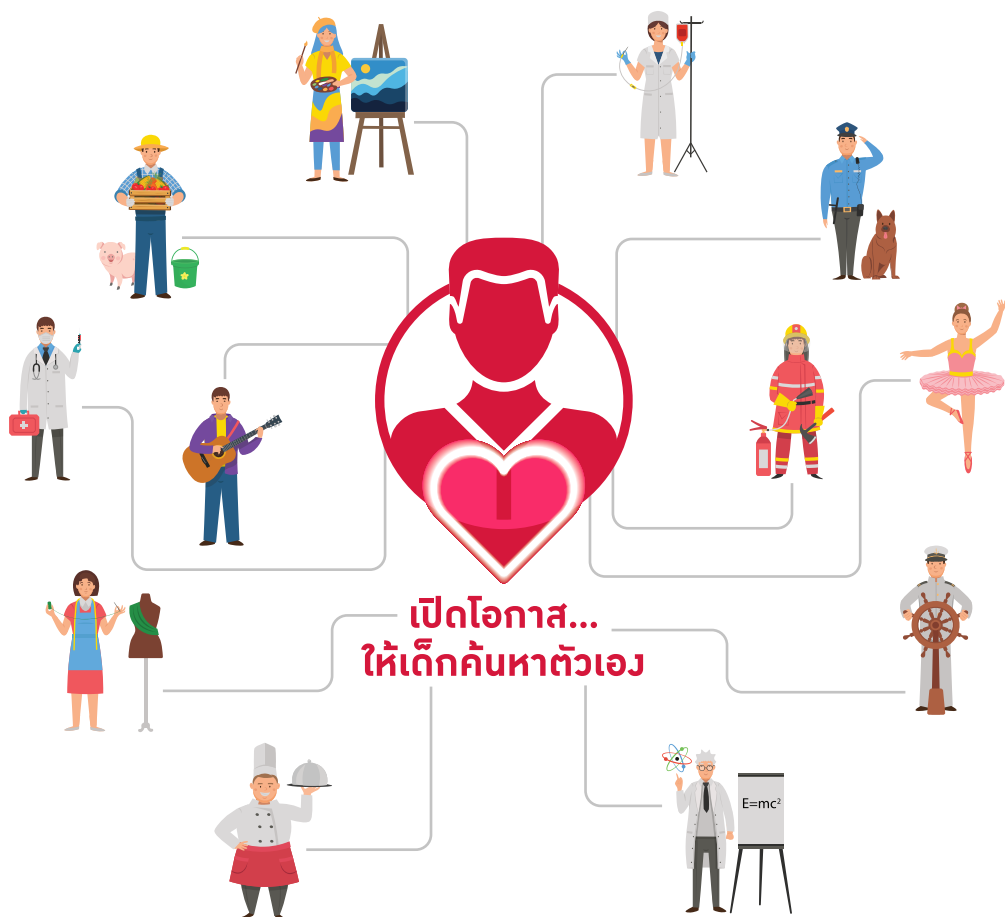
แบ่งปัน
ประสบการณ์กลุ่ม
แบบออนไลน์

ระบบการเรียนจะแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 6-7 คน โดยคละพ่อบ้านแม่บ้านจากทั่วประเทศมาเรียนรู้ร่วมกัน โดยจะมีการเติมเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เข้าร่วมภายใต้หลักการสื่อสารเชิงบวก เช่น ทักษะการฟัง การจัดการอารมณ์ เป็นต้น มีการเรียนรู้ผ่านวิดีโอ Infographic ทำการบ้านผ่านการทดลองใช้ทักษะที่ได้เรียนรู้ในวันนั้น ๆ และมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์กันต่อไป

นอกจากการใช้เสริมพลัง เสริมทักษะให้กลุ่มพ่อบ้านแม่บ้าน และเจ้าหน้าที่แล้ว แพลตฟอร์มดังกล่าวยังสามารถนำไปปรับใช้กับเด็กที่ออกจากสถานคุ้มครองฯ ไปแล้วได้เช่นกัน ซึ่งจะสนับสนุนการทำงานของกลไกการติดตามเด็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะแพลตฟอร์มนี้เป็นพื้นที่ให้เขารู้สึกปลอดภัยที่จะแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน เกี่ยวกับการออกไปใช้ชีวิตข้างนอก ความสำเร็จ ความล้มเหลวที่ประสบ เพื่อให้เพื่อน ๆ ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ Space for Growth ยังเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ค้นหาตัวเอง ได้เรียนรู้ และพัฒนาให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพ เป็นการระเบิดจากภายในด้วยความปรารถนาของพวกเขาอย่างแท้จริง โดยสามารถทดลองทำกิจกรรมเวิร์กชอปต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น การทดลองทำอาหาร ขนม บาริสต้า เกษตรกรยุคใหม่ ช่างไม้ จิตรกร นักดนตรี ครีเอทีฟ หรือยูทูบเบอร์ เป็นต้น และยังเป็นพื้นที่สำคัญที่ให้เจ้าหน้าที่ในสถานคุ้มครอง รวมทั้งพ่อแม่บ้าน ได้มีโอกาสในการเติบโตไปพร้อม ๆ กับเด็ก ผ่านรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมจากบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจเข้ามา ร่วมกันผลักดันการเปลี่ยนแปลงในสถานคุ้มครองฯ ตามกำลังทรัพยากรที่มี

ถือได้ว่าเป็นการสร้างระบบการดูแลและพัฒนาเด็กรูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นการทำงานโดยมีเด็กเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งการสร้างระบบนิเวศที่เป็นพื้นที่แห่งการพัฒนา สร้างสายสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็ก ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่ โดยใช้แนวคิดการสร้างควมไว้วางใจ (Building Trust) การสร้างความรัก (Building Love) และการสร้างโอกาส (Building Opportunity)

อย่างไรก็ตาม เด็ก ๆ ในสถานคุ้มครองฯ มีความแตกต่างจากเด็กทั่วไป ทำให้กระบวนการเสริมพลังด้วยวิธีที่ใช้กับเด็กทั่วไปโดยการเพิ่มทักษะ และเสนอองค์ความรู้ต่าง ๆ นั้น อาจยังไม่เพียงพอ ดังนั้น การนำแนวคิดมาสู่การปฏิบัติในมิติที่ทำงานกับเด็กในสถานคุ้มครองฯ นั้น จำเป็นต้องสะท้อนกระบวนการทำงานที่ลงลึกและมีกลยุทธ์ที่มากขึ้น โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้เด็กในสถานคุ้มครองฯ นั้น “สุข เก่ง ดี” มีความพร้อมที่จะใช้ชีวิตอย่างสมบูรณ์ โดยมีปัจจัยความสำเร็จที่ต้องพิจารณาและบูรณาการในการทำงานต่อไป ดังนี้

1. การสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างเด็ก ผู้ดูแล เจ้าหน้าที่ รวมไปถึงครอบครัว

2. การสร้างความภาคภูมิใจในตัวเด็ก

3. การตั้งเป้าหมายและพัฒนาเส้นทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้น

ทั้งนี้ โครงการฯ มุ่งหวังที่จะทำงานเชิงรุกร่วมกับผู้บริหารของสถานคุ้มครองฯ เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานในเชิงโครงสร้างและระบบ เน้นการทำงานกับเด็กเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะการดึงครอบครัวของเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในกรณีที่สามารถทำได้

ปัจจัยแห่งความสำเร็จดังกล่าวยังสะท้อนมิติของการทำงานเรื่องสิทธิ และการอยู่ร่วมกันในสถานคุ้มครองฯ อีกด้วย กระบวนการทำงานเหล่านี้จะช่วยสร้างวัฒนธรรมของการเคารพกฎกติกา การเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน และสะท้อนการนำหลักนิติธรรม (Rule of Law) มาปรับใช้และแก้ปัญหาในการทำงาน ซึ่งหากแนวคิดและกระบวนการทำงานดังกล่าวทำงานได้จริง และมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยทำให้เด็กกลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี และยั่งยืน

03-4 การพัฒนาโลกติดตาม

การทำงานเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในสถาน
คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกระยองอย่างเป็นระบบและยั่งยืนนั้น นอกจาก Space
for Growth ซึ่งเป็นพื้นที่แห่งการพัฒนาของเด็ก ผู้ดูแล และเจ้าหน้าที่ในสถาน
คุ้มครองฯ แล้ว การสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็ก ๆ เติบโตและสามารถมีชีวิต
ในสังคมต่อไปได้จริงเมื่อออกจากสถานคุ้มครองฯ ไปแล้ว ยังจำเป็นต้องมี
“ระบบงาน” ที่เป็นกลไกการเตรียมความพร้อมและติดตามที่มีประสิทธิภาพ
เปรียบเสมือน “สะพาน” ที่ช่วยให้เด็กกลับคืนสู่สังคม ไม่ก้าวพลาด
หรือตกเป็นเหยื่อของเหตุอาชญากรรมและความรุนแรง ซึ่งการพัฒนาโลก
ดังกล่าวจำเป็นต้องคำนึงถึงระบบนิเวศ (Ecosystem) และสังคมแวดล้อม
รอบตัวเด็กที่สำคัญ ได้แก่ เด็กในสถานคุ้มครองฯ ผู้ดูแลเด็กและเจ้าหน้าที่
ครอบครัว ชุมชนและสังคม รวมถึงผู้ประกอบการ

จากคติพจน์ของชาวแอฟริกันที่ว่า “It takes a village to raise a child.”
(African Proverb) เราต้องใช้คนทั้งหมดหมู่บ้านในการเลี้ยงดูเด็กหนึ่งคนให้เติบโตขึ้น
สะท้อนภาพการทำงานของโครงการนี้ได้อย่างชัดเจน และกลไกติดตาม
จะเป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่เชื่อมการทำงานของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพ
เด็กกระยองกับระบบและกลไกภายนอกสถานคุ้มครองฯ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว
โรงเรียน ผู้ประกอบการ และอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำงานเชิงลึก
เพื่อแก้ไขต้นตอ (Root Cause) ปัญหาของเด็กในระดับครอบครัว

จากข้อมูลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กระยอง พบว่า เมื่อเด็กพ้นจากการดูแลของสถานคุ้มครองฯ แล้ว ร้อยละ 85 ของเด็กทั้งหมดออกไปทำงานข้างนอก ออกไปเรียนต่อ หรือออกไปมีชีวิตอยู่ด้วยตัวเอง ร้อยละ 15 กลับไปอาศัยอยู่กับครอบครัว อย่างไรก็ตาม ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนในการติดตามเด็กและรายงานสถานการณ์ของเด็กที่ออกจากสถานคุ้มครองฯ ไปแล้ว ขณะเดียวกัน มีเด็กอีกร้อยละ 5 ที่หลบหนีระหว่างการดูแลของสถานคุ้มครองฯ ซึ่งไม่มีข้อมูลสนับสนุนในเรื่องนี้ที่เพียงพอเช่นเดียวกัน

85% ของเด็กทั้งหมด

ออกไปทำงานข้างนอก
ออกไปเรียนต่อ
หรือไปมีชีวิตอยู่ด้วยตัวเอง

15% ของเด็กทั้งหมด

กลับไปอาศัยอยู่กับครอบครัว

5% ของเด็กทั้งหมด

หลบหนีระหว่างการดูแล
ของสถานคุ้มครองฯ
ซึ่งไม่มีข้อมูลสนับสนุน
ในเรื่องนี้ที่เพียงพอ

จากข้อมูลสถานการณ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ากลไกติดตามของสถานคุ้มครองฯ ที่มีและดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ยังมีข้อจำกัดในด้านข้อมูล โดยกระบวนการที่ใช้เป็นรูปแบบของการส่งเจ้าหน้าที่ไปเยี่ยมบ้าน โรงเรียน หรือสถานประกอบการ เริ่มมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยสนับสนุนการทำงานบางส่วน เช่น การใช้ Google Form ในแบบบันทึกข้อมูลของเด็ก และการติดตามเด็กผ่านทางโซเชียลมีเดีย ซึ่งช่วยให้การเข้าถึงเด็กสะดวกมากขึ้น เป็นต้น

P-R-O-U-D Framework

จากข้อจำกัดและทิศทางกระบวนการทำงานในปัจจุบัน ทีมงานได้นำมาวิเคราะห์และออกแบบแนวคิดของระบบกลไกติดตาม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของสถานคุ้มครองฯ นำมาสู่ข้อค้นพบที่เรียกว่า P-R-O-U-D Framework เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาออกแบบระบบการทำงานและกระบวนการกลไกติดตาม

กลไกการติดตาม

P - Participation หมายถึง ความร่วมมืออย่างแท้จริงโดยอาศัยความเข้าใจจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่เด็ก ครอบครัว หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน NGOs ในการสร้างสายสัมพันธ์ สร้างความภาคภูมิใจ และสนับสนุนเด็กในการตั้งเป้าหมายและเดินไปสู่เป้าหมายนั้น

R - Rehabilitation หมายถึง การทำงานที่มุ่งเน้นเรื่องการฟื้นฟูเด็ก การสร้างสายสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ผู้ดูแล หรือคนที่เด็กไว้วางใจ และการสร้างความภาคภูมิใจ โดยทำงานกับตัวเด็กอย่างใกล้ชิดและเป็นรายบุคคล

O - Opportunity หมายถึง การให้โอกาสในการทำงานกับเด็ก มิติของการให้โอกาสถูกพัฒนาตั้งแต่งานในส่วน Space for Growth ที่เป็นฐานและพื้นที่สำหรับเด็กในการพัฒนาสายสัมพันธ์ผ่านการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพ การสร้างความภาคภูมิใจและตั้งเป้าหมายในชีวิต การนำเสนอและสนับสนุนทรัพยากรใหม่ ๆ จากภายในและภายนอกสถาน คุ่มครองฯ

U - Unity หมายถึง การทำงานต้องเชื่อมโยงและร้อยเรียงประสาน เป็นหนึ่งเดียว โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางของการทำงาน ทั้งนี้ต้องอาศัย การสนับสนุนจากระบบงานที่จะถูกออกแบบขึ้นและการใช้เครื่องมือดิจิทัล รวมถึงการสนับสนุนจากความมุ่งมั่นของฝ่ายนโยบายในการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างหรือระบบงานที่เป็นข้อติดขัด

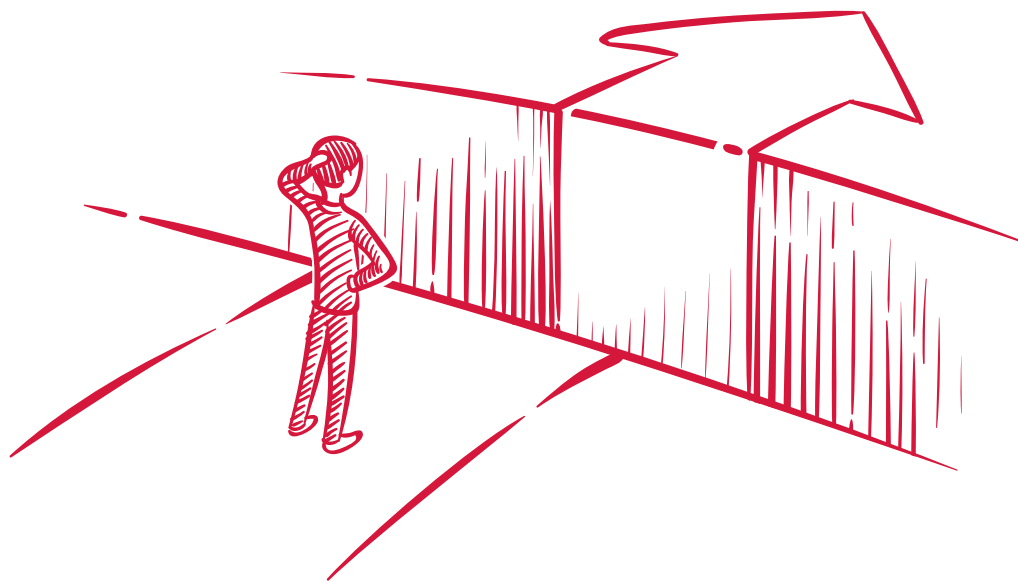
D - Data หมายถึง ข้อมูล ซึ่งขยายความถึงเครื่องมือ (Tools) และทรัพยากร ที่เพียงพอ (Resource) ซึ่งสถานคุ่มครองฯ ได้เริ่มเล็งเห็นความสำคัญ และเก็บข้อมูลดิจิทัลในเบื้องต้นแล้ว ทั้งนี้ หากได้รับการพัฒนาและ สนับสนุนเครื่องมือใหม่ ๆ อาจได้เห็นการใช้เครื่องมือทางดิจิทัลที่ช่วย สร้างพื้นที่การทำงานและเชื่อมต่อสายสัมพันธ์ (Platform) ระหว่างเด็ก ผู้ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่ และครอบครัว และประโยชน์ในด้านการสื่อสารที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ การให้คำแนะนำทางเทคนิค การสร้างกลุ่มพูดคุย เพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

อย่างไรก็ดี การพัฒนาเทคโนโลยีติดตามยังต้องอาศัยความมุ่งมั่นและการสนับสนุน จากฝ่ายนโยบาย ซึ่งนำโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีกรมกิจการเด็กและเยาวชน และกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว เป็นผู้ร่วมดำเนินการหลัก โดยทำงานร่วมกับการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอื่น ๆ ทั้งในส่วนกลางและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการสร้างระบบและแผนงานที่ชัดเจนในเรื่องนี้ต่อไป

04 อุปสรรค ความท้าทาย

อุปสรรคที่สำคัญในการดำเนินโครงการ คือ ข้อจำกัดด้านการเดินทาง เพื่อลงพื้นที่ไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับเด็กและเจ้าหน้าที่ในสถานคุ้มครองฯ อันเป็นผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 เนื่องจากหลาย ๆ กิจกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องของการสร้างความไว้วางใจในกลุ่มเด็กและเจ้าหน้าที่ฯ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญและขั้นแรกของการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดการทำงานอย่างมีส่วนร่วม และระเบิดจากข้างในอย่างแท้จริงนั้น

ทางทีมโครงการฯ เห็นว่าจำเป็นที่จะต้องดำเนินกิจกรรมในรูปแบบออฟไลน์ มากกว่าออนไลน์ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งใจ จึงทำให้บางแผนงานของโครงการต้องชะลอออกไปก่อน อย่างไรก็ตาม ทีมโครงการฯ ได้หารือถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานโครงการเป็นรูปแบบออนไลน์มากขึ้น เพื่อให้สามารถรักษาความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการ และดำเนินการได้ในช่วงที่ยังมีข้อจำกัดเรื่องการเดินทางลงพื้นที่จังหวัดระยอง

05 ข้อเสนอแนะในระยะต่อไป

ตัวกรอบระยะเวลาอันจำกัดของหลักสูตร ที่มงาน RoLD 2020 กลุ่ม I จึงได้จัดทำแผนงานทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว เพื่อนำไปสู่การขยายผลต่อไป

แผนงานระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว

แผนงาน	งานและเป้าหมาย	ผู้นำทีม	ผลลัพธ์ที่คาดหวัง	การมีส่วนร่วมของทีม RoLD 2020	ระยะเวลาโดยประมาณ
คู่	ความต้องการของเด็ก & การค้นพบลักษณะเฉพาะของเด็ก ด้วยความรักและความเมตตา	RoLD 2020 กลุ่ม I	การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาโครงการ โดยการมีส่วนร่วมของมูลนิธิ*	แสวงหาศักยภาพนักलगุณในแอปพลิเคชันของแนวปฏิบัติที่มีผลเป็นแรงกระเพื่อม	3 เดือน
ก้าว 1	การเตรียมพื้นที่สำหรับโอกาส & การเจริญเติบโต	RoLD 2020 กลุ่ม I & ทีมสนับสนุน	การพัฒนาโครงการ: คาเฟ่แห่งการเรียนรู้ในทุกข้อห้วงก้วล	การทดลองขยายผลใน 3-4 เทคนิคการเรียนรู้ชีวิต + โอกาสในการสร้างรายได้	6 เดือน
ก้าว 2	ผู้ดูแลอย่างเป็นระบบและการพัฒนาเด็ก	ทีมสนับสนุน/ผู้ดูแล/เจ้าหน้าที่มูลนิธิ*	ข้อมูลที่เป็นระบบจากมูลนิธิ* และความร่วมมือของรัฐ เอกชน ประชาชน ที่มีศักยภาพสำหรับดำเนินโครงการ	การทดลองขยายผลใน 10-12 เทคนิคการเรียนรู้ชีวิต + โอกาสในการสร้างรายได้	9 เดือน
ไกล	การพัฒนาพื้นที่แห่งการเติบโตด้วยความร่วมมือของรัฐ เอกชน ประชาชน	การมีส่วนร่วมเต็มเวลาจากมูลนิธิ* ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	ความมุ่งมั่นอย่างเต็มที่จากมูลนิธิ* เพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อการเติบโตที่ยั่งยืน	ความมุ่งมั่นอย่างเต็มที่จากมูลนิธิ* เพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อการเติบโตที่ยั่งยืน	12 เดือน++

*มูลนิธิสังเคราะห์เด็กสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ภาคตะวันออก

จะเห็นได้ว่า นอกจากการมุ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กในแต่ละบุคคลแล้ว โครงการ One Love ยังเห็นโอกาสที่จะสร้างผลลัพธ์ในมิติเชิงระบบ และเชิงนโยบาย เพื่อให้โครงการต้นแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ สามารถสร้างผลลัพธ์ได้อย่างยั่งยืน

05-1 ผลสัมฤทธิ์และแนวทางการทำงาน เพื่อความยั่งยืนในระดับโครงการ

- **การสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติที่ดีในการแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กในสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กระยอง (Space for Growth as a best practice - Sandbox):** การดำเนินงานที่มุ่งแก้ไขปัญหาคูณภาพชีวิตเด็กในสถานคุ้มครองฯ ระยอง จะเป็นพื้นที่ทดลองที่สร้างระบบนิเวศ (Ecosystem) ที่จะสร้างระบบงานการดูแลเด็กในสถานคุ้มครองฯ รูปแบบใหม่ และปรับภาพลักษณ์และทัศนคติของสถานคุ้มครองฯ ที่มีอยู่เดิม
- **ขยายผลโครงการต้นแบบ (Scale up model as a part of contribution to alternative care system):** จากข้อเสนอแนะของรองปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่เล็งเห็นโอกาสว่าโครงการนี้จะพัฒนาเป็นต้นแบบของสถานคุ้มครอง “ระยองโมเดล” (Rayong Model) เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถขยายผลและเป็นต้นแบบให้สถานคุ้มครองและดูแลเด็กอื่น ๆ ในประเทศได้

- **ข้อเสนอแนะทางนโยบาย (Policy Recommendation):**

ผลลัพธ์ของโครงการยังสามารถพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ ในการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Capital) การป้องกันเหตุอาชญากรรม (Crime Prevention) ระบบการดูแลเด็ก ทางเลือก (Alternative Care System) ในประเทศไทย โดยมุ่งพัฒนา ระบบงานของสถานคุ้มครองเด็กภายใต้สังกัดของกระทรวงพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณ และสนับสนุนทางทรัพยากรที่เพียงพอ

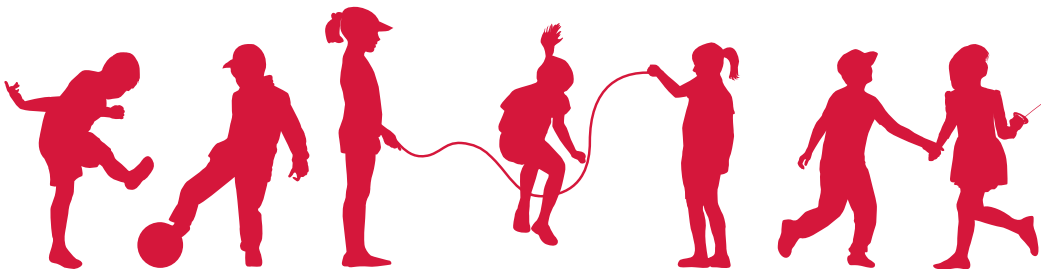
และเนื่องจากการดำเนินการของโครงการ ไม่ได้มุ่งให้ความช่วยเหลือแบบ ครั้งเดียวจบ แต่เป็นการทำงานในระยะยาวที่มุ่งการพัฒนาคน และพัฒนา เชิงระบบที่จะทำให้สถานคุ้มครองฯ สามารถดำเนินการได้ด้วยตัวเอง มีความเป็นอิสระ หรือพึ่งพาระบบงบประมาณจัดสรรภาครัฐเท่าที่จำเป็น และผลักดันการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม โครงการนี้ จึงได้มีการพิจารณาถึงโอกาสและรูปแบบที่จะช่วยสร้างรายได้ให้ สถานคุ้มครองฯ มีทรัพยากรเพื่อการดำเนินการที่เพียงพอ ซึ่งรวมถึง การสนับสนุนสวัสดิการ ความปลอดภัย และความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่ด้วย อาทิ มูลนิธิสงเคราะห์เด็กสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่ถูกจัดตั้งขึ้นอยู่แล้ว หรือการระดมทุน ผ่านเทคโนโลยีดอทคอม ซึ่งเป็นสื่อกลางในการระดมความช่วยเหลือโครงการ เพื่อสังคมต่าง ๆ ผ่านพื้นที่ออนไลน์ เป็นต้น

05-2 ผลสัมฤทธิ์และแนวทางการทำงาน เพื่อความยั่งยืนในระดับชาติ

- **การป้องกันเหตุอาชญากรรมในเด็ก (Youth Crime Prevention):** ผลลัพธ์ของโครงการจะทำให้เด็กที่ผ่านการดูแลของสถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กกระยองได้กลับคืนสู่ครอบครัวที่มีความพร้อม หรือเด็กที่ไม่มีครอบครัวดูแลอย่างเหมาะสม จะได้รับการสนับสนุนให้ดำรงชีวิตด้วยตัวเองต่อไปได้ มีการนำหลักนิติธรรมมาสู่การปฏิบัติ (Translating rule of law into practice) โดยกำหนดเป็นเป้าหมายและชี้้นำการพัฒนาของสถานคุ้มครองฯ ที่จะเป็นต้นแบบในการทำงานกับเด็กในสถานดูแลเด็ก 30 แห่งทั่วประเทศต่อไป

นอกจากนี้ ยังนับเป็นรูปแบบการดูแลเด็กทางเลือกแบบใหม่ รวมถึงเป็นการทำงานเชิงป้องกันโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อช่วยลดจำนวนเด็กที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นในฐานะเหยื่อหรือผู้กระทำผิด ซึ่งเป็นการนำยุทธศาสตร์ต้นแบบและมาตรการเชิงปฏิบัติของสหประชาชาติ ว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อเด็กในด้านการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา (United Nations Model Strategies and Practical Measures on the Elimination of Violence against Children in the Field of Crime Prevention and Criminal Justice) ส่วนที่ 1 การห้ามมิให้กระทำความรุนแรงต่อเด็ก การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันอย่างกว้างขวาง และการส่งเสริมการวิจัยและเก็บข้อมูล มาสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

• **โอกาสที่จะพัฒนาและถอดบทเรียนรูปแบบการทำงาน
ในโครงการนี้**

ให้เป็นแนวทางดำเนินงานที่เป็นมาตรฐานสากล
ในลักษณะเช่นเดียวกับที่ประเทศไทยที่ได้เสนอข้อมติ “Integrating
Sport into Youth Crime Prevention and Criminal Justice”
ในเวทีการประชุมคณะกรรมาธิการว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรม
และความยุติธรรมทางอาญา (Commission on Crime Prevention
and Criminal Justice) สมัยที่ 28 ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย
เมื่อปี พ.ศ. 2562 ที่ผ่านมา และได้รับการรับรองโดยฉันทามติ
จากประเทศสมาชิก สาระสำคัญของมติในเรื่องนี้ก็คือ การเน้นย้ำถึง
ความสำคัญของกีฬาว่าเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน และ
ให้ทุกภาคส่วนตระหนักว่ากีฬามีส่วนช่วยในการส่งเสริมและฟื้นฟูเด็ก
ที่กระทำผิดให้กลับมามีชีวิตที่ดีขึ้นได้

เมื่อพิจารณาถึงโครงการนี้ อาจเป็นโอกาสที่ได้นำแนวทางสากล
ที่ผลักดันโดยประเทศไทยนี้มาสู่การปฏิบัติหรือแม้กระทั่งโอกาส
ที่จะพัฒนารูปแบบและปัจจัยใหม่ ๆ ที่ลดเหตุอาชญากรรม โดยใช้ดนตรี
กีฬา หรือกิจกรรมพัฒนารูปแบบอื่น ๆ ต่อไป

นางคุณพร อักขิสัน

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท เกรย์ (ประเทศไทย) จำกัด

นางสาวจอมขวัญ คงสกุล

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

นางสาวจินตนา จันทร์บำรุง

อธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พ.อ. จักรพล บุญปรัตยุช

ฝ่ายอำนวยการผู้แทนพิเศษของรัฐบาล กระทรวงกลาโหม

พ.อ. ชاکริต อุจารัตน

ผู้บังคับการกรมรบพิเศษที่ 4 ค่ายสฤษดิ์เสนา จ.พิษณุโลก กระทรวงกลาโหม

ดร.ชาญ วชิรเดช

รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

รศ. นพ.เชิดชัย นพพนิจำรัสเลิศ

รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราช

ดร.ณรงค์ ปรารักษ์เจริญ

คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

นางณฤดี ศรีธานินทร์

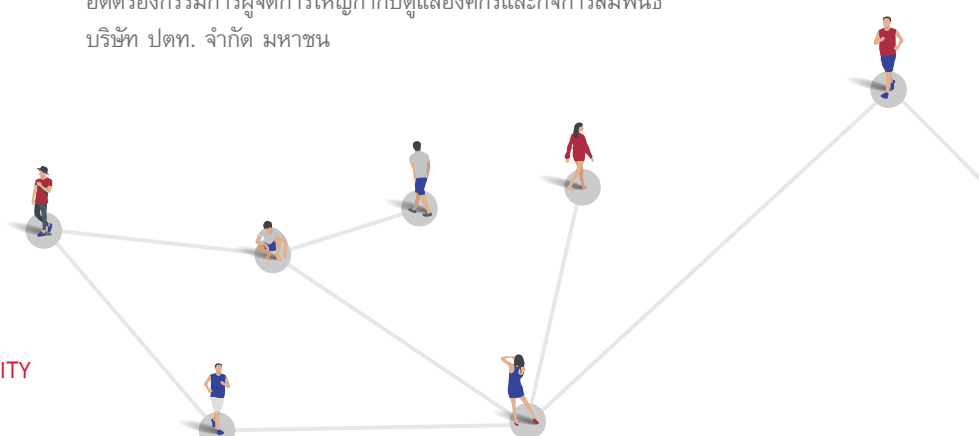
ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท ยูเรก้า โกลบอล จำกัด

นายณัฐพร ชาติศรีพิทักษ์

กรรมการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นางสาวดวงพร เที้ยววัฒนธรรม

อดีตรองกรรมการผู้จัดการใหญ่กำกับดูแลองค์กรและกิจการสัมพันธ์
บริษัท ปตท. จำกัด มหาชน

พล.ต.ต. นพศิลา พิลาสวัสดิ์

รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นางนภสร ประนิช

กรรมการผู้จัดการ
บริษัท สป่าชา บิวตี้ แอนด์ สลิม จำกัด

นางสาวนรีลักษณ์ แพไชยภูมิ

ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

นายปิยพล วุฒิวร

ประธานเจ้าหน้าที่ฝ่ายกลยุทธ์และการลงทุน
บริษัท จีเอเบิล จำกัด

นายพรเพิ่ม ศรีสวัสดิ์

รองกรรมการผู้จัดการใหญ่อาวุโสด้านบรรษัทสัมพันธ์
บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

รศ. ภก. ดร.วันชัย ตรียะประเสริฐ

ผู้ช่วยอธิการบดีงานด้านกิจการพิเศษ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายวินิจ วิเศษสุวรรณภูมิ

รองอธิบดีกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

นางวีระบุษ ธรรมวารานุกุลปต์

ทนายความหุ้นส่วนอาวุโส
บริษัท วีระวงศ์ ชินวัฒน์ และพาร์ทเนอร์ส จำกัด

นางสาวสลักจิต มั่นธรรมรักษา

East and Southeast Asia Chapter Head Aspen
Network of Developmental Entrepreneurs (ANDE)

นางสวีตา สุวรรณสวัสดิ์

กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็มเอสซี อินเทอร์เน็ตเซ็นทรัล
ลอร์วี่ ออฟฟิศ จำกัด

นายสันติ ศิริธราเจริญ

ผู้เชี่ยวชาญด้านคุ้มครองเด็ก
องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ สำนักงานประเทศไทย

นายสุรเสกข์ ยุทธิวัฒน์

กรรมการผู้จัดการ บริษัท ทูลมอโร จำกัด

นายอดิพลิน ภาณุพงศ์

ที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน สวิสเซอร์แลนด์
กระทรวงการต่างประเทศ

หม่อมหลวงอภิชาติ วุฒิชัย

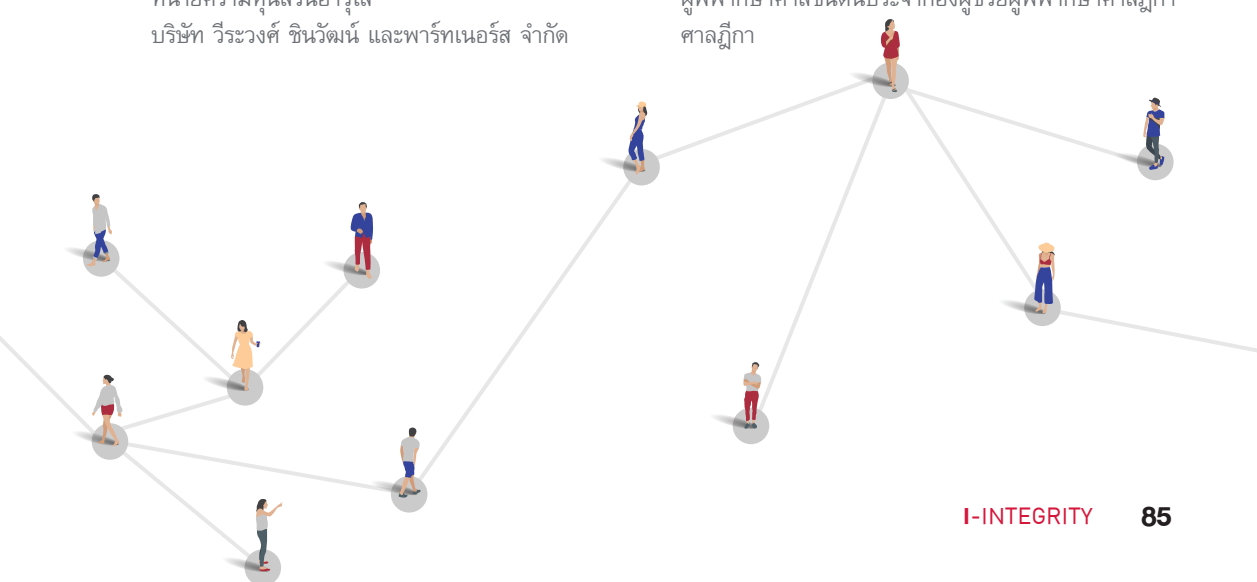
กรรมการผู้จัดการ บริษัท อาทิตย์-ธारा คอร์ปอเรชั่น จำกัด /
บริษัท ดอตดอตดอต จำกัด

นางอรธญา ปิฎกตะ

อัยการพิเศษฝ่าย (สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีเยาวชน
และครอบครัว 4) สำนักงานคดีเยาวชนและครอบครัว

นางสาวอัมภัสชา ทิษฐอำนาจ

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา
ศาลฎีกา

GROUP **J** JUSTICE

LET'S GET TOGETHER

คิดต่างไม่เห็นเป็นไร
แค่เปิดใจมองต่างมุม

03

01

หลักการและเหตุผล

01-1 ความขัดแย้ง

“ความขัดแย้ง” หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เป็นมิตร มีความคิดหรือความเห็นที่ไม่สอดคล้องต่อกัน อันเนื่องมาจากประเด็นต่าง ๆ ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคลไปจนถึงระดับสังคมต่าง ๆ ที่ใหญ่ขึ้น แม้ความขัดแย้งทำให้เกิดความรู้สึกไปในทางลบ แต่ทุกสังคมมักมีความขัดแย้งเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ จนอาจกล่าวได้ว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติหรือเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นได้ การป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งขึ้นเสียทั้งหมดจึงเป็นเรื่องที่ขัดกับหลักธรรมชาติ แต่สิ่งที่สังคมควรเรียนรู้ร่วมกันคือ เมื่อเกิดความขัดแย้ง คนในสังคมจะขัดใจหรือลดความขัดแย้งเหล่านั้นลงได้ด้วยวิธีการใด และคนในสังคมจะอยู่ร่วมกับความขัดแย้งเหล่านั้นได้อย่างไร

01-2 ความขัดแย้งในสังคมไทย

ในสังคมไทยมีความขัดแย้งเกิดขึ้นอยู่เสมอในหลากหลายประเด็นระหว่างกลุ่มต่าง ๆ บางความขัดแย้งเกิดขึ้นและจบลงแล้ว บางความขัดแย้งยังคงมีอยู่ต่อเนื่องยาวนาน แต่ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา หลายฝ่ายสังเกตเห็นว่าความขัดแย้งระหว่างคนต่างวัยในสังคมไทยก่อตัวขึ้นอย่างชัดเจนมากขึ้น โดยมีเหตุปัจจัยหลักมาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันทางด้านสภาพสังคมและการเมืองการปกครอง ปรากฏการณ์เยาวชนคนรุ่นใหม่และประชาชนทั่วไปออกมาส่งเสียงตั้งคำถามกับสังคม ก่อให้เกิดการสะท้อนชุดความเชื่อเดิม ๆ ที่ฝังรากลึกในสังคมไทย ทำให้เกิดกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันในสังคมและเชื่อมโยงกับความขัดแย้งในประเด็นทางสังคมอื่น ๆ ด้วย

อาจกล่าวได้ว่า ไม่เคยมีช่วงเวลาใดในประเทศไทยที่เกิดความขัดแย้งของคนต่างวัยมากเท่ากับช่วงเวลานี้มาก่อน บางครอบครัวต้องทะเลาะเบาะแว้งแตกแยก เกลียดชัง เด็กนักเรียนนักศึกษาที่ควรจะได้ใช้ชีวิตวัยรุ่นอย่างสนุกสนานกลับออกมาเดินเรียกร้องตามท้องถนน นำไปสู่การสลายการชุมนุม ถูกจับกุมและถูกดำเนินคดี ความขัดแย้งทวีความรุนแรงด้วยการด่าทอกันในพื้นที่สื่อสังคมหรือโซเชียลมีเดีย และเกิดปรากฏการณ์ “ทัวร์ลง” หรือ “ล่าแม่มด”¹ จนเกิดสภาวะที่ต่างฝ่ายต่างไม่ต้องการรับฟังซึ่งกันและกัน การพูดคุยระหว่างบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันได้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ หากแต่นำไปสู่สภาวะที่อึดอัดและเกิดความไม่ไว้วางใจกันในสังคม

¹การล่าแม่มด (อังกฤษ: Witch-hunt) คือ การแสวงหาบุคคลซึ่งถูกตราหน้าว่าเป็น “แม่มด” มักเกี่ยวข้องกับความแตกตื่นทางศีลธรรมหรืออุปาทานหมู่ การล่าแม่มดในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนืออยู่ในสมัยใหม่ตอนต้น หรือราว ค.ศ. 1480-1780 สืบทอดตั้งแต่กลียุคแห่งการปฏิรูปศาสนาฝ่ายโปรเตสแตนต์ถึงสงครามสามสิบปี ส่งผลให้มีการประหารชีวิต 40,000-60,000 ครั้ง การประหารชีวิตผู้ต้องโทษแม่มดในทวีปยุโรปครั้งสุดท้ายในคริสต์ศตวรรษที่ 18 ในราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ แม่มดไม่เป็นการกระทำที่มีโทษตามกฎหมายพระราชบัญญัติ ค.ศ. 1735 ในเยอรมนี ศาลาเวทมนตร์ยังมีโทษตามกฎหมายจนปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 มีรายงานการล่าแม่มดร่วมสมัยในแอฟริกาใต้สะฮาราประเทศอินเดีย และปาปัวนิวกินี กฎหมายต่อต้านแม่มดอย่างเป็นทางการยังคงพบในประเทศซาอุดีอาระเบียและแคเมอรูน ต่อมาราวคริสต์ทศวรรษ 1930 คำว่า “การล่าแม่มด” ถูกใช้เป็นภาพพจน์เพื่ออธิบายกิจกรรมโดยรัฐบาล (หน่วยธุรกิจบางครั้ง) เพื่อแสวงหาและเปิดโปงศัตรูที่รับรู้ ชัดเจน มักใช้เป็นวิธีการข่มขู่คนโดยให้กำเนิดความแตกตื่นทางศีลธรรม

จวบจนปัจจุบันสภาวะตึงเครียดเช่นนี้ยังดำรงอยู่ และมีแนวโน้มจะเข้มข้นมากยิ่งขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม และพลวัตของการสื่อสารยุคดิจิทัล เมื่อเกิดการก่อตั้งกลุ่มในสื่อสังคมออนไลน์ “ย้ายประเทศกันเถอะ”² ใช้เวลาเพียง 3 วัน มีผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเกือบ 600,000 คน จนในที่สุดมีสมาชิกเกิน 1,000,000 คนในเวลาอันสั้น ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและดำเนินต่อเนื่องมา ส่งผลให้คนในสังคมบางกลุ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนรุ่นใหม่ เกิดความเบื่อหน่าย สิ้นหวัง และต้องการไปใช้ชีวิตในสังคมอื่นที่ต่างไปจากเดิม

แม้ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสังคม แต่ความขัดแย้งดังกล่าว อาจจะลดลงหรือดำรงอยู่ต่อไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างความบาดหมาง ร้าวลึกหรือความเกลียดชังให้กับคนในสังคมเดียวกัน จึงเป็นที่มาของการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจประเด็นปัญหาและรูปแบบของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในสังคมไทย ณ เวลานี้ เพื่อหาเครื่องมือในการลดช่องว่างความขัดแย้ง ในสังคมอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมต่อไป

จุดเริ่มต้น THE START

WE ARE #LETSGETALONG

RoLD RoLD in ACTION

ความขัดแย้งมากมาย...เราจะเริ่มกันอย่างไร?

'ปลดแอก' ถึง 'ซุสามนิ้ว'

#ตามหาความจริง

การใช้โซเชียลมีเดียเป็นอาวุธ (The Weaponization of Social Media)

ย้ายประเทศกันเถอะ: กลุ่มเฟซบุ๊กยอดฮิตสามวัน 3 วันสมาชิกครึ่งล้าน

การศึกษไทย แก้ได้ไขชาตินี้!

ทิวาลง

วิเคราะห์ประเด็นความขัดแย้งทางการเมืองไทยด้วย BIG DATA

ยกเลิก 112

ย้ายประเทศกันเถอะ... #ขยับชีวิต จากการเมืองสู่ชีวิตที่ดีขึ้น!!!

วิกฤตการเมือง ชี้อำนาจ ปัดป้องเรื่อง เนื้อหา!!!

²ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “โยกย้าย มาสายสะโพกโยกย้าย” อ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับกลุ่มนี้ได้ที่ <https://www.facebook.com/groups/456929628904615>

02

ประเด็นศึกษาและข้อค้นพบ

ทีมงาน RoLD 2020 กลุ่ม T เชื่อว่า แม้คนในสังคมต่างวัยจะคิดต่างกัน แต่หากเราจับฟังความคิดเห็นของทุกเสียง ให้คนคิดต่างสามารถรับฟัง เข้าใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน ในที่สุดเราจะสามารถหาทางออกในการอยู่ร่วมกันได้

การค้นหาวิธีการหรือเครื่องมือในการลดปัญหาความขัดแย้งของคนต่างวัยที่เกิดขึ้นต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจคู่ขัดแย้งเสียก่อนว่าแต่ละฝ่ายมีความคิดและความต้องการอย่างไร และมีเหตุผลที่นำไปสู่ความคิดและความต้องการเช่นนั้นเพราะอะไร ซึ่งความเข้าใจเช่นนี้ย่อมสร้างให้เกิดขึ้นได้จาก “การรับฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening)” หรือการรับฟังโดยไม่นำมาตราฐานหรือความคิดเห็นส่วนตัวไปตัดสินผู้อื่น

1. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจสภาวะความขัดแย้งผ่านการรับฟัง โดยสร้างพื้นที่ปลอดภัย (Safe Space) เปิดรับฟังความคิดเห็นอย่างเปิดใจ รับฟังจากคนหลากหลายกลุ่มหลายวัย เพื่อค้นหาว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องใดและมีสาเหตุมาจากอะไร

2. เพื่อวิเคราะห์และค้นหาความต้องการที่แท้จริงร่วมกันของคู่ขัดแย้ง โดยการค้นหา “จุดต่างในความเหมือน และหาจุดเหมือนในความต่าง” หรือลักษณะและพลวัตภายในของความขัดแย้ง (Anatomy of Conflict) อันนำไปสู่การพัฒนาหาทางออกที่ทำให้ผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันสามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมอย่างแท้จริง

เมื่อรับฟังทั้งในภาพรวมและในเชิงลึกจากกลุ่มบุคคลที่มีความเกี่ยวข้อง และศึกษาเรื่องความขัดแย้ง การทำความเข้าใจความคิดที่แตกต่างทั้งในประเด็นเรื่องทางสังคมและการเมืองการปกครองของคนต่างวัย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างบุคคลต่างวัยในสังคมจริง ในจำนวนพอสมควร

ทางกลุ่มจึงดำเนินงานในการหาข้อมูล โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสามช่วงวัย

แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่มช่วงวัย

กลุ่มรุ่นใหญ่
คือ บุคคลอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป
โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
ประมาณ 20 คน
จากหลากหลายสาขาอาชีพ
ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

กลุ่มรุ่นกลาง
คือ บุคคลอายุตั้งแต่ 35-54 ปี
โดยจัดทำเป็นแบบสอบถาม
ทางโซเชียลเน็ตเวิร์ก
ได้รับคำตอบรวม 220 คำตอบ
ส่วนใหญ่เป็นบุคคล
ที่มีการศึกษาค่อนข้างสูง
มากกว่าครึ่งหนึ่ง
อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
อาชีพหลักคือ ราชการ
ประกอบธุรกิจส่วนตัว
และเป็นพนักงานบริษัท

กลุ่มรุ่นเล็ก
คือ บุคคลอายุตั้งแต่ 18-34 ปี
โดยสัมภาษณ์ ทำแบบสอบถาม
และเก็บข้อมูลจาก
โซเชียลเน็ตเวิร์ก
นักศึกษา และกลุ่มคนวัยทำงาน
หลากหลายอาชีพ

การรวบรวมข้อมูลนี้ จะนำไปสู่การค้นหาแนวทางในการคิดค้นหาเครื่องมือที่จะทำให้คนในสังคมเปิดใจยอมรับกันและกันว่า แม้เราจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ในความแตกต่างนั้น เราอาจจะมีความต้องการที่เหมือนกัน ซึ่งจะนำไปสู่การสื่อสารด้วยความเข้าใจกันมากขึ้นและลดความขัดแย้งที่มีอยู่ในสังคมได้

อนึ่ง การหาข้อมูลนี้เป็นการทำความเข้าใจในภาพรวม ยังไม่ใช่การทำวิจัยในลักษณะที่เป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยที่เคร่งครัด และยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงประชากรกลุ่มวัยต่าง ๆ แต่ได้พยายามปรับวิธีการค้นหาข้อมูลให้สอดคล้องกับธรรมชาติของแต่ละกลุ่มเพื่อให้เห็นภาพรวม โดยตระหนักถึงความเป็นไปได้ของอคติจากการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Bias) ด้วย

ประเด็นสำคัญที่ค้นพบ

ในการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งสามรุ่นอายุ สามารถสรุปสมมติฐานลักษณะตัวตน และลักษณะร่วมของคนแต่ละรุ่น มีรายละเอียดแยกตามกลุ่มรุ่นอายุได้ดังนี้

กลุ่มรุ่นใหญ่³ : จากกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามลักษณะความคิดความเชื่อได้เป็น 4 ลักษณะ

THE PERSONAS: 4 ลักษณะตัวตนของกลุ่มรุ่นใหญ่

ต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
ความมั่นคงของประเทศ

Persona 1
**RETIRED
CONSERVATIVES**
ข้าราชการและ
ข้าราชการเกษียณแล้ว

ขอให้ทำให้
เศรษฐกิจเติบโต

Persona 2
BUSINESS FIRST
เจ้าของกิจการส่วนตัวและ
ผู้บริหารองค์กรขนาดใหญ่

โดนเอาเปรียบ
จากระบบอุปถัมภ์
ไม่มีส่วนร่วม

Persona 3
**DISENGAGED
REGULARS**
พนักงานเอกชนทั่วไป

(เคย) ก้าวหน้า
แสดงออกและต่อต้าน
ระบบอุปถัมภ์

Persona 4
RETIRED WARRIORS
ผู้ที่เคยเข้าร่วมการชุมนุม
14 ตุลาคม 2516/
16 ตุลาคม 2519

1. ข้าราชการและข้าราชการเกษียณแล้ว (Retired Conservatives)

เป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษาดีกว่าคนส่วนใหญ่ในรุ่นเดียวกัน เป็นผู้ตัดสินใจในทางนโยบายทั้งในอดีตและในปัจจุบัน คนกลุ่มนี้มักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากได้รับผลประโยชน์จากนโยบายของรัฐและจากระบบอุปถัมภ์ มีความเชื่อว่ารัฐมีหน้าที่ในการกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของเอกชนอย่างเข้มงวด และความมั่นคงโดยรวมของสังคมและประเทศมีความสำคัญกว่าสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน

³ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในสังคมเมือง

2. เจ้าของกิจการส่วนตัวและผู้บริหารองค์กรขนาดใหญ่ (Business First)

เป็นบุคคลที่พอใจในความมั่นคงและได้รับประโยชน์จากระบบอุปถัมภ์และความสัมพันธ์กับภาครัฐในการได้มาซึ่งความได้เปรียบทางธุรกิจ แม้คนกลุ่มนี้ จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้มากกว่าคนกลุ่มอื่นในรุ่นเดียวกัน โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงที่ค่อยเป็นค่อยไปหรือที่ควบคุมได้ แต่ก็มักยึดติดกับแบบแผนหรือวิธีการในอดีตมากกว่าการยอมรับแนวทางใหม่ ๆ ในทางการเมืองมีความเชื่อว่าผู้นำจะมาจากวิธีการใดก็ได้ ขอให้มีความสามารถในการทำให้เศรษฐกิจเติบโต

3. พนักงานเอกซกั้ว (Disengaged Regulars)

เป็นบุคคลที่ทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ ไม่นิยมเปลี่ยนที่ทำงาน และมีความเชื่อมั่นในตัวเองไม่มากนัก คนจำนวนมากในกลุ่มนี้มีประสบการณ์ไม่ดีหรือโดนเอาเปรียบจากระบบอุปถัมภ์ และรู้สึกที่ไม่ได้รับผลตอบแทนเพียงพอจากการทำงานหนักที่ผ่านมา รวมทั้งไม่เข้าใจระบบการปกครองและคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตนเองโดยตรง แม้จะมีความต้องการให้เศรษฐกิจดีขึ้นและให้ปัญหาสังคมได้รับการแก้ไข แต่ก็ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและความท้อแท้ต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลง

4. ผู้ที่เคยเข้าร่วมการชุมนุม 14 ตุลาคม 2516/6 ตุลาคม 2519 (Retired Warriors)

เป็นบุคคลที่มีแนวคิดและการแสดงออกทางการเมืองที่ก้าวหน้ากว่าคนในรุ่นเดียวกัน มักไม่สามารถเติบโตในระบบได้ จึงผันตัวออกไปเป็นนักวิชาการ นักสื่อสารมวลชน ประกอบอาชีพอิสระ และนักการเมือง ยึดถือแบบแผนหรือแนวคิดจากปรัชญาที่คุ้นเคยสมัยเป็นนักศึกษา แต่ไม่ก้าวทันแนวความคิดในยุคปัจจุบัน มีความเชื่อว่าพลเมืองที่ดีต้องมีอุดมการณ์และลุกขึ้นสู้เพื่อเปลี่ยนแปลง แต่ท้อแท้กับความพยายามที่ไม่ประสบความสำเร็จ และจำนวนหนึ่งยอมรับว่าโดนระบบอุปถัมภ์กลืนเมื่อเติบโตขึ้น

ลักษณะร่วมที่สำคัญของคนรุ่นใหญ่ (Gen B หรือ Baby Boomer ในสังคมเมือง)

เกิดหลังยุคสงครามโลก
ที่มีความขาดแคลน
ผ่านช่วงการต่อสู้ของอุดมการณ์
เสรีประชาธิปไตยกับคอมมิวนิสต์
และเติบโตในยุคที่มีการขยายตัว
ทางเศรษฐกิจจากอิทธิพลของต่างประเทศ
อย่างมาก **จึงมีความระแวงสูง**
เกี่ยวกับการแทรกแซง
ของต่างประเทศ

เชื่อมั่นในพลังอำนาจของรัฐ
ไม่ให้ความสำคัญ
กับระบอบการปกครอง
เชื่อว่ารัฐต้องดูแลประชาชน
และเชื่อว่าถ้าผู้ปกครองดี
ไม่ว่าจะปกครองในรูปแบบใด
ก็เป็นเรื่องที่ดี

มีความเห็นว่า
ความแตกต่างของฐานะทางสังคม
และทางเศรษฐกิจระหว่างชนชั้น
เป็นเรื่องปกติ

เชื่อมั่นใน **ชาติ ศาสน์ กษัตริย์**

ขยัน อดทน อดออม ประหยัด

เคยชินกับระบบอุปถัมภ์

ไม่ชอบความเสี้ยม

ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

มีความสามารถทางด้านเทคโนโลยี
อย่างจำกัด

เชื่อมั่นในบทบาทหน้าที่

ที่แตกต่างกันของชายและหญิง

ผู้ใหญ่และเด็ก และไม่ค่อยเข้าใจ
กลุ่ม LGBTQIA+

มักอ้างถึงประสบการณ์ของตนเอง

ไม่เข้าใจความต้องการของรุ่นลูกหลาน

และ **ไม่ค่อยเปิดใจรับฟัง**

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับคนรุ่นใหญ่

เมื่อคนรุ่นใหญ่มีประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาจากการต่อสู้กับแนวคิด การปกครองที่หลากหลายและการแทรกแซงของต่างชาติ จนทำให้มีความหวาดระแวงสูง จึงต้องมีการปรับฐานข้อมูลเพื่อให้การสื่อสารอยู่บนข้อมูลที่ใกล้เคียงกันมากขึ้น

ขณะเดียวกัน เมื่อคุณค่าหลักที่คนรุ่นนี้ยึดถือ คือ สถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และเชื่อมั่นในเรื่องราวที่แตกต่างของคนในสังคม ดังนั้น การสื่อสารต้องหลีกเลี่ยงการโจมตีคุณค่าหลักเหล่านั้น เพราะจะทำให้เกิดการปฏิเสธที่รับฟัง ตั้งแต่เริ่มแรก

คนรุ่นใหญ่ยังกลัวการเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่คุ้นชิน และมีความท้อแท้ต่อความพยายามในอดีตที่ไม่ประสบผลสำเร็จ การแสดงความเข้าใจ และให้กำลังใจจะทำให้เกิดการรับฟังมากกว่าการตำหนิหรือพูดด้วยอารมณ์ที่รุนแรง อีกทั้งวัยที่เพิ่มขึ้นยอมทำให้มีความทรงจำที่จำกัดในเรื่องที่ยาวและซับซ้อน การสื่อสารง่าย ๆ สั้น ๆ บ่อย ๆ ให้ตัวอย่างที่ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจในครอบครัวหรือในสถานที่ทำงาน จะทำให้การสื่อสารระหว่างกันได้ผลดียิ่งขึ้น

ภูมิหลังของคนกลุ่มนี้

ต่อสู้กับแนวคิด การปกครองที่หลากหลาย การแทรกแซงของต่างชาติ และเศรษฐกิจขาขึ้นยาวนาน ในยุค 90s

ปรับฐานข้อมูล
เพื่อให้การสื่อสาร
อยู่บนข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน
มากขึ้น

ค่านิยมหลัก

ที่เชื่อในสถาบันชาติ
ศาสนา กษัตริย์
และหน้าที่ที่แตกต่างกัน
ของคนในสังคม

**เลี่ยงการโจมตี
ค่านิยมหลัก**
เพราะจะทำให้เกิด
การปฏิเสธ
ที่จะรับฟังตั้งแต่แรก

กลัวการเปลี่ยนแปลง

ขงสิ่งที่คุ้นชิน
ท้อแท้ต่อ
ความพยายามในอดีต
ที่ไม่ประสบผลสำเร็จ

**เข้าใจ
ให้กำลังใจ**
มากกว่าการตำหนิ
หรือพูดด้วยอารมณ์
ที่รุนแรง

ข้อจำกัด

ทงกายภาพ
จิตวิทยา
ทงอารมณ์

**สั้น ๆ
บ่อย ๆ ง่าย ๆ**
ตัวอย่างชัดเจน
เพื่อสร้างความเข้าใจ
ในเรื่องใหม่ ๆ

กลุ่มรุ่นกลาง⁴ : จากกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามลักษณะความคิดความเชื่อ
ได้เป็น 3 ลักษณะ

◦ **THE PERSONAS: 3 ลักษณะตัวตนของกลุ่มรุ่นกลาง** ◦

รักสถาบัน
เชื่อในความดีงาม

Persona 1
CONSERVATIVE

ทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด
สังคมสันติสุข

Persona 2
CONSTRUCTIVE

ไม่สยบยอมต่อความไม่ถูกต้อง
ต้องการการเปลี่ยนแปลง

Persona 3
CHANGE NOW

1. รักสถาบัน เชื่อในความดีงาม (Conservative) เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรักและเชิดชูสถาบัน มุ่งมั่นให้คุณค่ากับความดีงาม เห็นว่ารัฐธรรมนูญมีความสำคัญในระดับปานกลาง ให้ความสำคัญกับระบบและตัวบุคคลในสัดส่วนใกล้เคียงกัน นักการเมืองในอนาคตต้องเป็นผู้เสียสละ ทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชน นักการเมืองมีทั้งดีและไม่ดี แต่ส่วนมากจะไม่ดีและน่ารังเกียจ เพราะเล่นพวกพ้อง ผลัดกันกอบโกย ไม่จริงใจ คิดว่ากฎหมายอาญามาตรา 112 ยังต้องมีอยู่เพื่อปกป้องภาพลักษณ์และสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่ให้ถูกหมิ่นประมาทหรือถูกทำลายไป มองว่าการเมืองกับเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกัน แต่ก็มีปัจจัยอื่นประกอบด้วย ข้อกังวลหลักคือเรื่องการคอร์รัปชัน ปัญหาความเหลื่อมล้ำพอจะแก้ไขได้หากอาศัยอำนาจหรือผู้มีอำนาจผลักดัน แต่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและไม่่ง่ายนัก เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมชั้นการสืบสวนและสอบสวนโดยตำรวจมีความเป็นธรรมน้อยกว่าในชั้นศาล ทำให้เมื่อคดีมาถึงชั้นศาลแล้ว ศาลไม่สามารถอำนวยความสะดวกยุติธรรมได้ และในบางครั้งกระบวนการยุติธรรมก็ไม่เป็นอิสระ มองกระแสของคนในสังคมในเรื่องของการย้ายประเทศเป็นเรื่องไร้สาระ การพูดคุยกันเพื่อลดความขัดแย้งต้องอยู่บนหลักเหตุผล ข้อเท็จจริง และเกิดข้อตกลงร่วมกัน หากไม่สำเร็จต้องใช้อำนาจบังคับ บางครั้งการพูดคุยก็สู้การลงมือทำไม่ได้

⁴ผลสำรวจนี้ เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อหาจุดร่วม เข้าใจจุดต่าง และคนหลักขณะเฉพาะในคนรุ่นกลาง (35-54 ปี) โดยเริ่มจากกลุ่มเพื่อนและเพื่อนของเพื่อน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จึงจำกัดอยู่ในกลุ่มที่มีการศึกษาค่อนข้างสูงและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

2. กำหนดีของตัวเองให้ดีที่สุด สักคนสันติสุข (Constructive)

เป็นกลุ่มบุคคลที่อยากเห็นสันติสุขในสังคม เชื่อในการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มจากมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เห็นว่ารัฐธรรมนูญมีความสำคัญมาก ให้ความสำคัญกับระบบที่ดีมากกว่าผู้นำที่ดี แต่ทั้งสองปัจจัยยังต้องมีควบคู่กัน เห็นว่านักการเมืองเป็นอาชีพหนึ่งที่มีหน้าที่เป็นผู้แทนผลักดันกฎหมายสำคัญ ควรเป็นคนที่ม่ประสบการณ์และวิสัยทัศน์ ภาพลักษณ์ของนักการเมืองเป็นภาพสะท้อนมุมมองที่คนมีต่อการเมืองและระบบการเมือง หากมีการจัดการที่ดีและมุมมองต่อการเมืองในเชิงบวกจะส่งเสริมให้คนที่มีความดีและวิสัยทัศน์เข้าสู่อาชีพนักการเมืองมากขึ้น มองว่ากฎหมายอาญามาตรา 112 ควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับยุคสมัยและไม่นำมาเป็นเครื่องมือทางการเมือง มองว่าเศรษฐกิจและการเมืองมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน การคอร์รัปชัน การเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้อง และความสามารถอันจำกัดในการบริหารของรัฐบาลเป็นการฉุดรั้งเศรษฐกิจ ปัญหาความเหลื่อมล้ำสามารถแก้ไขได้โดยใช้อำนาจในการปรับปรุงโครงสร้างเศรษฐกิจ เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมไม่เป็นอิสระและไม่เชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม มองปรากฏการณ์การย้ายประเทศเป็นสิทธิส่วนบุคคล เชื่อในการพูดคุยกันในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมอง เข้าใจความคิดที่แตกต่างและหลากหลาย โดยต้องมีกติกาบางอย่างร่วมกัน หากการพูดคุยยังแก้ปัญหาไม่ได้ทั้งหมด สนับสนุนการพูดคุยต่อไป เพื่อนำไปสู่การวางแผนปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

3. ไม่สยบยอมต่อความไม่ถูกต้อง ต้องการการเปลี่ยนแปลง

(Change Now) เป็นกลุ่มบุคคลที่เห็นโลกกว้าง ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการยอมรับความแตกต่าง ไม่สยบยอมต่อความไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม เห็นว่ารัฐธรรมนูญมีความสำคัญมากและเศรษฐกิจกับการเมืองมีความเกี่ยวข้องกันในระดับสูง ระบบที่ดีสำคัญกว่าผู้นำที่ดี เพราะระบบทำให้ตรวจสอบผู้นำได้และจะสร้างผู้นำที่ตรวจสอบได้ต่อไป เห็นว่านักการเมืองเป็นอาชีพที่ต้องมีความรู้ความสามารถ สามารถต่อรองและรักษาผลประโยชน์ของประชาชนได้ รวมทั้งตรวจสอบนักการเมืองได้ (Accountability) แต่ก็ยังมีความคิดเห็นว่านักการเมืองยังไม่มีความเป็นมืออาชีพ และเข้ามาเป็นผู้แทนเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ควรยกเลิกกฎหมายอาญามาตรา 112 หรือต้องปรับปรุง เพราะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เห็นว่าสภาพเศรษฐกิจมีปัจจัยอื่นมาเป็นส่วนประกอบนอกเหนือจากการเมืองภายในประเทศ เช่น การค้าการลงทุนจากต่างประเทศ ความสามารถในการบริหารเศรษฐกิจ และโครงสร้างเศรษฐกิจส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจด้วย ปัญหาความเหลื่อมล้ำสามารถแก้ไขได้โดยการปรับปรุงโครงสร้าง ระบบ และกติกา การให้ความรู้กับสังคมควบคู่กันก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ แต่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา ไม่มีความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม เห็นว่ากระบวนการยุติธรรมไม่มีความเป็นอิสระและขาดความน่าเชื่อถือ ส่วนปรากฏการณ์ย้ายประเทศเป็นสิทธิส่วนบุคคลและการโยกย้ายเป็นเรื่องปกติในฐานะพลเมืองโลก หากมีโอกาสก็อยากย้ายเช่นกัน แต่ด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถวางแผนได้ เห็นด้วยที่ต้องมีการพูดคุยเพื่อนำไปสู่การทำความเข้าใจกันและสร้างความเปลี่ยนแปลง แต่บางครั้งการพูดคุยก็ยังไม่ใช่ทางเลือก

ลักษณะร่วมที่สำคัญของคนรุ่นกลาง

ต้องการเห็น
การเปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็ว
และฉับพลัน
ในการเมืองไทย

มุมมอง
ที่มีต่อ
นักการเมือง
ค่อนข้าง
ติดลบ

มองว่า
ปัญหาเศรษฐกิจ
เป็นผลจาก
การเมือง

เชื่อว่า
ความเหลื่อมล้ำ
เป็นปัญหาที่แก้ไขได้
หรือลดลงได้

ปัญหาเร่งด่วน
ที่ต้องแก้ไขในเวลานี้
คือ**เรื่องปากท้อง**
แล้วจึงตามมาด้วยเรื่อง
การเมือง

มองว่า
กระบวนการยุติธรรม
ในประเทศไทย
มีปัญหา

เชื่อว่าการพูดคุย
ช่วยแก้ปัญหา
แต่มีเงื่อนไข
คือเปิดใจ รับฟัง
และมีสภาพแวดล้อม
ที่พร้อม

วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับคนรุ่นกลาง

เมื่อวิเคราะห์จากลักษณะความคิดและความเชื่อ การสื่อสารที่จะมีประสิทธิภาพกับคนรุ่นกลางต้องยอมรับในความแตกต่างและมุ่งให้ความสำคัญกับความเหมือน ใช้การสื่อสารแบบผสมผสาน คือใช้ทั้งข้อเท็จจริง ข้อมูล เหตุและผล และตามด้วยความรู้สึกร่วมที่สำคัญ

มีความคิดและความเชื่อ
ที่หลากหลาย แต่มีแนวโน้ม
จะเป็นผู้เชื่อมโยงที่ดี
กับกลุ่มต่างความคิด
ต่างวัย เพราะเปิดใจ
เข้าใจคนหลากรุ่น
และพร้อมร่วมกันแก้ไข

Connector

ให้ความสำคัญ
กับความสงบสุข
การทำหน้าที่ ความดี
ความถูกต้อง ต้องกระตุ้นให้
take action
อย่างสร้างสรรค์
โดยจุดประกาย
จากประเด็นสำคัญ
สร้างเวทีร่วมแบบไม่เอิกเกริก
ให้สามารถแสดงออกได้

Take Action

บางเรื่องที่ค่อนข้าง
Sensitive เช่น ม.112
การย้ายประเทศ
ให้ยอมรับในความต่าง
มุ่งเน้นจุดร่วม
ที่มีมากมาย

Common Ground

ใช้การสื่อสารแบบ
ผสมผสาน
คือใช้ข้อมูล
เหตุและผลนำ และ
ตามด้วยความรู้สึกร่วม

Head & Heart

กลุ่มรุ่นเล็ก : จากกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามลักษณะความคิดความเชื่อได้เป็น 3 ลักษณะ

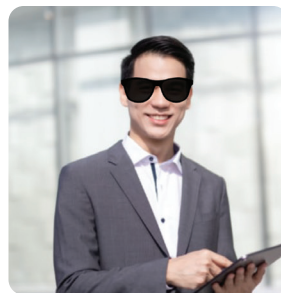
THE PERSONAS: 3 ลักษณะตัวตนของกลุ่มรุ่นเล็ก

Persona 1
SHOUT FOR CHANGE
เชื่อในพลังของประชาชน

Persona 2
QUIET CHANGE MAKER
แสวงหาความเท่าเทียม

Persona 3
STABILITY SEEKER
การต่อสู้ไม่คุ้มค่า จ่ายอม

1. เชื่อในพลังประชาชน (Shout for Change) เป็นกลุ่มผู้นำที่ส่งเสียงเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงโดยลงแรงเอง หรือเรียกร้องให้ผู้อื่นแสดงออก ส่วนใหญ่เติบโตมาในครอบครัวที่ส่งเสริมให้แสดงออก แต่มีบางส่วนที่เลือกจะขัดแย้งกับครอบครัวเพื่อได้แสดงออก มีต้นทุนหรือค่าเสียโอกาสในการแสดงออกต่ำ มีความมั่นคงในเศรษฐกิจ เช่น เป็นผู้ประกอบการทำงานภาคประชาสังคม ทำงานอิสระ หรืออยู่ในวัยเรียนที่ยังไม่ต้องมีความกังวลเรื่องเศรษฐกิจ มีความมุ่งมั่นในการสร้างความเปลี่ยนแปลงและเชื่อในพลังของประชาชน ไม่ให้คุณค่ากับการรักษาหน้า เชื่อในความตรงไปตรงมา ยึดมั่นในความเท่าเทียมและเสรีภาพในการแสดงออก รู้สึกว่าผู้ใหญ่ที่ไม่รับฟังคือผู้ใหญ่ที่ไม่มีคุณภาพ ตั้งแง่กับผู้ใหญ่ ต่อรองกับผู้อำนาจโดยตรงไม่ได้ จึงต้องแสวงหาแรงสนับสนุนจากที่อื่นมากดดัน เช่น โซเชียลมีเดีย การแสดงออกจึงเป็นลักษณะแตกต่างไปจากแบบแผนเดิม ๆ อาจใช้การล้อเลียน การเล่นตลก การใช้คำหยาบ เพราะว่าการสื่อสารเช่นนี้ทำให้เกิดการกระจายตัวได้เร็วกว่า (Viral) และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงได้เร็ว

2. แสวงหาความเท่าเทียม (Quiet Change Maker) ผู้เข้าร่วมในกระแสการเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ได้แสดงออกโดยตรงไปตรงมา ให้การสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เช่น ช่วยรวบรวมองค์ความรู้ บริจาคเงิน กระจายข่าวสาร พยายามสร้างการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรและครอบครัวของตนเอง ส่วนใหญ่เติบโตมาในครอบครัวที่ส่งเสริมให้แสดงออก มีบางส่วนที่ครอบครัวไม่สนับสนุนและอดทนไม่แสดงออกอย่างโจ่งแจ้ง มีต้นทุนในการแสดงออกระดับหนึ่ง แต่ก็ได้ฟังพาระบบมากนัก มีความมุ่งมั่นสูง และพยายามหาช่องทางที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงจากภายในองค์กรหรือในช่องทางที่เป็นทางการ เรียนรู้ที่จะสื่อสารกับผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจ และมีความอดทนเพียงพอที่จะสื่อสารกับผู้ใหญ่ บางคนใช้วิธีดี้อเจิบ (หากมีอำนาจต่อรองมากพอ)

3. การต่อสู้ไม่คุ้มค่า จำยอม (Stability Seeker) แม้จะสนับสนุนความเปลี่ยนแปลง แต่กังวลว่าการแสดงออกจะกระทบต่ออนาคตของตัวเอง บางคนสร้างตัวตนปลอมในโลกโซเชียลหรือแสดงออกกับเฉพาะคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่ไว้ใจ บางคนไม่มีความสนใจในเรื่องการเมืองและสังคมมากนัก มีพื้นฐานมาจากความไม่ยากกว่านวย แต่อาจเริ่มปรับเปลี่ยนอันเนื่องมาจากกระแสสังคม ครอบครัวมักไม่ส่งเสริมให้แสดงออกหรือคัดค้านการแสดงออก หรืออาจมีประสบการณ์ที่ทำให้ต้องระมัดระวังความขัดแย้งมาก มีฐานะค่อนข้างมั่นคง ต้นทุนในการแสดงออกสูง ทำงานในระบบราชการหรือมุ่งหวังจะสอบเข้าทำงานในส่วนราชการ หรือทำงานลักษณะที่มีความก้าวหน้าขึ้นอยู่กับชื่อเสียงของตนเอง เช่น นักแสดง ศิลปิน การต่อสู้จึงไม่คุ้มค่าและอยู่ในภาวะจำยอม อาจมีความรู้สึกผิดลึก ๆ ในใจ ไม่ค่อยไว้ใจผู้ใหญ่ บางคนเลิกสวงวนทำที่จนกว่าจะมีจังหวะ เช่น กระแสสังคมเปลี่ยนหรือเมื่อผู้ใหญ่ในองค์กรหรือในครอบครัวเปิดโอกาสให้แสดงออก

ลักษณะร่วมที่สำคัญของคนรุ่นเล็ก

ภูมิหลัง

เติบโตมาท่ามกลาง
ความขัดแย้ง
ทางการเมือง
ยาวนาน

ใช้ชีวิตภายใต้สภาวะ
ทางเศรษฐกิจที่ท้าทาย
ท่ามกลางกระแส
การเปลี่ยนแปลง
อย่างฉับพลัน
ของยุคดิจิทัล หรือ
Digital Disruption

เป็นกลุ่มบุคคล
ที่**ถูกตอกย้ำ**
ให้**ต้องทันโลก**
และ**มีความสามารถ**
รอบด้าน

สามารถเข้าถึงสื่อ
ได้หลากหลายทั้งไทย
และต่างประเทศ
ใช้สื่อทางออนไลน์
ได้อย่างคล่องแคล่ว

ไม่อยากติดอยู่ใน**ระบบ**
ของวิชาชีพและ
การจ้างงานแบบดั้งเดิม
มีความสนใจ
ในลักษณะอาชีพใหม่ ๆ
หรือความฝันในรูปแบบ
ที่แตกต่างไปจาก
คนรุ่นก่อน

ความคิดเห็น

มีความรู้สึก
ว่าพลเมืองที่**ต้องตื่นตัว**
ทางการเมือง
และ**การต่อสู้**
เพื่อสิทธิเสรีภาพ
เป็นสิ่ง**ที่****น่า****ยกย่อง**

เชื่อว่า
“ชาติคือประชาชน”
และ **“ถ้าการเมืองดี...
เรื่องต่าง ๆ จะดี”**

ไม่ต้องการแก้ปัญหา
แค่ในระดับปัจเจก
แต่**ต้องการ**
แก้ไขที่ระบบ

มีความรู้สึก
คับแค้นกับสังคมที่มี
ความเหลื่อมล้ำสูง
การเมืองไม่เป็นธรรม
และไม่ไว้ใจกระบวนการ
ยุติธรรม

ไม่อยากอยู่กับ
ความรู้สึกจำยอม
และ**อยากมีส่วนร่วม**
ในการแก้ไขปัญหา

ไม่ไว้ใจ**ผู้ใหญ่**
จึงรู้สึก**ว่า**ต้องจับมือ
กับรุ่นตัวเองไว้แน่น ๆ

มีเครื่องมือ
ในการตั้งคำถาม
เชิงโครงสร้างมาก
แต่รู้สึก**ว่า**ไม่มีเครื่องมือ
ในการหาทางออก

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับคนรุ่นเล็ก

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพกับคนรุ่นเล็ก คือต้องมีความเข้าใจว่าคนรุ่นเล็กเติบโตมากับความรู้สึกสิ้นหวังต่ออนาคตของประเทศและอนาคตของตัวเอง คนรุ่นเล็กได้เห็นโลกกว้างโดยทางสื่อโซเชียลมีเดีย และมีความเชื่อว่าโลกกำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความกลัวว่าประเทศไทยจะหยุดอยู่กับที่ และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกได้ทัน นอกจากนี้คนรุ่นเล็กมีความทุกข์ร่วมกันคือรู้สึกว่าผู้ใหญ่เข้าใจไม่ได้ และไม่สามารถหวังได้ว่าผู้ใหญ่จะช่วยปहुทางที่ดีให้กับอนาคตของตน การสื่อสารกับคนรุ่นเล็กนอกจากจะต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมที่เติบโตมาแล้ว ยังต้องมองให้ทะลุท่าที่การแสดงออกที่บางคนอาจจะก้าวร้าวหยาบคาย และสื่อสารด้วยเหตุผล และข้อมูลที่ชัดเจน การอ้างข้อมูลจากตัวบุคคลแต่เพียงอย่างเดียวเป็นเรื่องไม่น่าเชื่อถือสำหรับคนรุ่นเล็ก การสื่อสารต้องแสดงออกให้คนรุ่นเล็กเห็นว่าเราเคารพกันและกันในฐานะมนุษย์ที่เท่าเทียมกันจึงจะสามารถเปิดใจพูดคุยกันได้ คนรุ่นเล็กจะรู้สึกอุ่นใจหากเห็นท่าทีที่เปิดกว้างจากผู้ใหญ่

เข้าใจ

เข้าใจความรู้สึก
สิ้นหวังกับอนาคต
เข้าใจความทุกข์ของคนรุ่นนี้
ที่ไม่ไว้ใจผู้ใหญ่

กลัวโลกเก่า มากกว่าโลกใหม่

เข้าใจความต้องการ
เปลี่ยนแปลง

อย่าเหมารวม

มองให้ทะลุท่าที่การแสดงออก
ที่เหมือนจะก้าวร้าว
หยาบคาย

เน้นเหตุผลและข้อมูล

คนรุ่นนี้ต้องการข้อมูล
และเหตุผลที่ชัดเจนในการถกเถียง
การอ้างตัวบุคคลไม่น่าเชื่อถือ

มีความเท่าเทียม

แสดงออกให้เขาเห็นว่าเรา
ต่างเคารพกันและกัน
ในฐานะมนุษย์ที่เท่าเทียม

เปิดกว้างรับฟัง

คนรุ่นเล็กจะรู้สึกอุ่นใจมาก
หากเห็นท่าที
ที่เปิดกว้างจากผู้ใหญ่

สรุปความขัดแย้งหลัก⁵

เมื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะความคิดและความเชื่อของคนต่างรุ่น จึงนำไปสู่ การหาข้อสรุปถึงความขัดแย้งหลักของคนต่างรุ่น โดยแบ่งความขัดแย้ง ออกเป็น 2 ลักษณะ

SUBSTANCE ความขัดแย้งเชิงเนื้อหาสาระ		FORMS of communications ความขัดแย้งเชิงรูปแบบการสื่อสาร
<ul style="list-style-type: none">• โมโนทัศน์ต่อบทบาท “รัฐ vs. พลเมือง”• ความเข้าใจและความคาดหวังเรื่อง “ความเท่าเทียม”• ความเข้าใจและความคาดหวังต่อ “ประชาธิปไตย”• ความสำคัญระหว่าง “คน” vs. “ระบบ”• มุมมองต่อ 3 สถาบันหลักของชาติ		<ul style="list-style-type: none">• การเรียกร้องสาธารณะ vs. การพูดในที่ลับ• ความตรงไปตรงมา vs. ความนุ่มนวลรักชานหน้า

1. ความขัดแย้งในเชิงเนื้อหาสาระ (Substance) คือ ความเชื่อและความคิด ที่แตกต่างกันในเชิงเนื้อหาแท้ แก่นสาร สาระสำคัญ อันนำไปสู่ผลลัพธ์หรือ ข้อเรียกร้องที่แตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น คือ

1.1 โมโนทัศน์ต่อบทบาทของ “รัฐ” และ “พลเมือง” คือ ความคิดที่แตกต่างกัน ต่อการมองบทบาทของรัฐกับพลเมืองหรือความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน กับรัฐ คนรุ่นก่อนมักมีความเชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน เป็นลักษณะของ “ผู้ดูแล” กับ “ผู้ได้รับการดูแล” คือรัฐมีหน้าที่ดูแลประชาชน ส่วนประชาชนเป็นผู้ที่ได้รับการดูแลจากภาครัฐ มีลักษณะผู้ปกครองกับลูก คนรุ่นก่อนจึงมักมีความเชื่อว่า รัฐที่ดีต้องดูแลประชาชนอย่างดี แต่ด้วยความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ ทำให้ผู้ที่ได้รับการดูแลในฐานะประชาชน มีความอดทนอดกลั้นต่อการบริการของภาครัฐที่ยังไม่ตรงตามความต้องการ ได้มากกว่าคนรุ่นอื่น และมีความรู้สึกว่ประชาชนมีหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือรัฐ

⁵ในการสรุปความขัดแย้งหลักเพื่อให้มองภาพได้ชัดเจน จึงขอสรุปแยกเป็นคนสองรุ่น คือ คนรุ่นก่อนกับคนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นเพียงการแยกให้เห็นลักษณะโดยรวม แต่ไม่ได้หมายความว่า คนรุ่นก่อนและคนรุ่นใหม่จะมีความคิดและความเชื่อเช่นนั้นทุกคน

แต่ในทางกลับกัน คนรุ่นใหม่มักมองบทบาทของรัฐกับประชาชนในรูปแบบของ “ผู้ให้บริการ” กับ “ผู้ได้รับบริการ” หรือ “ผู้บริโภค” (Consumer) ซึ่งจ่ายค่าบริการในรูปแบบของภาษี ดังนั้น เมื่อเกิดการบริการที่ไม่ดีพอ หรือไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค ผู้บริโภคย่อมมีสิทธิที่จะเลือกใช้บริการอื่น ซึ่งเกิดขึ้นให้เห็นแล้วในปรากฏการณ์อยากย้ายประเทศของคนรุ่นใหม่ ตัวอย่างที่ทำให้เห็นภาพชัดต่อมุมมองที่ต่างกันในนี้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน คนรุ่นก่อนมีความคิดว่าครูมีหน้าที่ต้องให้ความรู้กับนักเรียน ส่วนนักเรียนมีหน้าที่ต้องเชื่อฟังและเคารพคุณครู แต่คนรุ่นใหม่มักมองว่านักเรียนเป็นผู้ใช้บริการจึงมีสิทธิเลือกครู และรัฐเป็นผู้ให้บริการทางการศึกษา โดยต้องจัดสรรบริการที่ดีจากภาษีของประชาชน เป็นต้น

1.2 ความเข้าใจและความคาดหวังเรื่อง “ความเท่าเทียม” คนรุ่นก่อนตีความคำว่า “ความเท่าเทียม” โดยดูในเชิงผลลัพธ์ (Equality of Outcome) ซึ่งในความเป็นจริง ผลลัพธ์ที่เกิดกับแต่ละบุคคลไม่มีทางจะเท่าเทียมกัน ทำให้คนรุ่นก่อนมีความเชื่อว่า ความเท่าเทียมเช่นนี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง เช่น เป็นไปไม่ได้ที่ทุกคนจะมีรายได้เท่ากัน เป็นไปไม่ได้ที่ทุกคนจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีเท่ากัน และบางครั้งมองไปถึงว่าเป็นเรื่องของบุญบาป เป็นเรื่องธรรมชาติที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่มีเหตุผลที่จะต้องไปแก้ไข ในขณะที่คนรุ่นใหม่มักตีความคำว่า “ความเท่าเทียม” เป็นเรื่องของโอกาส มากกว่าความเท่าเทียมเชิงผลลัพธ์ ซึ่งหมายถึง ไม่ว่าจะผลลัพธ์จะเป็นเช่นไร แต่คนทุกคนควรได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดี เข้าถึงการศึกษที่ดี เข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ มีความเป็นมนุษย์เท่ากัน มีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน ไม่ว่าจะชาย หญิง LGBTQIA+ เป็นต้น คนรุ่นใหม่จึงให้ความสำคัญกับเรื่องของรัฐกับสวัสดิการอย่างมาก

1.3 ความเข้าใจและความคาดหวังต่อ “ประชาธิปไตย”

คนรุ่นก่อนเชื่อว่าคุณค่าของประชาธิปไตยขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ และประชาธิปไตยแบบไทย ๆ เป็นสิ่งที่มีอยู่จริง คนรุ่นก่อนบางกลุ่มจึงอาจสนับสนุนสิ่งที่ไม่ตรงกับหลักการประชาธิปไตยสากล อย่างการทำรัฐประหาร เพื่อให้การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสามารถลุล่วงไปได้ และอาจเป็นเพราะคุ้นชินกับการมีรัฐประหารในประเทศไทยมาอย่างยาวนานและทหารมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองไทยมาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นประเพณีส่วนหนึ่งของประชาธิปไตยแบบไทย ๆ ในขณะที่คนรุ่นใหม่ไม่เชื่อว่าประชาธิปไตยแบบไทย ๆ มีอยู่จริง ประชาธิปไตยเป็นคุณค่าสากลที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในประเทศ ดังนั้นการทำรัฐประหารจึงเป็นสิ่งที่คนรุ่นใหม่ไม่ยอมรับและรู้สึกที่ไม่ชอบธรรม นอกจากนี้ คนรุ่นก่อนมักจะมองว่า ประชาธิปไตยมีคุณค่าต่อเมื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี ถ้าประชาธิปไตยทำให้การเมืองมั่นคง ทำให้เศรษฐกิจดี ประชาธิปไตยก็จะดี แต่เมื่อใดก็ตามที่ประชาธิปไตยนำไปสู่การทุจริต นำไปสู่ความไม่สงบ ประชาธิปไตยย่อมไม่ดี แต่คนรุ่นใหม่มองว่าคุณค่าของประชาธิปไตยอยู่ในตัวของมันเอง แม้ว่า ณ เวลานั้นประชาธิปไตยอาจจะนำไปสู่รัฐบาลที่บริหารเศรษฐกิจไม่ดี นำไปสู่รัฐบาลที่มีการทุจริต แต่การมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เคารพความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพมีความชอบธรรมในตัวเอง

1.4 ความสำคัญระหว่าง “คน” กับ “ระบบ” คนรุ่นก่อนมักให้ความสำคัญกับการพึ่งพา “คนดี” เพราะมีภาพจำของนักการเมืองที่ไม่ดี จึงจำเป็นต้องหาคนดีมาปกครอง เมื่อได้คนดีมาบริหารบ้านเมือง ประเทศก็จะดีตามมา ในขณะที่คนรุ่นใหม่มักมองว่า สิ่งสำคัญไม่ใช่การพึ่งพาคน แต่คือ “ระบบ” ถึงแม้คนรุ่นใหม่จะต้องการการเปลี่ยนแปลง แต่ไม่ต้องการพึ่งพากลไกนอกกระบวนการประชาธิปไตย ถึงแม้วิธีการเช่นนี้อาจจะสามารถหาคนที่ดีและมีความสามารถมาแก้ไขปัญหาของประเทศได้ก็ตาม คนรุ่นใหม่เชื่อว่าระบบที่ดีสามารถจัดนักการเมืองไม่ดีออกไปได้ในที่สุด การให้ความสำคัญกับระบบของคนรุ่นใหม่ จะเห็นได้ชัดจากกรณีที่มีคนมีน้ำใจช่วยบริจาคเข้าโครงการ เป็นเรื่องน่ายินดี เพราะแสดงให้เห็นถึงต้นตอของปัญหาว่า เหตุใดระบบขนส่งสาธารณะของประเทศไม่ทำให้ดีเท่านี้ได้ เป็นต้น

1.5 มุมมองต่อสถาบันหลักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จะเห็นได้ว่าคนรุ่นก่อนเติบโตมาในยุคสงครามเย็น ทำให้หวาดระแวงการแทรกแซงของต่างชาติ ส่วนคนรุ่นใหม่เติบโตมาในโลกที่เส้นแบ่งระหว่างพรมแดนประเทศเริ่มจางลง เพราะเทคโนโลยีสามารถทำให้เข้าถึงสังคมนานาชาติได้ คนรุ่นก่อนจะมีความชาตินิยมสูง ในขณะที่คนรุ่นใหม่มีความตื่นตัวเวลามีเหตุการณ์หรือข่าวสารบ้านเมืองจากต่างประเทศและมีความเป็นสากลมากขึ้น มีความเป็นพลเมืองของโลกมากขึ้น ส่วนเรื่องศาสนา คนรุ่นก่อนจะมองว่าคนดีหรือการมีจริยธรรมส่วนหนึ่งจะต้องเป็นคนที่มีศาสนาด้วย ส่วนคนรุ่นใหม่มีสัดส่วนของคนที่ไม่นับถือศาสนาสูงมากขึ้น ซึ่งอาจเป็นอิทธิพลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทำให้รับรู้ข้อมูลว่าในปัจจุบันพลเมืองโลกมีจำนวนประชากรไม่นับถือศาสนาเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนสถาบันกษัตริย์นั้น คนรุ่นก่อนมองว่าเป็นสถาบันที่อยู่คู่ประเทศไทยมาอย่างยาวนาน เป็นวัฒนธรรมหลักที่สำคัญของประเทศ แต่คนรุ่นใหม่ที่มีความยึดมั่นในเรื่องของความเท่าเทียมกันสูงมากขึ้น บางส่วนจึงเริ่มมีการตั้งคำถามและเรียกร้องให้ปฏิรูปสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ความขัดแย้งในเชิงรูปแบบการสื่อสาร (Forms of Communication)

คือ ความเชื่อและความคิดที่แตกต่างกันในเชิงรูปแบบการสื่อสาร อันนำไปสู่ผลลัพธ์หรือข้อเรียกร้องที่แตกต่างกัน แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น

2.1 การเรียกร้องสาธารณะกับการพูดในที่ลับ

คนรุ่นก่อนเคยชินกับระบบอุปถัมภ์ เมื่อมีปัญหาอะไร มักจะใช้วิธีลอบถามคนที่รู้จักที่สามารถแก้ปัญหาให้ได้ จึงอาจจะรู้สึกเคยชินกับการพูดในที่ลับมากกว่า ในขณะที่คนรุ่นใหม่มองว่าการแสดงความเห็นผ่านพื้นที่สาธารณะอย่างเช่นโซเชียลมีเดีย เป็นวิธีการที่ทำให้เสียงของพวกเขาสะท้อนไปถึงผู้มีอำนาจที่สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วที่สุด จึงเกิดการเรียกร้องในที่สาธารณะหรือโซเชียลมีเดีย เพราะมีความเชื่อว่าทำให้คนมีอำนาจได้ยินเสียงพวกเขา

2.2 ความตรงไปตรงมากับความนุ่มนวลรักษาหน้า วัฒนธรรม

ของประเทศไทยคำนึงถึงความอาวุโสและความเกรงใจมายาวนาน คนรุ่นก่อนจึงรู้สึกเคยชินกับการสื่อสารระหว่างกันในแบบรักษาหน้าผู้อื่น แต่คนรุ่นใหม่ผู้เชื่อมั่นในความเท่าเทียมและมีความรู้สึกที่ถูกกดทับจากผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจมากกว่า ดังนั้น จึงชอบการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการใช้คำพูดที่รุนแรงจนเกิดการรับฟังระหว่างกันได้ยากยิ่งขึ้น

03

แนวทางการดำเนินโครงการ

เมื่อความขัดแย้งของคนต่างรุ่นส่วนหนึ่งมาจากลักษณะสภาพแวดล้อม และพื้นฐานในชีวิตที่ต่างกัน รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความคิด และความเชื่อที่ต่างกัน การแสวงหาแนวทางและเครื่องมือในการทำให้คนต่างรุ่นต่างความคิดสามารถสื่อสารให้เข้าใจและรับฟังกันได้มากขึ้น โดยหาจุดต่างในความเหมือน และหาจุดเหมือนในความต่าง จึงเป็นหนทางที่น่าจะลดความขัดแย้งลงได้ หรืออย่างน้อยก็สามารถอยู่ร่วมกับความขัดแย้งนั้นได้ด้วยความเข้าใจ มิใช่ด้วยการเอาชนะคะคานและสร้างความร้ายฉานแตกแยก

03-1 การใช้คู่มือสื่อสารข้ามรุ่น

สามารถอ่านคู่มือ 4E ได้ที่ tijrold.org/book/lets-get-together/ หรือสแกนเพื่อดาวน์โหลดคู่มือ

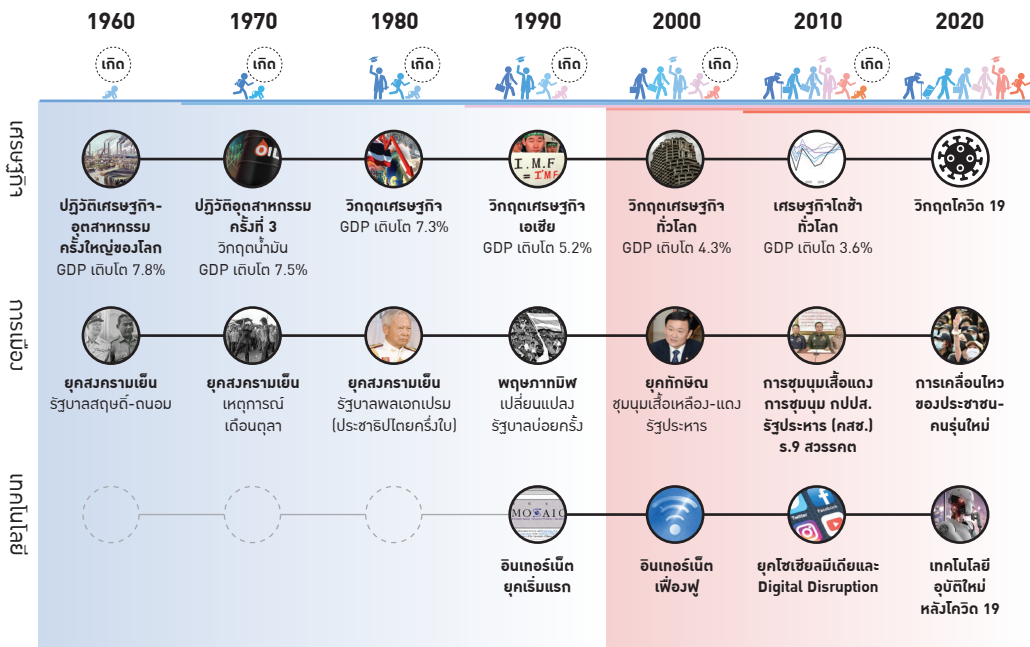
หัวใจของการใช้ “คู่มือ” หรือ “ไกด์บุ๊ก” คู่กับคนต่างรุ่นนี้ ไม่ใช่การ “หาความต่าง” ระหว่างรุ่น แต่เป็นการปรับ “จุดเริ่มต้น” ของการสื่อสารกัน ด้วยการยอมรับและเข้าใจว่า รุ่นเราและรุ่นเขาอาจมีประสบการณ์ชีวิตที่ต่างกัน และจากตรงนี้จะสามารถใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการหาจุดร่วมกันได้ แจกเช่นการมีเพื่อนชาวต่างชาติที่ตอนแรกต้องเปิดใจว่าเขาอาจมีมุมมองต่อโลกแตกต่างจากเรา แล้วค่อย ๆ เรียนรู้ว่าเรามีความคล้ายกัน หรือมีจุดร่วมกันมากกว่าที่เราคิด วิธีนี้ต่างกับวิธีที่เริ่มจากการสมมติว่า “เราต้องเหมือนกัน” ที่อาจทำให้เราใช้มุมมองของตนเองเป็นที่ตั้ง และทำให้บางครั้งพยายามไปบีบบังคับให้คนอื่นที่เรากำลังสื่อสารด้วยให้คิดเหมือนเราโดยไม่รู้ตัว จนกลายเป็นต้นตอของความขัดแย้ง

การสื่อสารระหว่างคนต่างรุ่นจึงควรคำนึงถึงหลักการ “4E” ดังนี้

1. Empathy: การสื่อสารควรอยู่บนฐานของความเข้าใจ

1.1 เราอาจโตขึ้นมาบนโลกคนละใบ สิ่งแรกที่ต้องเปิดใจรับ คือ การที่คนไทยแต่ละรุ่นเกิดมาในโลกที่ต่างกันมาก แม้จะเติบโตและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยเหมือนกัน พูดภาษาเดียวกัน แต่สภาวะเศรษฐกิจ การเมือง สภาพสังคมและเทคโนโลยี มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าแต่ก่อนมาก คนรุ่นก่อนควรเริ่มด้วยการยอมรับว่า เราอาจไม่เข้าใจความลำบากและความท้าทายที่คนรุ่นใหม่ต้องเจอ เช่นเดียวกับที่คนรุ่นใหม่เองก็ไม่เข้าใจปัญหาหลายอย่างที่คนรุ่นก่อนต้องเผชิญในอดีตที่ผ่านมา และการมีประสบการณ์ที่ต่างต่างกันนั้นอาจมีผลต่อมุมมองต่อโลก (World View) ที่ต่างกัน

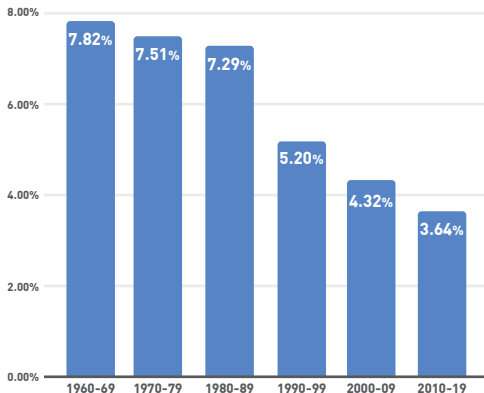
Empathy - เราเติบโตขึ้นมาบนโลกที่แตกต่างกันมากกว่าที่หลายคนคิด

อายุในปี 2020	วัยเด็ก	วัยรุ่น	เริ่มต้นทำงาน	ระดับผู้จัดการ	ระดับผู้จัดการอาวุโส	
60+	ปฏิวัติอุตสาหกรรม รัฐบาลสหราชอาณาจักร-เดนมาร์ก	วิกฤตราคาน้ำมัน สงครามเย็น, เหตุการณ์ 14 ต.ค. 2516, 6 ต.ค. 2519	เฟื่องฟู ปลายทศวรรษ 1980 รัฐบาลเปรู (ประชานิยมไทยครั้งใหม่), สงครามเย็น	เฟื่องฟู ต้นทศวรรษ 1990, วิกฤตการณ์ เอเชีย พฤษภาคมปีพ 2535, เปลี่ยนรัฐบาลบ่อย, IMF อินเทอร์เน็ตยุคแรก	เฟื่องฟู ต้นทศวรรษ 1990, วิกฤตการณ์ เอเชีย พฤษภาคมปีพ 2535, เปลี่ยนรัฐบาลบ่อย, IMF อินเทอร์เน็ตยุคแรก	วิกฤตการณ์เอเชีย ฟื้นตัว, วิกฤตการณ์โลก ทักษิณ, คนเสื้อแดง ยุคอินเทอร์เน็ต
40-55	วิกฤตราคาน้ำมัน สงครามเย็น, เหตุการณ์ 14 ต.ค. 2516, 6 ต.ค. 2519	เฟื่องฟู ปลายทศวรรษ 1980 รัฐบาลเปรู (ประชานิยมไทยครั้งใหม่), สงครามเย็น	เฟื่องฟู ต้นทศวรรษ 1990, วิกฤตการณ์ เอเชีย พฤษภาคมปีพ 2535, เปลี่ยนรัฐบาลบ่อย, IMF อินเทอร์เน็ตยุคแรก	วิกฤตการณ์เอเชีย ฟื้นตัว, วิกฤตการณ์โลก ทักษิณ, คนเสื้อแดง ยุคอินเทอร์เน็ต	เศรษฐกิจเติบโตช้า คนเสื้อแดง-เสื้อเหลือง, รัฐประหาร 2557 ยุคโซเชียลมีเดีย, Digital Disruption	วิกฤตโควิด 19 การเคลื่อนไหว ของคนรุ่นใหม่ โลกหลังยุคโควิด
30-39	เฟื่องฟู ปลายทศวรรษ 1980 รัฐบาลเปรู (ประชานิยมไทยครั้งใหม่), สงครามเย็น	เฟื่องฟู ต้นทศวรรษ 1990, วิกฤตการณ์ เอเชีย พฤษภาคมปีพ 2535, เปลี่ยนรัฐบาลบ่อย, IMF อินเทอร์เน็ตยุคแรก	วิกฤตการณ์เอเชีย ฟื้นตัว, วิกฤตการณ์โลก ทักษิณ, คนเสื้อแดง ยุคอินเทอร์เน็ต	เศรษฐกิจเติบโตช้า คนเสื้อแดง-เสื้อเหลือง, รัฐประหาร 2557 ยุคโซเชียลมีเดีย, Digital Disruption	วิกฤตโควิด 19 การเคลื่อนไหว ของคนรุ่นใหม่ โลกหลังยุคโควิด	
21-29	เฟื่องฟู ต้นทศวรรษ 1990, วิกฤตการณ์ เอเชีย พฤษภาคมปีพ 2535, เปลี่ยนรัฐบาลบ่อย, IMF อินเทอร์เน็ตยุคแรก	วิกฤตการณ์เอเชีย ฟื้นตัว, วิกฤตการณ์โลก ทักษิณ, คนเสื้อแดง ยุคอินเทอร์เน็ต	เศรษฐกิจเติบโตช้า คนเสื้อแดง-เสื้อเหลือง, รัฐประหาร 2557 ยุคโซเชียลมีเดีย, Digital Disruption	วิกฤตโควิด 19 การเคลื่อนไหว ของคนรุ่นใหม่ โลกหลังยุคโควิด		
15-20	วิกฤตการณ์เอเชีย ฟื้นตัว, วิกฤตการณ์โลก ทักษิณ, คนเสื้อแดง ยุคอินเทอร์เน็ต	เศรษฐกิจเติบโตช้า คนเสื้อแดง-เสื้อเหลือง, รัฐประหาร 2557 ยุคโซเชียลมีเดีย, Digital Disruption	วิกฤตโควิด 19 การเคลื่อนไหว ของคนรุ่นใหม่ โลกหลังยุคโควิด			

 เหตุการณ์ทางเศรษฐกิจ
  เหตุการณ์ทางการเมือง
  เหตุการณ์เทคโนโลยี

Thailand Average Annual GDP Growth

ไม่แปลกหากเราจะคิดต่าง

อายุ ≤ 30 ปี

เศรษฐกิจโตเฉลี่ย 3-4%
Digital disruption
โลกยุคผันผวน (VUCA)

ประชานิยมจำกัด,
โลกาภิวัตน์

อายุ ≥ 50 ปี

เศรษฐกิจโตเฉลี่ย >7%
ยุคอุตสาหกรรม
เกือบเป็นเสี้ยวที่ 5
ของเอเชีย

ประชานิยมจำกัด,
สงครามเย็น

สื่อแบบดั้งเดิม

จะเห็นได้ว่า ในด้านเศรษฐกิจและการเมือง คนไทยอายุต่ำกว่า 30 ปีเริ่มเรียนจบและเข้าตลาดแรงงานตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 เป็นต้นมา จะต้องเผชิญกับยุคที่เศรษฐกิจโตช้า เติบโตอยู่ที่ปีละ 3-4% เงินเดือนไม่ค่อยขยับ และเป็นช่วงที่การเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลเป็นไปอย่างรวดเร็ว (Digital Disruption) ซึ่งเป็นเหตุให้ทักษะที่เรียนในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยเริ่มไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน งานดี ๆ จึงหาได้ยากยิ่งขึ้น อนาคตต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนสูง นอกจากนี้ ในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา คนรุ่นนี้เติบโตมากับรัฐบาลเดี่ยวตลอด นักศึกษามหาวิทยาลัยในปัจจุบันใช้เวลา 40% ของชีวิตอยู่กับรัฐบาลปัจจุบัน ในความรู้สึกของคนรุ่นใหม่จึงไม่เคยได้สัมผัสประชาธิปไตยที่แท้จริง และเกิดความเชื่อว่า ความลำบากทางเศรษฐกิจนั้นมาควบคู่กับการไม่มีประชาธิปไตยที่แท้จริงในประเทศไทย ประสบการณ์ที่วันนี้แตกต่างจากสิ่งที่คนอายุ 50 กว่าปีขึ้นไปได้เผชิญอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสทำงานในยุคที่เศรษฐกิจไทยโตเฉลี่ย 7-8% ต่อปีจากการเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม (Industrialization) และการเติบโตของเมือง (Urbanization) ในช่วงปี ค.ศ. 1980-1990 ก่อนช่วงวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยเกือบจะได้เป็นเสือตัวที่ 5 ของเอเชีย สื่อที่มิในช่วงนั้นเป็นสื่อช่องทางปกติ ยังไม่มีโซเชียลมีเดีย แม้การเมืองยุคนั้นส่วนใหญ่อาจจะไม่ได้อยู่ในระบบประชาธิปไตยเต็มที่เช่นกัน แต่ในยุคที่เศรษฐกิจโตอย่างเข้มแข็งทำให้คนอาจไม่รู้สึกว่าการปกครองเป็นอุปสรรคสำคัญต่อโอกาสทางเศรษฐกิจและธุรกิจ จึงเกิดเป็นความเชื่อที่ว่าเรื่องการเมืองกับเศรษฐกิจสามารถแยกออกจากกันได้ ซึ่งแตกต่างจากมุมมองคนรุ่นใหม่ในปัจจุบัน

1.2 คนรุ่นใหม่แต่ละรุ่นก็แตกต่างกัน การสื่อสารระหว่างคนต่างรุ่นต้องเข้าใจว่าคนรุ่นเดียวกันมีความเหมือนและแตกต่างกัน การเห็นความต่างในความเหมือนเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้าใจ เช่น ในกลุ่มคนรุ่นใหม่ คนรุ่น First Jobber หรืออายุประมาณ 20 ปี ที่อาจจะอยู่ในช่วงทำงานสร้างเนื้อสร้างตัว มีความแตกต่างกับรุ่นนักเรียน (อายุประมาณ 15-22 ปี) พอสมควร ความลำบากของรุ่น First Jobber มักจะผูกโยงใกล้ชิดกับปัญหาเศรษฐกิจ อาจเป็นเพราะกำลังอยู่ในช่วงสร้างเนื้อสร้างตัว แต่กลับต้องเผชิญกับยุคที่เศรษฐกิจโตช้า ความเหลื่อมล้ำสูง การเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัลมีความเข้มข้น ตลาดงานเปลี่ยนแปลง ในขณะที่คนรุ่นนักเรียนจะมีรากฐานมาจากประเด็นเรื่องสิทธิเสรีภาพทางการเมืองทั้งระบบมากกว่าเรื่องประเด็นปากท้องโดยตรง ซึ่งอาจสะท้อนการที่เขาเติบโตมาโดยยังไม่เคยได้สัมผัสทั้งข้อดีและข้อเสียของระบอบประชาธิปไตย แต่ในขณะเดียวกันเป็นกลุ่มที่เข้าถึงข้อมูลอย่างมหาศาลจากโลกภายนอกผ่านช่องทางออนไลน์ที่อาจแตกต่างจากที่เรียนในโรงเรียนอย่างมหาศาล

1.3 คนรุ่นเดียวกันก็มีความหลากหลาย คนรุ่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นรุ่นใหญ่ รุ่นกลาง หรือรุ่นเล็ก ก็มีความแตกต่างหลากหลายกันด้วยเช่นกัน อย่างที่ได้วิเคราะห์ไว้ในตอนต้น ซึ่งอาจมีสาเหตุจากหลายปัจจัย เช่น ลักษณะการเลี้ยงดู ระบบการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ ฯลฯ การเหมารวมว่าคนในรุ่นต้องคิดแบบเดียวกันจะเป็นการขยายความขัดแย้ง แบ่งแยกให้แตกต่างมากยิ่งขึ้น

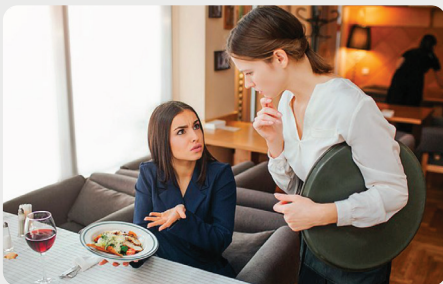
2. Equality: ทอรับเรื่องการอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน

2.1 เพื่อนคู่คิดต่างวัย (Equal Partner) คนทุกรุ่นคงไม่ปฏิเสธว่าสนับสนุนความเท่าเทียมกัน แต่ความเท่าเทียมกันในความหมายของคนต่างรุ่น อาจมีความแตกต่างกัน เช่น ในมิติของการทำงานร่วมกัน การพูดคุยกัน ในโต๊ะอาหาร ในห้องประชุม คนรุ่นใหม่จะไม่ชอบการแบ่งชนชั้นลำดับอาวุโส ในขณะที่คนรุ่นก่อนจะรู้สึกว่าการมีลำดับอาวุโสไม่ใช่เรื่องผิดปกติ เพราะเติบโตมาในยุคที่มีลำดับชั้น ลำดับอาวุโส คนรุ่นก่อนกับคนรุ่นใหม่จึงมีมุมมองในเรื่องนี้แตกต่างกันมาก ดังนั้น หากจะสื่อสารกัน คนรุ่นก่อนต้องระมัดระวัง เรื่องของการแบ่งลำดับอาวุโส เพราะว่าคนรุ่นใหม่จะค่อนข้างอ่อนไหว หากคิดว่าเขาขาดความรู้ด้านนี้หรือประสบการณ์ด้านนี้จริง ๆ ให้สื่อสารกับเขา เหมือนที่พูดกับผู้ใหญ่อีกคนหนึ่งที่ขาดความรู้ด้านนั้น ๆ ไม่เอาความอาวุโส ไปกดดัน คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่อยากให้ความคิดของตนเองได้รับการฟัง และพิจารณาเทียบเท่ากับความเห็นของผู้ใหญ่ เสมือนเป็นเพื่อนคู่คิดต่างวัย ที่ยอมรับและเคารพซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ไม่ได้แปลว่าคนรุ่นก่อนต้องเห็นด้วย หรือให้นำหนักกับทุกความเห็นเท่ากันหมด เพียงแต่ต้องไม่มองข้ามหรือ ต้อยค่าความคิดเห็นนั้น ๆ บนหลักเพียงเพราะว่า “เด็ก” เป็นคนพูด แม้บางครั้ง ผู้ใหญ่อาจรู้สึกว่าตนเองมีประสบการณ์ชีวิตมากกว่าและรู้สึกว่าคนรุ่นใหม่ ยังขาดวุฒิภาวะ อาจต้องพยายามเปิดใจฟังโดยคำนึงถึงหลัก Empathy ว่าโลกนั้นเปลี่ยนไปมากและประสบการณ์ที่เราใช้อาจใช้ไม่ได้กับยุคนี้เสมอไป แต่ประสบการณ์ของคนรุ่นใหม่อาจตรงกับบริบทของยุคปัจจุบันมากกว่า

2.2 มุมมองเรื่องบทบาทและหน้าที่ของรัฐ คนต่างรุ่นมองความสัมพันธ์ระหว่าง “รัฐกับประชาชน” แตกต่างกัน คนรุ่นก่อนมองตัวเองเป็นพลเมือง มีหน้าที่ แต่ในสายตาของคนรุ่นใหม่ ภาครัฐคือคนที่ประชาชนเลือก เข้าไปทำงานแทนตน คือคนที่ประชาชนจ่ายภาษีจ้างเพื่อให้บริการกับทุกคน เสมือนเราเป็น “ลูกค้าในร้านอาหาร” ที่ร้านอาหารต้องคอยบริการ ซึ่งแตกต่างจากมุมมองที่ว่าประชาชนเป็นพลเมืองที่ต้องมีหน้าที่ “เพื่อชาติ” ถึงจะได้รับสิทธิต่าง ๆ หรือการต้องตระหนักถึงบุญคุณของภาครัฐ ในการช่วยเหลือตนและครอบครัว ดังนั้น ในสายตาของคนรุ่นใหม่จำนวนมาก การบ่น ตำหนิ ต่อว่ารัฐบาลจึงไม่ใช่เรื่องแปลก ไม่ใช่เรื่องร้ายแรง และการ “เอาแต่บ่น” ไม่ทำอะไรก็ไม่ใช่เรื่องผิด เสมือนเราไม่พอใจร้านอาหาร เราสามารถบ่นได้ เขียนตำหนิลงโซเชียลมีเดียได้ ขอคุยกับผู้จัดการได้ โดยไม่จำเป็นต้องลุกไปทำอาหารเอง การทำเช่นนี้ไม่ได้แปลว่าเกลียดชังร้านอาหารนี้ แต่ทำให้ร้านอาหารนั้นปรับปรุงบริการและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคคนอื่น ในทางกลับกัน การอดทนเก็บเงียบและยอมให้ความไม่ถูกต้องดำเนินไปต่างหากคือความเห็นแก่ตัวในสายตาของคนรุ่นใหม่ คนรุ่นใหม่ จึงไม่ได้มีมุมมองที่ตนเองเป็นผู้น้อยและรัฐเป็นผู้ใหญ่ แต่มีความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกัน และมุมมองนี้มีผลต่อวิธีการแสดงออกและสื่อสารของคนรุ่นใหม่ เช่นกัน

มุมมองต่อบทบาทและหน้าที่ของประชาชนกับรัฐ

คนรุ่นใหม่
“เราคือลูกค้า”

คนรุ่นเก่า
“เราคือพลเมือง มีหน้าที่”

3. Express: เปิดใจกับการแสดงออกและวิธีสื่อสาร อีกหัวใจสำคัญต่อการสื่อสารของคนต่างรุ่น คือ ต้องเข้าใจว่ารูปแบบวิธีการสื่อสารและแสดงออกของคนต่างรุ่นมีความแตกต่างกัน คนรุ่นใหม่มีวิธีการสื่อสารที่คนรุ่นก่อนไม่คุ้นเคย บางครั้งอาจดูตรงเกินไป หักหน้า หักหาญน้ำใจ บางครั้งดูหยาบคาย ซึ่งความรู้สึกไม่ชอบวิธีการสื่อสารของคนรุ่นใหม่ไม่ใช่เรื่องผิด แต่ความเข้าใจเหตุผลว่า “ทำไม” เขาถึงทำเช่นนั้นอาจช่วยในการคุยกันได้ดีขึ้น

“เสียงไม่ดังพอ
ยอมไม่มีใครได้ยิน”

3.1 เสียงเขาไม่มีใครได้ยิน คนรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อยได้ขึ้นมากับประสบการณ์ที่ว่า พูดยังเสียงเขา ในระบบไม่มีใครได้ยิน หรือกลับเจอผลกระทบทางลบต่อตัวเอง แต่การส่งเสียงดังในโซเชียลมีเดียแล้วผู้ใหญ่ได้ยินและอาจจะขยับตัวยังเป็นคนรุ่นใหม่ที่ไม่ได้มีทุนทางสังคม การส่งเสียงดังในสังคมอาจเป็นวิธีเดียวที่ทำให้เสียงของเขาได้รับการฟัง จึงเกิดปรากฏการณ์การโพสต์ลงโซเชียลมีเดียให้เกิดกระแสหรือมีการแชร์ต่อกันเป็นจำนวนมาก (Viral) ซึ่งต้องยอมรับว่าโพสต์ที่มักเป็นกระแส คือโพสต์ที่เป็นการตำหนิหรือใช้ถ้อยคำรุนแรงมากกว่าการให้เหตุผลกลาง ๆ แบบไม่เจือปนอารมณ์ จึงเกิดมาตรฐานว่าหากอยากอยู่รอดต้องสื่อสารให้ผู้ใหญ่ได้ยิน ในเมื่อการสื่อสารทางตรงแล้วไม่ได้ยินหรือไม่ถูกรับฟัง การจะสื่อสารให้ผู้ใหญ่จึงต้องเป็นการแสดงออกค่อนข้างรุนแรง อย่างไรก็ตาม วัฒนธรรมการสื่อสารเช่นนี้อาจไม่ใช่วิธีการที่มีประสิทธิภาพในระยะยาว อีกทั้งยังมีแง่ลบที่คล้ายกับการข่มเหงรังแก (Bully) ซึ่งคนรุ่นใหม่เองก็ไม่ได้ชอบการข่มเหงรังแกหรือการถูกกดทับ คนรุ่นก่อนจึงต้องอธิบายให้คนรุ่นใหม่เข้าใจถึงปัญหาของวัฒนธรรมการสื่อสารเช่นนี้ ในขณะเดียวกันก็ต้องเปิดพื้นที่ปลอดภัยในระบบให้คนรุ่นใหม่สามารถพูดแล้วเสียงของเขาได้รับการฟัง

3.2 พุดตรง เปิดเผย โปร่งใส คนรุ่นใหม่มักให้ความสำคัญกับ “ความโปร่งใส” มากกว่าการ “รักษาหน้า” ในขณะที่คนรุ่นก่อนอาจเคยชินกับมารยาทของการรักษาหน้า เช่น หากผู้ใหญ่ในที่ประชุมพูดผิดหรือมีคนที่มีความเห็นแตกต่างกัน ควรไปคุยกันภายหลังมากกว่ามาถกเถียงกันต่อหน้าคนอื่น แต่คนรุ่นใหม่หลายคนมองว่า การพุดตรงอย่างเปิดเผยดีกว่า เพราะทำให้แก้ไขข้อผิดพลาดได้เร็ว เปิดโอกาสให้คนอื่น ๆ แสดงความเห็นได้ ในขณะที่การไปคุยกันลับหลังเป็นส่วนตัวอาจถูกมองว่าไม่มีประสิทธิภาพขาดความโปร่งใส และทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม คนรุ่นใหม่เองอาจต้องพยายามเข้าใจลักษณะการแสดงออกหรือการสื่อสารแบบ “หลังบ้าน” เช่นนี้ของผู้ใหญ่ ไม่เหมารวมว่าเป็นความพยายามจะปกปิดไม่จริงใจ แต่เป็นวัฒนธรรมที่อาจมีประสิทธิภาพในบางบริบท หากคนรุ่นใหม่ต้องการจะชักชวนให้คนรุ่นก่อนหันมาสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาและเปิดเผย ก็อาจจะต้องทำให้เห็นว่าความตรงไปตรงมานั้นเป็นไปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ไม่ได้เพื่อ “เล่นงาน” หรือ “หักหน้า” และอาจสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้เขาเกิดความสบายใจที่จะค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนการสื่อสาร

3.3 ถ้อยคำแสดงความเท่าเทียม คนรุ่นใหม่ชอบใช้ภาษาที่ผู้ใหญ่อาจมองว่าไม่สุภาพและไม่เคารพอนุรักษนิยม แต่ส่วนหนึ่งที่พวกเขาเลือกสื่อสารในรูปแบบนี้ไม่ใช่เพราะว่าตั้งใจจะลบหลู่ หรือต้องการแสดงความไม่เคารพต่อผู้ใหญ่ แต่สะท้อนความเชื่อที่ว่า การสื่อสารบางรูปแบบนั้นต่อยุ่ระบบลำดับอาวุโส และไม่มีสิทธิมีเสียงของผู้ย่อย ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าวิธีการสื่อสารนั้นถูกต้องเหมาะสม แต่อาจต้องเข้าใจว่าการแสดงออกที่ดูไม่สุภาพนั้นไม่ได้มาจากเจตนาไม่ดีหรือความไม่เคารพเสมอไป เพียงแต่สะท้อนระบบความคิดที่เปลี่ยนไป ในทางกลับกัน คนรุ่นใหม่ก็ควรต้องเข้าใจว่าคำพูดที่มีลักษณะสั่งสอนของผู้ใหญ่นั้นไม่ได้พุดจากความรู้สึที่ต้องการดูถูกหรือกดทับคนอายุน้อยกว่าเสมอไป เพียงแต่เป็นความเคยชินที่มาจากระบบความคิดดั้งเดิม และอาจมีความปรารถนาดีอยู่ในนั้น

4. Eco System: เข้าใจเรื่องระบบ คนรุ่นก่อนกับคนรุ่นใหม่มีมุมมองในเรื่องหน่วยของการวิเคราะห์แตกต่างกัน คนรุ่นก่อนมักมองที่ตัวบุคคล ดังคำพูดที่เราคุ้นชิน คือ เราทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุดพอแล้ว ต้องมีความอดทนหรือถ้าเราได้ผู้นำเป็นคนดี ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ระบบต่าง ๆ ก็จะได้ตามมา ส่วนคนรุ่นก่อนที่เข้าใจว่าปัญหาใหญ่อยู่ที่ระบบก็มักจะมองว่าระบบนั้นซับซ้อนและไม่เชื่อว่าลงมือแก้ระบบได้ ในขณะที่คนรุ่นใหม่ไม่ได้มีมุมมองที่ให้ความสำคัญกับบุคคลเช่นนั้น คนรุ่นใหม่เชื่อว่าปัญหาอยู่ที่ระบบ เหมือนดินไม่ดี ปลูกต้นอะไรก็ไม่ขึ้น เมื่อปัญหาอยู่ที่ระบบจึงต้องเปลี่ยนแปลงที่ระบบ และยังมีหวังต่อการสร้างความเปลี่ยนแปลงนั้นอีกด้วย (แม้คนรุ่นก่อนก็อาจจะมองว่าความหวังเช่นนี้มีได้ เพราะยังไม่เคยประสบความล้มเหลวในการพยายามเปลี่ยนแปลงระบบมาก่อน) การสื่อสารกันระหว่างคนต่างรุ่น อาจจะต้องถอยออกมาจากระดับบุคคล หากสื่อสารกันถึงปัญหาในเชิงโครงสร้าง เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำ คอร์รัปชัน หรือความไม่ยุติธรรม อาจพบจุดร่วมเดียวกันของคนต่างวัยก็เป็นได้

4.1 ไม่ใช่ไม่รู้ แต่ระบบกีดกัน ในขณะที่คนรุ่นก่อนอาจมองว่าคนรุ่นใหม่มักพร่ำบ่นเกี่ยวกับระบบและสภาพแวดล้อม แทนที่จะพยายามพัฒนาตนเอง คนรุ่นใหม่มักจะมองว่าในระบบที่ปิดโอกาส คนรุ่นใหม่ที่ไม่มีทุนทางสังคมพยายามแค่ไหนก็เติบโตได้ยาก แน่หนอนว่าบางคนอาจใจสู้ไม่พอ เพราะไม่ว่าจะยุคสมัยใดทุกคนก็ต้องกีดกันต่อผู้ซึ่งจะประสบความสำเร็จ แต่หากย้อนกลับไปดูสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในช่วงชีวิตของคนรุ่นใหม่ก็จะเห็นว่า คนรุ่นใหม่ที่ขาดทุนทางสังคมในยุคปัจจุบันนั้นเผชิญความท้าทายที่ใหญ่หลวงมาก

4.2 คนดีเป็นผู้นำไม่พอ ต้องแก้ที่ระบบ คนรุ่นใหม่มักไม่ยึดที่ตัวบุคคลเท่าคนรุ่นก่อน คนรุ่นใหม่อยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ระบบ คนรุ่นใหม่จำนวนมากไม่ได้สนับสนุนคนใดคนหนึ่งหรือพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่ง แต่สนับสนุนคนที่มีอุดมการณ์การเปลี่ยนแปลงแบบเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน เพราะฉะนั้นการโจมตีตัวบุคคลเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของนักการเมือง หรือ Influencer ที่พวกเขาชื่นชม อาจไม่ได้ผล ในทำนองเดียวกับที่พวกเขาไม่เชื่อว่าแค่ให้ “คนดี” เป็นผู้นำแล้วจะแก้ไขปัญหาได้ แต่ต้องแก้ที่ระบบให้มีความเป็นธรรมมากขึ้น มีการคานอำนาจ (Check and Balance) เปิดโอกาสให้คนตัวเล็กมีสิทธิมีเสียง ลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสและความไม่ยุติธรรม ฯลฯ ซึ่งไม่ใช่แค่ในระดับประเทศ แต่ทั้งระบบนิเวศที่รวมในโรงเรียนและในองค์กรต่าง ๆ ด้วย

การสื่อสารโดยยึดหลัก 4E เป็นส่วนหนึ่งของการค้นหาทางออก เพื่อลดความขัดแย้ง

“เพราะในความต่าง
เราอาจยังมีความต้องการ
ที่แท้จริงบางอย่าง
ที่เหมือนกัน”

การสื่อสารโดยยึดหลัก 4E เป็นส่วนหนึ่งของการค้นหาทางออกเพื่อลดความขัดแย้ง ให้คนเห็นต่างได้มองเห็นมุมมองความคิดของอีกฝ่ายหนึ่งผ่านบริบทหรือประสบการณ์ชีวิตของฝ่ายนั้น การ “เข้าใจ” ว่า เหตุใดคนที่เห็นต่างจากเราจึงมีความคิดความเชื่อเช่นนั้น ย่อมนำมาซึ่งการเข้าอกเข้าใจและยอมรับฟังกันมากขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องมีความเห็นเหมือนกัน แต่เมื่อเกิดการรับฟังกันอย่างแท้จริงแล้ว บางครั้งคนที่คิดว่าเราเห็นต่างกันนั้น อาจค้นพบว่าในความต่าง เรายังมีความเหมือนหรือความต้องการที่แท้จริงบางอย่างที่เหมือนกัน ซึ่งสามารถนำไปสู่การถกเถียงหรือพูดคุยบนพื้นฐานของความต้องการที่แท้จริงของแต่ละฝ่ายได้

03-2 ข้อสรุปเดินทางสู่เครื่องมือ

ทีมงาน RoLD 2020 กลุ่ม J ได้พัฒนาเครื่องมือเป็นแบบสำรวจทางออนไลน์ (Quiz) เพื่อให้สามารถกระจายออกไปสู่สังคมได้ในวงกว้าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเชิญชวนให้คนในสังคม “เปิดใจมองต่างมุม” และสร้างเสริมความเข้าใจระหว่างรุ่น (Intergenerational Communication Skills) เพราะเชื่อว่าเราอยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความแตกต่าง โดยหยิบยกสถานการณ์เกี่ยวกับการ “แสดงออกเพื่อเรียกร้องประเด็นทางสังคม” เพื่อให้ผู้ทำแบบสำรวจลอง “สำรวจความรู้สึก” ของตัวเองตามสถานการณ์นี้ และลองจินตนาการว่าถ้าผู้ทำแบบสำรวจเป็นคนรุ่นอื่น จะคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องเดียวกันอย่างไร

สแกนเพื่อทำแบบสำรวจความเห็น “คนละ Gen จึงเห็นต่าง”
หรือได้ที่ <https://tijrold.org/rold-in-action/letsgettogether/>

สถานการณ์นี้แม้จะเน้นให้เห็นมุมมองความขัดแย้งในเชิงรูปแบบ แต่ก็สามารถสะท้อนมุมมองในเชิงเนื้อหาเรื่องความเท่าเทียมและมุมมองว่าปัญหาสังคมอยู่ที่คนหรือระบบได้ด้วย อีกทั้งไม่ต้องผูกติดอยู่กับประเด็นที่อาจเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ในช่วงระหว่างที่โครงการดำเนินการ ประเด็นของการแสดงออกในสังคมก็เคลื่อนจากเรื่องการย้ายประเทศ ไปเป็นการแสดงออกทางการเมือง จนถึงการบริหารจัดการวัคซีน และเชื่อว่าแม้ประเด็นจะเปลี่ยนไป ประเด็นความขัดแย้งในเรื่องรูปแบบการแสดงออกก็ยังมีอยู่ไปอีกนาน ซึ่งจะทำให้เครื่องมือนี้มีความร่วมสมัย สถิติข้อมูลที่เกี่ยวข้องอาจนำไปใช้เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ในระยะยาวหากมีผู้เข้าร่วมมากพอ

โดยในเนื้อหาของเรื่องมี 4 ส่วน คือ

- 1) คำถามเกี่ยวกับมุมมองต่อการแสดงออกเพื่อเรียกร้องประท้วงทางสังคม ให้ตอบจากมุมมองของตัวเองและจากมุมมองของคนวัยอื่นที่เลือกเอาไว้ว่าอยากจะทำอย่างไร โดยถาม 4 ประเด็น ได้แก่ “วิธีการแก้ปัญหาภายในองค์กร” “ความรู้สึกต่อการเรียกร้องในประเด็นสาธารณะ” “สาเหตุของการแสดงออกเพื่อเรียกร้องประเด็นทางสังคมในที่สาธารณะ” และ “ประสิทธิภาพของการแสดงออกเพื่อเรียกร้อง”
- 2) คำถามเกี่ยวกับการสื่อสาร โดยให้ลองจินตนาการถึงคำพูดที่ “ควรพูด” และ “ไม่ควรพูด” หากต้องคุยกับคนที่มีมุมมองต่อการแสดงออกเพื่อเรียกร้องประเด็นทางสังคมแตกต่างกัน
- 3) ผลสำรวจและข้อสังเกตที่ผู้ทำแบบสำรวจสามารถอ่านรายละเอียดได้ตามสถิติจริง (ข้อมูลตั้งต้นมาจากการส่งแบบสอบถามฉบับทดลองให้กลุ่มตัวอย่างทำประมาณ 1,000 คน และข้อมูลใหม่ที่ถูกตอบในเครื่องมือตัวจริงก็จะถูกเพิ่มเข้าไปทุกครั้งที่มีคนตอบแบบสอบถาม)
- 4) คำอธิบายเรื่องสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองที่แต่ละรุ่นเติบโตมาแตกต่างกัน ข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อมูลการตอบคำถามของแต่ละรุ่นที่มีทั้งจุดร่วมและจุดต่าง และข้อแนะนำ 4E เพื่อการสื่อสารระหว่างรุ่นเครื่องมือนี้พยายามกระตุ้นให้ผู้ทำแบบสำรวจหรือคนในสังคมลองเข้าใจมุมมองของคนที่คิดต่างจากเรา (Put yourself in someone's shoes) เพื่อให้ผู้ทำแบบสำรวจได้ลองเดินทางและค้นพบภายในจิตใจของตนเองว่าตัวเราคิดอย่างไร ได้ค้นพบว่าคนที่เราเคยเชื่อว่ายืนอยู่คนละมุม บางครั้งอาจคิดเหมือนเรา หรือคนที่เหมือนจะมีมุมมองแบบเดียวกับเรา แต่กลับมีเหตุผลของความคิดที่ต่างไปจากเรา ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้แท้จริงแล้วอยู่บนพื้นฐานเหตุผลและความต้องการที่เหมือนกับเรา หรือที่เรายอมรับได้

ทีมงานได้ใช้ Quiz นี้ประกอบการประชาสัมพันธ์ทางช่องทางต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาของการสื่อสารของคนต่างรุ่น ทั้งในแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเว็บไซต์ และการพูดคุย สัมมนา อภิปรายในรายการต่าง ๆ จนเกิดเป็นกระแสส่งต่อการทดลองทำ Quiz ปัจจุบันมีผู้เข้ามาร่วมทำ Quiz ประมาณ 2,300 คน จากหลากหลายกลุ่มอายุ

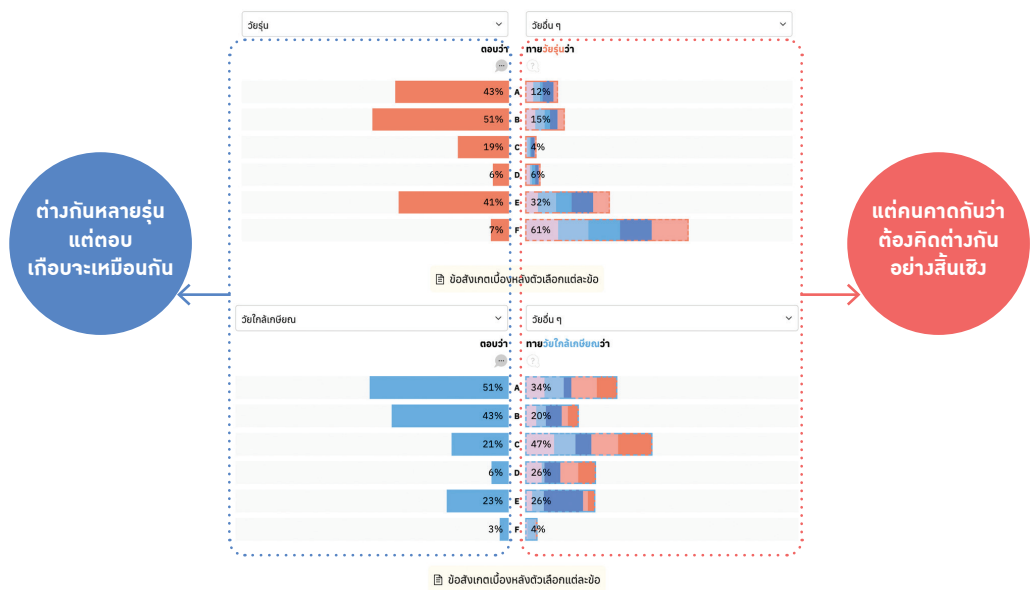

จากการนำผลการทำ Quiz มาวิเคราะห์ ทำให้พบสิ่งที่สำคัญว่า หลายประเด็นที่คนรุ่นหนึ่งคิดว่าคนรุ่นอื่นจะต้องเลือกคำตอบนี้ แต่กลับไม่ใช่ และหลายคำถามคนต่างรุ่นกันกลับคิดและเลือกคำตอบที่เหมือนกัน ผลจากการลองทำ Quiz นอกจากสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์พัฒนาการสื่อสารของคนต่างวัยแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดน่าจะนำไปสู่ความเข้าใจต่อตัวผู้ทำ Quiz เอง และสังคมว่า

- 1) คนแต่ละรุ่นเติบโตมาในบริบทที่แตกต่างกัน จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะมีมุมมองที่แตกต่างกันไปในแต่ละเรื่อง
- 2) ในขณะที่เดียวกัน สถิติสามารถบอกเราได้ว่า แม้จะเป็นคนรุ่นเดียวกัน ก็อาจจะมีความแตกต่างกันได้ ดังนั้นไม่ควรเหมารวมหรือตีตราใครไปก่อน

การสื่อสารกับคนต่างรุ่นหรือต่างความคิดกับเราจึงไม่ใช่การ “แปะป้ายให้ความต่าง” แต่เป็นการเปิดใจ “หาจุดเริ่มต้น” ในการยอมรับและเข้าใจถึงความต่างอันเป็นธรรมชาติของสังคมที่มีความหลากหลาย

แต่บางครั้งต่างวัยก็ไม่ได้แปลว่าต่างใจ

อย่ารีบเหมารวม ตีตรา

คนส่วนใหญ่คิดว่า...

- รุ่นนักเรียนมักชอบการแสดงออกรุนแรง
- รุ่นกลาง-ใหญ่ส่วนใหญ่จะอดทนนิ่งเฉยต่อปัญหา
- รุ่นใหญ่มองว่าการดำไม่ได้ผล
- ยิ่งอายุห่างยิ่งเห็นแตกต่าง

แต่ **data** บอกว่า...

- ส่วนมากอยากแก้ปัญหากในระบบก่อน
- ส่วนใหญ่พยายามเปลี่ยนแปลงแต่จากในระบบ
- รุ่นใหญ่จำนวนไม่น้อยเห็นว่าได้ผล
- รุ่นที่ความเห็นต่างกันที่สุดคือ First Jobber และ รุ่นกลาง

ข้อมูลการสำรวจ ณ วันที่ 2 ธันวาคม 2564 และสรุปจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามประมาณ 2,000 คน

สติ๊กเกอร์ “วาฟไม่ใช่ปลา”

นอกจากนี้ ทางกลุ่มยังได้จัดทำสติ๊กเกอร์ สำหรับแอปพลิเคชัน LINE เพื่อให้ไว้ใช้ เตือนใจหรือส่งต่อให้ผู้อื่นว่าเราไปต่อกันได้ แม้เราจะคิดต่างกัน สัญลักษณ์ของสติ๊กเกอร์ เป็นปลาและวาฟ โดยต้องการสะท้อนแนวคิด

ในเชิงสัญลักษณ์ว่า ถึง “วาฟไม่ใช่ปลา” แต่ก็อยู่ร่วมกับปลาในทะเลได้อย่างเป็นมิตร แถมยังสะท้อน ถึงการไม่เหมารวมว่าทุกคน (ปลา) ต้องเหมือนกัน โดยรายได้ทั้งหมดนำไปบริจาคเพื่อการกุศล ทีมงาน RoLD 2020 กลุ่ม J คาดหวังว่า เครื่องมือนี้จะเป็นสิ่งหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เราเชื่อว่าทุกคน ในสังคมไทยแม้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่มีจุดมุ่งหมายเหมือนกัน คือ ต้องการเห็นการเคารพ ความเท่าเทียมกัน มีความหวังว่าประเทศไทยจะเจริญก้าวหน้า เป็นบ้านเมืองที่เป็นธรรม สงบร่มเย็น และประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายได้อย่างมีความสุข

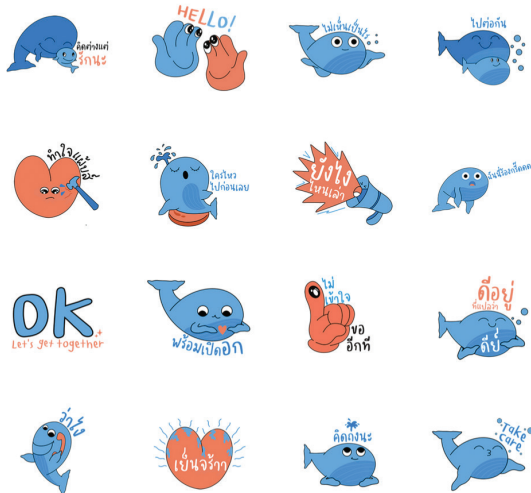
04 อุปสรรค ความท้าทาย

- 1 | ข้อจำกัดทางด้านเวลา ทำให้การหาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของคนต่างวัยมีความหลากหลายไม่เพียงพอ
- 2 | ความขัดแย้งในบางมิติมีความอ่อนไหวสูงในสังคม ทำให้การเลือกประเด็นและการหาข้อมูลต้องกระทำอย่างระมัดระวังเป็นอย่างมาก
- 3 | การจัดทำเครื่องมือในการเก็บข้อมูลของแต่ละวัยยังเป็นเรื่องใหม่ ยังไม่มีผลงานและตัวอย่างอ้างอิงในบริบทของประเทศไทย ต้องใช้วิธีการลองผิดลองถูกเพื่อปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือ
- 4 | ข้อจำกัดในด้านการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้การทำงานและเก็บข้อมูลต้องทำผ่านออนไลน์ ทำให้การพูดคุยเพื่อหาข้อมูลเชิงลึกทำได้ยากและอาจไม่สามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง
- 5 | ยังไม่สามารถวัดผลได้ว่าเครื่องมือจะช่วยบรรลุมเป้าหมายในการลดความขัดแย้งได้จริงหรือไม่ การจะวัดผลได้ต้องมีการขยายการใช้และมีการเก็บข้อมูลที่เพียงพอ ดังนั้น จึงต้องตระหนักว่างานนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น ไม่ขยายภาพผลลัพธ์ของงานจนเกินศักยภาพในความเป็นจริง

05

ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินการต่อไป

- 1 ขยายการทำแบบสำรวจเพื่อสร้างการรับรู้ ฝึกคิดในมุมมองของคนที่แตกต่างกันกับเรา เข้าใจในบริบททางสังคมที่แตกต่างอันส่งผลต่อความคิด ความเชื่อ และเหตุผลของคนต่างวัยอาจพัฒนาชุดคำถามในบริบทอื่น ๆ
- 2 ในการพัฒนาเครื่องมือต่อไปในอนาคต หากมีงานวิจัยพฤติกรรมของแต่ละช่วงวัยประกอบการออกแบบประเด็นในการตอบคำถาม จะทำให้การออกแบบเครื่องมือมีความสมบูรณ์มากขึ้น
- 3 การนำแบบสำรวจและคู่มือไปใช้ในครอบครัว และเก็บข้อมูลต่อไปว่าสามารถช่วยให้ครอบครัวพูดคุยกันได้มากขึ้น มีความเข้าใจกันมากขึ้นหรือไม่
- 4 นำเครื่องมือไปใช้ในองค์กรหรือชุมชนที่มีขนาดจำกัดก่อนว่าสามารถช่วยลดความขัดแย้งได้จริงหรือไม่ (Pilot Study) จากผลที่ได้ อาจนำมาปรับเปลี่ยนเครื่องมือ เพื่อพัฒนาให้ใช้ได้ในสังคมที่กว้างขึ้นต่อไป
- 5 เพิ่มเครือข่ายพันธมิตรและการประชาสัมพันธ์ต่อเพื่อขยายวง และสร้างแรงกระเพื่อมในสังคมต่อไป

นางแคทริน อมตวิวัฒน์

ผู้ก่อตั้งและผู้ดำเนินการฝ่ายสร้างสรรค์ บริษัท เฮด วัน ฮันเดรด จำกัด

นางจันทร์กระพ้อ ต่อสุวรรณ สินรกวาร

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม

รศ. นพ.ชาญ ศรีรัตนสถาวร

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศิริราชปิยมหาราชการุณย์

นายชาญชัย ญัตติก้าตระกูล

ผู้อำนวยการและผู้จัดการสาขาประเทศไทย บริษัท โรแลนด์ เบอร์เกอร์ จำกัด

ดร.ชินวรุ ชินะประยูร

ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA)

พ.ต.ท. เชน กาญยานาปัจจ์

ผู้อำนวยการกองคดีปฏิบัติการคดีพิเศษภาค กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI)

นางสาวฐิติรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นางณัฐิกา ปัตนะละบุตร

กรรมการผู้จัดการ บริษัท เชียงใหม่ รีทรีท ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด

นายณนุชา พิษยนันท์

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นายนครินทร์ วนกิจไพบูลย์

กรรมการผู้จัดการและบรรณาธิการบริหาร บริษัท เดอะสแตนดาร์ด จำกัด

ดร.น้ำแก้ว มีบุญสลา้ง

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาการสอบสวนและการดำเนินคดี
สำนักงานอัยการสูงสุด

นายปิยะวัฒน์ สุภาพงศ์ภัค

ผู้จัดการสมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย

นางสาวปิยาภรณ์ พิสิฐพิทย์

อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการอัยการสูงสุด
สำนักงานอัยการสูงสุด

นางสาวพรทิพย์ เหลืองกำร

รองประธานบริหารและกรรมการกลุ่ม พี. ซี. สยาม

นายปรัชญ์ วัชรสินธุ

ประธานกรรมการบริหาร
บริษัท เอ็ดดูเคชั่น เทคโนโลยี จำกัด

ดร.พิมพ์ภักษ์ ดุษฎีอิสริยกุล

ผู้จัดการโครงการมูลนิธิฟรีดริช เนามัน เพื่อเสรีภาพ
ประเทศไทย

ดร.ลัษมณ อรรถาพิช

รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ
เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ผศ. ดร.วรสระภา นาควัชระ

ผู้ช่วยอธิการบดีงานด้านพันธกิจสากล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายศุภกิจ แยมประชา

รองเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

ดร.สันติธาร เสถียรไทย

ประธานทีมเศรษฐกิจและกรรมการผู้จัดการ
บริษัท SEA Group

นางสาวสายใจ เลี้ยงพันธุ์สกุล

อดีตผู้อำนวยการ บันด้ายา อินโนเวชั่น แล็บ

นางสาวสุภารักษ์ สุวรรณานนท์

หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์และพัฒนาข้อมูล
สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ)

ดร.สุพจน์ เรียรุณดี

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนารัฐบาล
สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

ดร.อภิชน จันทรเสน

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ กองพัฒนากฎหมาย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นางสาวอรรญาใจ พูลธน์

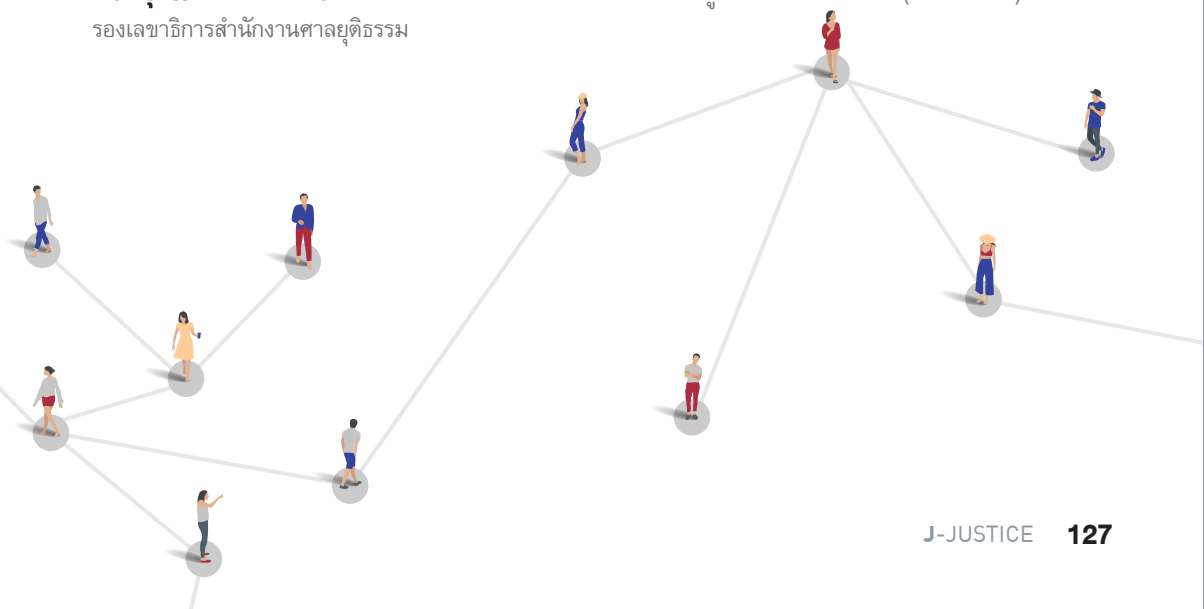
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

นางสาวอลิสรา ศิวายธ

ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร บริษัท ศิวายธ จำกัด
(โรงแรมศิวาเทล กรุงเทพฯ)

นายอุกฤษ อุนหละ

กรรมการผู้จัดการ บริษัท รีคัลท์ (ประเทศไทย) จำกัด

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (TIJ)

999 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์ 02-522-1199

โทรสาร 02-522-1198

เว็บไซต์: www.tijthailand.org